

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Vanesa Dželadini

**VARNOSTNI SVET ORGANIZACIJE ZDRUŽENIH NARODOV IN
VPRAŠANJE REFORME: PRAVICA DO VETA**

Magistrsko delo

Ljubljana, 2017

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Vanesa Dželadini

Mentor: Prof. dr. Zlatko Šabič

**VARNOSTNI SVET ORGANIZACIJE ZDRUŽENIH NARODOV IN
VPRAŠANJE REFORME: PRAVICA DO VETA**

Magistrsko delo

Ljubljana, 2017

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju red. prof. dr. Zlatku Šabiču za strokovno pomoč in številne nasvete pri pisanju in oblikovanju magistrske naloge.

Toplo se zahvaljujem tudi svojim najbližjim, ki so mi ves čas stali ob strani.

Vanesa.

Varnostni svet Organizacije združenih narodov in vprašanje reforme: pravica veta

Po ustanovitvi Varnostnega sveta (VS) v okviru Organizacije združenih narodov predvsem z namenom ohranjanja mednarodnega miru in varnosti se je ta takoj začel spopadati s številnimi kritikami njegovega delovanja. Neučinkovitost njegovega delovanja oz. samo nedelovanje pri številnih perečih mednarodnih konfliktih izhaja iz njegove institucionalne strukture, ki so jo zasnovale države zmagovalke 2. svetovne vojne. Te so hkrati postale tudi stalne članice in si podelile poleg privilegirane statusa še posebne pravice, kot je moč veta, ki jo stalne članice VS uporabljajo predvsem za uresničevanje njihovih interesov in zaustavljanje ukrepanja VS v številnih konfliktnih situacijah. VS se tako že od samega začetka delovanja sooča s potrebo po reformi za izboljšanje njegove učinkovitosti, še posebej iz naslova pravice veta, na kar se tudi osredotoča pričujoče magistrsko delo. Z leti so se pozivi k reformi le še povečevali, kar je spodbudilo države, da so se povezale v številne koalicije ter podale različne predloge, namreč od leta 1993 so hkrati tudi resno začele s pogajanjem o reformi VS, ki pa še vedno potekajo. Namen magistrskega dela je tako nasloviti nezadovoljstvo z delovanjem VS in prepoznati dejavnike, ki vplivajo na možnost reforme VS. Te dejavnike predstavljajo različna stališča akterjev ter pomanjkanje politične volje oz. celo nasprotovanje reformi s strani zlasti treh stalnih članic: Rusije, Kitajske in Združenih držav Amerike. Pobude omejevanja veta v primerih množičnih grozodejstev so trenutno pridobile največ podpore, se pa mednarodna skupnost strinja, da je treba priti do rešitve, ki bi vodila do dejanske reforme ali vsaj do dogovora, da se o njej več ne razpravlja.

Ključne besede: Varnostni svet, Združeni narodi, veto, članstvo, reforma.

United Nations Security Council and its reform: the right to veto

After the founding of the United Nations Security Council (UNSC) with its main goal to preserve international peace and security, the UNSC immediately began to contend with much criticism regarding its operations. Its inefficiency or simply a failure in a number of pressing international conflicts results from its institutional structure, which was designed by the countries that won World War II. These countries also became permanent members of the UNSC. In addition to their privileged status, they also granted themselves special rights such as the veto power, which is used primarily to reflect their interests and to stop UNSC's actions in various conflict situations. The UNSC has been faced with the need of reform since its beginnings in order to improve its effectiveness, especially with regard to the right to veto. This is also the main topic of the present Master's thesis. Over the years, calls for reforms have increased greatly, thus prompting countries to join various coalitions and present a number of proposals. Serious negotiations on a reform of the UNSC have been conducted since 1993, but have not yielded results. The goal of Master's thesis is therefore to address discontent with the UNSC's performance and to research factors that influence the possibility for UNSC reforms. These factors include various positions of different actors and the lack of political will or the actual opposition to reform particularly by three UNSC permanent members: Russia, China and the United States of America. Initiatives to restrain veto in cases of mass atrocities have currently gained most support, while the international community agrees on the pressing need to reach a solution that would actually lead to a reform or at least to an agreement that the issue of the reform is to be taken off the agenda.

Key words: Security Council, United Nations, veto, membership, reform.

KAZALO

1 Uvod	7
2 Realizem in idealizem kot pristopa pri proučevanju Organizacije združenih narodov	10
3 Pravica veta kot ključni vidik reforme Varnostnega sveta	15
3.1 Struktura in proces odločanja Varnostnega sveta	15
3.2 Pravica veta in njegova uporaba	20
3.2.1 Politične okoliščine nastanka veta in njegova uporaba skozi čas (od 1945 do 2017)	21
4 Predlogi reform Varnostnega sveta glede pravice veta	28
4.1 Širitev članstva in ‘manjša sprememba’ v Ustanovni listini Organizacije združenih narodov	28
4.2 Predlogi različnih skupin pobudnikov reforme Varnostnega sveta	34
4.3 Predlogi in odzivi stalnih članic	37
4.4 Aktualno dogajanje - odzivi mednarodne skupnosti.....	39
5 Analiza obetov za uveljavitev sprememb glede pravice veta	47
5.1 Pogled z realistične perspektive	47
5.2 Pogled z liberalistične perspektive.....	49
5.3 Sinteza	51
6 Zaključek	54
7 Viri	56

KAZALO SLIK IN TABEL

Slika 3.1: Uporaba veta skozi zgodovino (od leta 1946 do oktobra 2013).....	22
Slika 3.2: Uporaba veta s strani stalnih članic Varnostnega sveta (od leta 1946 do 2016)	23
Tabela 4.1: Predlogi reforme Varnostnega sveta različnih skupin	34
Tabela 4.2: Predlogi reforme Varnostnega sveta s strani stalnih članic	37

SEZNAM KRATIC

ACT - *Accountability, Coherence and Transparence Group* (Skupina za odgovornost, skladnost in transparentnost)

AU - *African Union* (Afriška unija)

CARICOM - *Carribean Community* (Karibska skupnost)

DN - Društvo narodov

ECOSOC - *Economic and Social Council* (Ekonomski in socialni svet)

G4 - *Group of four* (Skupina štirih)

GS - Generalna skupščina

ICC - *International Criminal Court* (Mednarodno kazensko sodišče)

ICISS - *International Commission on Intervention and State Sovereignty* (Mednarodna komisija za vprašanje intervencije in državne suverenosti)

ICJ - *International Court of Justice* (Meddržavno sodišče)

IGN - *intergovernmental negotiations* (medvladna pogajanja)

NAM - *Non-Aligned Movement* (Gibanje nevrščenih)

OEWG - *Open-ended working group on the Question on Equitable Representation on and Increase on the Membership of the Security Council and Other Matters related to the Security Council* (Odperta delovna skupina z nalogo proučiti vse vidike vprašanja povečanja članstva v VS in drugih zadev, povezanih z VS)

OZN - Organizacija združenih narodov

P5 - *Permanent Five of the Security Council* (stalnih pet članic Varnostnega sveta)

R2P - *Responsibility to Protect* (odgovornost zaščititi)

RN2V - *Responsibility not to veto* (odgovornost neuporabe veta)

S5 - *Small group of five* (majhna skupina petih držav)

UfC - *Uniting for Consensus* (združeni za konsenz)

UL OZN - Ustanovna listina OZN

VB - Velika Britanija

VS - Varnostni svet

ZDA - Združene države Amerike

ZSSR - Zveza sovjetskih socialističnih republik (tudi Sovjetska zveza)

1 Uvod

Po koncu 2. svetovne vojne je 50 držav na mednarodni konferenci v San Franciscu ustanovilo Organizacijo združenih narodov (OZN) kot univerzalno organizacijo z glavnim namenom zagotavljanja mednarodnega miru in varnosti (Kennedy in Russett 1995; Šabič 1999, 136). Konstitutivni dokument OZN, Ustanovno listino (UL),¹ so v največji meri sestavili pogajalci iz Združenih držav Amerike (ZDA), Velike Britanije (VB) in Zveze sovjetskih socialističnih republik (ZSSR, tudi Sovjetska zveza), pa tudi Kitajske in do neke mere Francije, ki so hkrati postale najpomembnejše članice Varnostnega sveta (VS), osrednjega globalnega odločevalskega organa za ohranjanje mednarodnega miru in varnosti (Bourantonis 2005, 3), kjer so pridobile posebne pravice stalnega članstva in veta (Fassbender 2003, 217; Sheeran 2014).

Ostalih, danes deset nestalnih članic, izvoljenih za dobo dveh let, nima pravice veta, kar jih, tako kot tudi druge države članice OZN, postavlja v neenakopraven položaj (United Nations Security Council 2017). Tako ni presenečenje, da so se v OZN že od samega začetka pojavljali nezadovoljstvo z delovanjem VS in zahteve po njegovi reformi (Šabič 1999, 140), dandanes pa so se le še okrepile zaradi zaskrbljujočega stanja v mednarodni skupnosti, ko se ta sooča s številnimi konflikti, ki kalijo mednarodni mir in varnost (Falls 2014). Neuspehi VS, da bi ta poglavitni organ ustrezno naslavljal mednarodne izzive, so v prvi vrsti posledica institucionalnih težav, med katerimi so najbolj prevladujoče: zastarela struktura VS, ki slabo odraža geopolitično stvarnost današnjega sveta (Hassler 2012, 2), ter moč in vpliv, ki sta zagotovljena izključno stalnim članicam VS (Falls 2014).

Pravica do veta najočitneje ovira ustrezno odzivanje VS na številne mednarodne krize (Wouters in Ruys 2005, 3), saj je bil VS zaradi tega privilegija stalnih članic (pre)pogosto blokiran (med letoma 1946 in 2017 je bilo kar 282² primerov uporabe veta, kar je povzročilo zavrnitev nekaj več kot 200 osnutkov resolucij VS) (Security Council Report 2013, 2). Uporaba veta med drugim onemogoča odločitve glede najbolj zaskrbljujočih in nujnih problemov, kot sta npr. krizi v Siriji (Carswell 2013) in Ukrajini (Ukraine Crisis Media Center 2014). Tak primer predstavlja tudi izraelsko-palestinski konflikt (Mahmood 2013, 135). Toda postopoma, še posebej po koncu hladne vojne, se je mednarodna skupnost spopadla s pomembnimi izzivi in spremembami glede razdelitve moči, ki je veljala od leta 1945 (Bourantonis 2005, 7). Ker pa se je delovanje OZN in VS kljub vsem drastičnim spremembam (Gasimova 2012, 270), kot sta povečanje števila novih članic in preboj

---

¹ Ustanovna listina Organizacije združenih narodov - *Charter of the United Nations* (1945).

² Dag Hammarskjöld Library - United Nations (2017).

novih vplivnih gospodarskih in regionalnih sil, komaj kaj spremenilo od ustanovitve OZN - edina sprememba je bila razširitev nestalnega članstva s šest na deset članic leta 1965 (Cox 2009, 89; Mahmood 2013, 117), so se pozivi po nujni prilagoditvi institucionalne strukture OZN novim razmeram začeli vrstiti (Tharoor 2011).

Čeprav je za celotno strukturo in delovanje OZN nujno potrebna reforma, je zlasti pomembna in pogosto razpravljana predvsem celovita reforma VS z namenom doseči večjo legitimnost institucije in jo prilagoditi spremembam, ki so se zgodile v mednarodni skupnosti v zadnjih nekaj desetletjih (Center for UN Reform Education 2016). Preteklo je že več kot deset let od Svetovnega vrha leta 2005 (Gowan in Gordon 2014, 5), kjer so se voditelji držav in vlad dogovorili o začetku procesa reform, ki naj bi omogočile, da bo VS bolj reprezentativen, demokratičen, učinkovit,³ transparenten in odgovoren pri izvajanju temeljne naloge zagotavljanja miru in varnosti v mednarodni skupnosti (United Nations GA 2014, 69. zasedanje, 49. in 50. sestanek). Pri tem so se oblikovali številni različni predlogi (Cox 2009, 102) in pozivi k njegovi vseobsegajoči oz. celostni reformi (Global Policy Forum 2015). Ker je znotraj (aktualne) razprave reforme VS najbolj občutljivejše vprašanje pravice/moči veta in tako predstavlja najbolj pereč problem znotraj OZN (Luck 2010, 82), se magistrsko delo o reformi VS osredotoča prav na to vprašanje.

Razprava o problematiki porazdelitve glasov v VS in pravice veta je relevantna, kajti poleg pomembne vloge, ki jo imata v svetu tako VS kot OZN kot celota, se z njo intenzivno ukvarjajo številni raziskovalci in tudi odločevalci ter ustvarjalci politik držav (Wouters in Ruys 2005, 3). Medvladna razprava na ravni OZN je še dodatno spodbudila interes za reformo ter poudarila njen pomen (Lee 2011; General Assembly of the United Nations 2015). Od leta 1993 so namreč v Generalni skupščini OZN (GS) razpravljali o reformi VS, prav tako tudi na neformalnih srečanjih in z zunanjimi strokovnjaki, vendar pa še niso uspeli priti do dogovora (Global Policy Forum 2015). Treba se je namreč vprašati, ali je VS v svoji sedanji sestavi, sploh glede na to, da prihaja do sprememb v razmerjih moči v mednarodni skupnosti, sploh še sposoben opravljati svojo vlogo (Tharoor 2011). Obstaja namreč nevarnost, da bo VS postal nepomemben zaradi svoje nesposobnosti reagiranja na dejanske potrebe v mednarodni skupnosti (Bourantonis 2005, 7), in se posamezne članice OZN ne bodo več obračale nanj (Tharoor 2011). Na temelju analize problematike delovanja VS se tako zastavlja naslednje raziskovalno vprašanje: upošteva

---

³ Za potrebe magistrskega dela termin učinkovitosti pomeni uresničevati primarno nalogo zagotavljanja miru in varnosti, s predhodnim preprečevanjem ali z ustreznim (zgodnjim) identificiranjem hitrih postopkov sprejemanja odločitev in s (takojšnjim) reagiranjem na grožnje mednarodnemu miru in varnosti ter s sposobnostjo upravljanja in preprečevanja konfliktov (tudi žrtev) (Anwar 2014; Nadin 2014c; United Nations GA 2014, 69. zasedanje, 49. in 50. sestanek).

dosedanje izkušnje s poskusi reformiranja VS, kateri in kako relevantni so dejavniki, ki vplivajo na možnosti (zaviranje/pospešitev) reforme VS, ko gre za pravico veta?

Temeljni cilj magistrskega dela je torej nasloviti nezadovoljstvo (ter razloge zanj) z delovanjem VS, zlasti s pravico veta, saj svet dandanes potrebuje resnično legitimno mednarodno organizacijo (Anwar 2014), ki skrbi za potrebe tistih, ki so neposredno izpostavljeni konfliktom in za globalne interese, ne pa zgolj za interese individualnih subjektov (Bailey and Daws 1998, 411). Da bi dosegla zastavljen cilj, bom v prvem delu (2. poglavje) magistrskega dela s pomočjo analize in interpretacije sekundarnih virov predstavila teoretični okvir, izhajajoč iz realizma in liberalizma kot državocentričnih pristopov k proučevanju OZN in posledično VS z namenom vzpostavitve podlage za prepoznavanje delovanja in obnašanja držav in drugih akterjev v mednarodnem sistemu, ki vplivajo na dejavnike zaviranja ali pospešitve reforme VS v primeru pravice veta.

V drugem delu (3. poglavje) bom s pomočjo analize primarnih in sekundarnih virov obravnavala strukturo in razvoj VS, kjer se bom podrobneje posvetila implementaciji pravice do veta. S pomočjo analize in interpretacije Poročil VS⁴ bom raziskovala nekatere najbolj očitne vzorce njegove uporabe skozi čas, ki so v večini primerov vodili do neodzivnosti tega organa. S tem bom utemeljila potrebo po reformi VS in hkrati prepoznavala posamezne dejavnike, ki vplivajo na samo možnost reforme VS. V tretjem delu (4. poglavje) pa bo naloga s pomočjo zgodovinske analize na podlagi raziskovanja sekundarnih virov naslovila tiste pozive in predloge k reformi VS, ki so se razširili predvsem po koncu hladne vojne in se dotikajo pravice veta.

S pomočjo identifikacije glavnih vzorcev reform različnih akterjev in skupin, primerjave njihovih aktualnih predlogov in težav, s katerimi so se spopadali (in se še danes), bo analiza nadalje omogočila prepoznavanje dejavnikov, ki so vplivali (in še vplivajo) na možnosti izvedbe reforme (Mahmood 2013, 132). Poleg tega bo magistrsko delo s pomočjo analize sekundarnih virov obravnavalo tudi reakcije iz mednarodnega okolja in možne druge rešitve problema neučinkovitosti VS, saj bom preko tega nadalje prikazala, kako pomembno te vplivajo na možnost realizacije reforme VS. V predzadnjem delu (5. poglavje) se bo magistrsko delo osredotočilo zlasti na argumentacijo prepoznavanja dejavnikov za možnost reforme VS z vidika realizma in liberalizma kot pogledoma za uveljavitev sprememb glede veta. V zadnjem delu (6. poglavje) magistrskega dela bom na podlagi opravljene raziskave (torej analize dejavnikov, ki vplivajo na možnosti reforme VS, ko gre za pravico veta) odgovorila na raziskovalno vprašanje ter podala zaključne misli o pomenu reform VS za prihodnji razvoj OZN.

---

⁴ Ta poročila so na spletu dostopna prek naslednje povezave: <http://www.securitycouncilreport.org/>.

2 Realizem in idealizem kot pristopa pri proučevanju Organizacije združenih narodov

Realizem⁵ in liberalizem⁶ predstavljata glavni teoriji mednarodnih odnosov in posledično mednarodnih organizacij (Pease 2012, 43). Prva se je kot nov pristop uveljavila zlasti na podlagi dvomov, razvrednotenja (Dunne in Schmidt 2007, 205–206) in nasprotovanja idealističnemu pristopu (Freyberg-Inan 2004, 2) - kot so ga imenovali realisti - iz obdobja med obema vojnama (1919–1939). Ta naj bi bil zmoten v prizadevanju razumevanja vzrokov in rešitev vojne (še posebej po 1. svetovni vojni), predvsem zaradi prezrte vloge moči in interesov nacionalnih držav ter tekmovalne narave politike med njimi (Dunne in Schmidt 2007, 206). Realistična teorija je še posebej prevladovala po 2. svetovni vojni (Grieco 1988a, 485) in je zato znana kot otrok hladne vojne.

Ko gre za OZN, lahko sklepamo, da jo realisti vidijo, tako kot tudi vse ostale mednarodne organizacije, kot orodje ali podaljšek velesil (Pease 2012, 121). OZN so ustanovile in oblikovale takrat najpomembnejše države (Gilpin 1981, 169; Waltz 2000, 18; Bourantonis 2005, 3) z namenom, da ne bi prišlo do naslednje svetovne vojne (Pease 2012, 121). Sama organizacija in UL legitimirata njihov prevladujoč položaj (Hanhimäki 2008, 14–15). Po realistični teoriji tako OZN služi predvsem interesom držav (velesil), ki jo vodijo, saj se v nasprotnem primeru ne bi priključile oz. sodelovale v organizaciji (Wouters in Ruys 2005, 5; Gavriča 2013). Manjše države so se takšni organizaciji pridružile, ker so jim velesile obljubljale koristi (večinoma varnostna zagotovila, gospodarsko pomoč ter druge ekonomske spodbude) in pa zagotovitev miru in stabilnosti (Luck 2010, 73–74; Pease 2012, 52). Ker tako glede na klasični realistični kot na neorealistični pogled⁷ anarhična struktura mednarodnega sistema narekuje maksimiranje relativne moči, so mednarodne organizacije v večji meri neučinkovite in posledično brez pomena (Grieco 1988a, 487), saj se posamezna država boji, da bo mednarodno sodelovanje prineslo relativno več koristi in posledično boljši položaj drugim državam (Grieco 1988b, 600–621). Neorealizem smisel trajnega sodelovanja v mednarodnih organizacijah vidi le v primeru, če ena od zadevnih držav poseduje tako superiorno moč, da lahko tolerira relativne koristi drugih držav za dosego absolutnih koristi zanje (Rittberger in Zangl 2006, 16). Zaradi nezaupljivosti, negotovosti in odsotnosti globalne vlade tako države niso prenesle svoje suverenosti na OZN (Dunne in Schmidt 2007, 226–227), kajti v mednarodni politiki

---

⁵ Med glavne predstavnike realistične šole sodijo E. H. Carr, Hans J. Morgenthau, Kenneth Waltz, Joseph M. Grieco, John J. Mearsheimer in Robert Gilpin. Mnogi realistični pisci pogosto trdijo, da realistična tradicija izhaja iz del Tukidida, Thomasa Hobbsa in Niccola Machiavellija (Dunne in Schmidt 2007, 206–210).

⁶ Liberalistična šola sloni na predstavnikih, kot so Immanuel Kant, Hugo Grotius, John Locke, Adam Smith, Jeremy Bentham, David Ricardo, Woodrow Wilson, David Mitrany, Joseph Nye in Robert Keohane (Akoko Otieno 2013, 6).

⁷ Neorealizem, katerega ključni avtor je Kenneth Waltz, se v svojih predpostavkah veliko bolj osredotoča na anarhično strukturo mednarodnega sistema, ki vpliva na delovanje/obnašanje držav, medtem ko se klasični realizem na (temačno) človeško naravo (Dunne in Schmidt 2007, 211).

struktura sistema ne dopušča prijateljstva, zaupanja in časti, temveč spodbuja stalno prizadevanje za moč in varnost (Waltz 1995, 34; Freyberg-Inan 2004, 2). Tako mednarodne organizacije lahko igrajo le posredniško vlogo v kalkulacijah velesil (Pease 2012, 57).

Medsebojna nasprotovanja velesil oz. stalnih članic VS so že večkrat omejila oz. onemogočila delovanje tega organa (Wallenstein 1997, 117), zato slednji, tako kot trdijo realisti, niti ne more omejiti uporabe sile niti ne predstavlja rešitve vojne ali drugih nasilnih konfliktov, ki se tudi dandanes redno ponavljajo, v praksi pa v resnici nikoli ni bil v središču ideje kolektivne varnosti (Lamy 2007, 267; Hanhimäki 2008, 50; Lowe in drugi 2010, 2; Falls 2014). Pogosto je namreč omejen z nacionalnimi interesi, močjo in unilateralnim delovanjem nacionalnih držav (npr. invazija ZDA na Irak, kljub nasprotovanju OZN), kar potrjuje realistični pesimizem o neodvisni vlogi mednarodnih organizacij (Waltz 2000, 18; Lei 2014, 14). Ukrepanje in odzivi organizacije bodo npr. tako izvedeni le v primerih, ko bo to tudi v interesu velesil (Pease 2012, 123; Dallaire in Carrier 2014). Ker OZN nima svojih vojaških zmogljivosti, bo vedno odvisna od držav članic, odziv OZN pa bo tako vedno politiziran, saj bo odražal interese ter preračunavanja moči s strani vodilnih držav. Če pa se OZN kakorkoli ne bi obnašala v skladu z interesi velesil oz. se ne bi dalo doseči konsenza za skupno delovanje, bi jo preprosto prezrli, marginalizirali in se raje zatekali k unilateralnemu delovanju ali delovanju 'koalicij voljnih' (Grieco 1988a, 488; Pease 2012, 124). Kadar so interesi velesil v sozvočju, igra OZN pomembno vlogo predstavnika teh interesov, če pa ti interesi pridejo navzkriž, bodo države delovale samostojno ali v koncertu s svojimi zavezniki, organizacija sama pa jih ne zmore omejiti (Waltz 2000, 18; Anwar 2014).

OZN in posledično VS delujeta kot samo še eno orodje več za države, ne pa kot okvir za redno mednarodno sodelovanje, ki se odraža v skupno sprejetih akcijah. V številnih primerih sta zagotovila legitimnost izvajanja in uporabo sile že od 2. svetovne vojne (Pease 2012, 124). Hladna vojna je npr. pokazala nemoč (in razdeljenost) OZN glede konflikta in tekmovanja med ZSSR in ZDA. Zato so se lahko zgodili recimo Vietnam, Sueška kriza, Kongo in Afganistan. Nič drugače ni bilo po letu 1991 – k že omenjenemu Iraku lahko npr. prištejemo Sirijo in tudi Ruando (Greenstock 2010, 251; Dallaire in Carrier 2014; The Guardian 2014; Security Council Report 2015c, 4).

Kljub temu, dokaj pesimističnemu pogledu, igrajo mednarodne organizacije tudi v predstavah realistov pomembno vlogo, s tem ko zagotavljajo mehanizem za dogovarjanje velesil, saj imajo velesile ponavadi koristi od obstoječega reda in interes njegovega ohranjanja. Čeprav so lahko neuporabne ob trku interesov velesil, pa jim omogočajo nadzor drugih držav v mednarodnih sistemih; uporabne so za manjša prilagajanja v obstoječem redu; lahko so agenti mednarodne

socializacije, saj legitimizirajo obstoječi red, s čimer dosegajo sprejem *statusa quo* s strani tistih, ki so dominirani (Pease 2012, 57). Zato je z realističnega gledišča jasno, da se velesile in preostale stalne članice VS ne bodo strinjale s kakršno koli reformo ali spreminjanjem organizacije in odvzemom ali omejitvijo svoje izjemno pomembne pravice v tem organu (Niemetz 2013, 6).

Liberalizem⁸ predstavlja zgodovinsko alternativo realizmu in je dosegel najvišjo točko v mednarodnih odnosih po 1. svetovni vojni oz. v obdobju med obema vojnoma, ki ga v akademskih mednarodnih odnosih pogosto imenujejo idealizem (Dunne 2007, 238). Slednji je še posebej poudarjal mednarodno sodelovanje skozi mednarodne organizacije kot strukturo, edino možno za promoviranje, vzpostavitvev oz. zagotovitev miru (natančno to se je po njihovem mnenju zgodilo v primeru OZN oz. VS), ki bi omogočala miroljubno reševanje konfliktov ter uvedla nov element prisile v mednarodni sistem. Že nekdanji ameriški predsednik Woodrow Wilson, eden najbolj zaslužnih za nastanek Društva narodov (DN), si je to mednarodno organizacijo zamišljal kot osrednji mehanizem zagotavljanja kolektivne varnosti (Kovač 2006, 16; Dunne 2007, 244). Idealizem sicer predstavlja globok optimizem v sposobnost ljudi izboljšati materialne in moralne pogoje obstoja (Kovač 2006, 15), kar se odraža tudi pri delovanju držav (Akoko Otieno 2013, 6). Liberalistično razpoloženje pa je dodatno spodbudil nastanek OZN (Dunne 2007, 238).

Za liberaliste globalno vladanje temelji na interakciji več vrst akterjev, poleg državnih tudi nedržavnih, posameznikov, interesnih skupin, vladnih agencij, mednarodnih vladnih in nevladnih organizacij ter multinacionalk, ki prav tako sodelujejo pri opredelitvi in spodbujanju 'mednarodnega skupnega dobrega' ter naslavljanju globalnih problemov prek mednarodnega sodelovanja (Moravcsik 1997, 516; Dunne 2007, 247; Pease 2012, 9; Akoko Otieno 2013, 8). Liberalizem izziva pesimističen pogled na svet s strani realizma, s slikanjem bolj spodbudne slike odnosov med družbami. V nasprotju z realisti, idealisti (oz. liberalni institucionalisti) vidijo mednarodno sodelovanje kot popolnoma racionalno. Bistvena predpostavka liberalnega institucionalizma je, da interesi različnih držav v mednarodni politiki niso niti medsebojno izključujoči niti usklajeni. Države imajo skupni interes tako pri oblikovanju in izkoriščanju skupnih koristi kot izogibanju izgubam, ki prizadenejo vse (Keohane in Martin 1995, 42; Rittberger in Zangl

---

⁸ V tem delu magistrskega dela obravnavam osrednje koncepte liberalizma, ki posledično zajemajo glavne različice te teorije (med drugimi idealizem in (neo) liberalni institucionalizem), saj takšna - izmenjujoča uporaba služi postavitvi teoretskega okvirja z namenom analize delovanja OZN in VS. Medvojni idealizem predstavlja predhodnika sodobne liberalne teorije mednarodnih odnosov, vzpostavitvev mednarodne organizacije pa ima pri njem osrednjo vlogo zagotavljanja miru na svetu (Dunne 2007, 250). Prek teorij funkcionalnega povezovanja, ki so sledile v povojnem obdobju, se je razvil (neo) liberalistični institucionalizem, ki med drugim zajema teorijo kompleksne medsebojne odvisnosti, transnacionalizem itn., vse z namenom povezovanja držav v sodelovalne vzorce za skupne koristi (Dunne 2007, 273). Največji poudarek pa je na mednarodnem sodelovanju in institucijah (Kovač 2006, 16). Izraz liberalizem tako zajema več različic te teorije, ki pa se usklajeno dopolnjujejo glede pomena mednarodnih institucij in sodelovanja med državami.

2006, 16). (Neo) liberalni institucionalizem vleče te interesne konstelacije v čedalje bolj kompleksne medsebojno odvisne odnose med državami, ki pogosto vodijo k problemom, ki jih ne more nobena država obvladati sama, temveč lažje v okviru mednarodnih organizacij, kot sta OZN ali VS sam po sebi (Rittberger in Zangl 2006, 16). Mednarodne odnose vidijo kot zmes sodelovanja in konflikta (Pease 2012, 59) ter trdijo, da mednarodne organizacije lahko igrajo pozitivno, konstruktivno vlogo pri promoviranju mednarodne stabilnosti in globalne blaginje (Moravcsik 1997, 514; Pease 2012, 59) ter imajo pomembno vlogo pri olajševanju in spodbujanju mednarodnega sodelovanja (Keohane 1984, 6–8; Grieco 1988a, 486). Sodelovanje ni nikoli brez problemov, vendar bodo države usmerile lojalnost in vire k institucijam, če so te videti obojestransko koristne in če državam zagotavljajo večje možnosti za uresničevanje njihovih mednarodnih interesov (Lamy 2007, 274–275).

Večina liberalistov sicer priznava, da moč in politika ostajata pomembni funkciji/dejavnika znotraj mednarodnih organizacij (Pease 2012, 125). Vendar pa so opozorili na naraščajočo in neizbežno čedalje močnejšo svetovno povezanost družb (prek globalnih trgov, množične komunikacije in transnacionalnih povezav) ter naraščajočo in neizbežno globalno kompleksno medsebojno (gospodarsko, politično, družbeno in moralno) soodvisnost (Moravcsik 1997, 520; Pease 2012, 59), kar povzroči osnovno potrebo po nastanku mednarodnih organizacij (in krepi njihov pomen), ki bi reševale kompleksne probleme na področju mednarodne politike (Pease 2012, 66). Liberalizem predpostavlja, da se države združijo z namenom uresničevanja skupnih interesov in ciljev v duhu medsebojne soodvisnosti in sodelovanja (Keohane in Martin 1995, 39; Engel in Pallas 2015, 5), pri čemer jim najbolj pomagajo oz. najbolje upravljajo ravno mednarodne institucije (Keohane 1984, 13; Grieco 1988a, 486). Idejo internacionalizacije tako vodi pogled, da multilateralne in mednarodne organizacije lahko igrajo in bi morale igrati vlogo pri vodenju globalne politike, regionalnega sodelovanja ali določenih vprašanj/problemov, ki zahtevajo sodelovanje.

OZN kot celota je v liberalistični perspektivi primerna institucija za širjenje skupnih idealov, norm in zavez (Dunne 2007, 251; Pease 2012, 61). OZN in VS omogočata reševanje konfliktov na miren način (Pease 2012, 9) (ter preprečujeta eskalacijo regionalnih konfliktov v globalne) (Pease 2012, 125) prek širjenja liberalne demokracije (Kovač 2006, 14) ter predstavljata mehanizem pomoči državam pri premagovanju težav kolektivnega ravnanja in krepitve zavez, zaupanja, kar predstavlja nekaj glavnih liberalističnih predpostavk (Keohane 1984, 13; Grieco 1988a, 487). Vsekakor blažita stroške unilateralnega ali bilateralnega delovanja (Pease 2012, 66–68) in zagotavljata okvir za delovanje držav (Pease 2012, 125). Povezujeta številne akterje na skupnem multilateralnem forumu, spodbuja pa se mednarodno sodelovanje na številnih področjih (od človekovih pravic,

mednarodnega prava, ekonomije do okoljevarstva) (Engel in Pallas 2015, 5), ki pomembno vplivajo na mednarodno agendo (Akoko Otieno 2013, 8). Države imajo interes vzpostaviti mednarodne institucije in jih ohranjati, saj jim omogočajo dodatne koristi iz naslova skupnega sodelovanja ali ker se bojijo, da bi jih druge skrivoma zapustile, kar je težko doseči brez okvira mednarodnih organizacij (Rittberger in Zangl 2006, 18).

OZN prav tako razvija in spodbuja skupne (liberalne) vrednote (npr. kompromis, vladavina prava, multilateralizem, demokracija, človekove pravice, blaginja) med družbami (Moravcsik 1997, 515; Pease 2012, 71–72), interese ter načela organizacije prek UL in mednarodnega prava (Butler 2012, 26). Hkrati pa spodbuja integracijo in omogoča možnost vzpostavitve svetovnega reda (Inayatullah 2009, 71). Njen pomen se še posebej krepi z novodobnimi globalnimi problemi, ki jih niti najmočnejše države na svetu same po sebi ne morejo unilateralno rešiti (onesenaževanje okolja, terorizem, begunci ipd.) (Marinič 2011, 19). Sodobno liberalistično mišljenje izpostavlja, da so institucije svetovne politike po letu 1945, in s tem zlasti OZN, uspešno vključile države v sodelovalni red (Dunne 2007, 249) in je prav slednja lahko zelo koristna pri pomoči žrtvam različnih situacij mednarodne politike (vojne, begunci, žrtve okoljskih in naravnih nesreč itn.) (Pease 2012, 72). Vsekakor je olajšala dogovarjanje med velesilami (Pease 2012, 124). Zaradi globalizacije in čedalje večje medsebojne odvisnosti je dandanes še posebej potrebno učinkovito globalno vladanje, čemur je trenutno najbližje ravno OZN (Pease 2012, 72). Kljub različnim kulturnim, političnim in ekonomskim pogledom določenih držav članic namreč še vedno obstajajo določena skupna načela in nameni, predstavljeni kot skupno dobro za vse na svetu (Gavrila 2013). Liberalizem je tako veliko bolj optimističen od realizma glede prispevkov in neodvisnosti mednarodnih organizacij v mednarodnih odnosih (Pease 2012, 69). Namesto da bi bile marginalni akterji, so mednarodne organizacije za liberalce v ospredju mednarodnega vladanja in so izrazita značilnost liberalnega sveta (Pease 2012, 72).

3 Pravica veta kot ključni vidik reforme Varnostnega sveta

VS pri njegovem učinkovitem delovanju omejujejo tako strukturne kot politično usmerjene omejitve (Niemetz 2013, 6; Falls 2014). Največjo težavo pa predvsem predstavlja pravica veta in je, kot že poudarjeno, sporna točka med mnogimi državami članicami že od sprejetja UL OZN leta 1945 (Nadin 2014a). Veto pomeni blokiranje - zaustavitev katerega koli osnutka resolucije VS, razen če zadeva postopkovna vprašanja. Zadnje skrbi glede veta so se osredotočile na neuspeh VS glede ukrepanja v krizah, kot je bilo rusko vpletanje v Ukrajino, in kot najbolj očiten primer - konflikt v Siriji. Zaradi teh primerov nedelovanja so se zadnje kritike in prizadevanja za naslovitev veta kot ovire za ustrezno odločanje v VS osredotočile zlasti na pomen preprečitve in ukrepanja v situacijah množičnih grozodejstev, s poudarkom na primarni odgovornosti VS glede ohranitve mednarodnega miru in varnosti (Center for UN Reform Education 2016). Kot je bilo že omenjeno, se zaradi pravice veta v OZN klici po reformi pojavljajo praktično od nastanka OZN dalje, o čemer bo tekla razprava v naslednjih poglavjih.

3.1 Struktura in proces odločanja Varnostnega sveta

Ker so se ustanovitelji OZN zavezali, da bodo ustvarili varnejši svet in se izognili podobnim grozotam, kot so se zgodile med 2. svetovno vojno, so ustvarili strukturo in instrumente, da bi s kolektivnim pristopom k zadevam miru in vojne naslovili grožnje varnosti ter odvrnili posamezne države od delovanja na lastno pest (Hanhimäki 2008, 3–4; Greenstock 2010, 248). Na konferenci v San Franciscu so bili močno osredotočeni na ohranjanje miru in varnosti, kar je vodilo do vzpostavitve organa, ki bi skrbel izključno za to nalogo v vseh svojih aktivnostih (Gould in Rablen 2014, 1). UL OZN tako posledično teoretično podeljuje VS⁹ široka poblastila in dolžnosti (Bourantonis 2005, 4). Najbolj očitna je tako skoraj neomejena moč, ki je podeljena VS kot osrednjemu organu celotnega sistema OZN, kadar pride do kršitev miru (Bennett in Oliver 2002, 70; Hanhimäki 2008, 3–4). V okviru prvega odstavka 24. člena UL je VS tako pridobil 'primarno odgovornost za ohranjanje mednarodnega miru in varnosti' (Malone 2007, 117; Nadin 2014a), njegovi člani pa v ta namen delujejo v imenu skupnega interesa celotnega članstva OZN (Bailey in Daws 1998, 4). 25. člen UL še posebej izpostavlja moč avtoritete, ki je bila podeljena VS, saj so njegove odločitve zavezujoče za vse države članice, kar mu daje zelo pomemben in izjemno močan položaj v OZN in v svetu (Butler 2012, 27; Teng 2003, 3). VS je zadolžen za odločanje, ali

---

⁹ Splošna načela OZN in podrobne določbe, ki določajo/urejajo strukturo VS in njegovo upravljanje mednarodne varnosti, so zapisane v petih poglavjih (1. in 5. poglavje določata sestavo, funkcije, pristojnosti, glasovanje in postopek-proceduro VS) UL.

posamezni dogodki predstavljajo grožnjo mednarodnemu miru in varnosti, za preprečevanje konfliktov, naslavljanje oboroženih spopadov in drugih situacij, pozivanje k prenehanju spopadov ter za odobritev uporabe sankcij (Lowe in drugi 2010, 1–5; Morgan 2015).

UL OZN opredeljuje tudi odnos med VS in GS. GS namreč ne more sprejeti določenih odločitev brez priporočil VS, kot je npr. pri sprejemanju novih članov v OZN (4. člen UL) in imenovanju generalnega sekretarja (97. člen UL) (Bourantonis 2005, 4). Prav tako opravlja nekatere druge naloge, ki niso izrecno zapisane v UL in so posledica običajev, znanih tudi kot t. i. 'kaskadni učinek' stalnega članstva (Lowe in drugi 2010, 1). Stalnih pet namreč sodeluje tudi v drugih glavnih organih OZN, kot sta ECOSOC (*Economic and Social Council* - Ekonomski in socialni svet) in ICJ (*International Court of Justice* - Meddržavno sodišče OZN) (Bourantonis 2004, 6).

Pri izvolitvi nestalnih članic VS UL določa dva kriterija, in sicer GS je dolžna na prvem mestu ustrezno upoštevati prispevek članic OZN k ohranjanju mednarodnega miru in varnosti ter drugim ciljem organizacije in tudi pravično geografsko zastopanost (prvi odstavek 23. člena UL) (Bailey in Daws 1998, 142). V praksi se je sicer bolj upošteval drugi kriterij, in sicer v skladu s 'kavalirskim dogovorom' ('*gentlemen's agreement*'¹⁰ iz leta 1946 s strani stalnih članic o porazdelitvi izvoljenih sedežev glede na pet glavnih regij sveta), katerega dejanska narava je sporna (Bailey in Daws 1998, 143; Mahmood 2013, 120). Njihov izbor namreč odraža prizadevanje ustvariti - težko popolno - regionalno ravnotežje oz. zastopanje vseh večjih svetovnih regij: Afrika ima tri sedeže, medtem ko imajo zahodna Evropa in Ocenija, Azija, Latinska Amerika in Karibi vsaka po dva (Teng 2003, 4). Zadnji sedež je rezerviran za vzhodno Evropo (Bailey in Daws 1998, 152).

Pri glasovanju ima vsaka članica VS en glas (Hanhimäki 2008, 52). UL OZN predvideva, da mora odločanje VS potekati prek glasovanja, katerega sistem je razdeljen na dva dela (Oludoun 2014, 79). T. i. Jaltska formula glede odločitev VS razlikuje med 'postopkovnimi' in 'vsemi drugimi' zadevami (Bailey in Daws 1998, 225). Za postopkovne¹¹ zadeve VS zahteva pritrdilne glasove devetih članic, medtem ko je vse nepostopkovne (vsebinske) zadeve (vključno z zadevami 7.

---

¹⁰ Nestalno članstvo je v zgodnjih letih VS slonelo na (neformalnem) kavalirskem dogovoru med stalnimi članicami, sprejetem leta 1946, ki je govoril o posebni formuli regionalne porazdelitve glede izbora nestalnih članic iz 5 glavnih regij sveta (dva sedeža za Latinsko Ameriko, po en pa za skupnost britanskih držav, za Bližnji vzhod, za vzhodno Evropo in za zahodno Evropo). Vendar pa je ta vzorec razočaral afriške in azijske države, tako ga številne države niso priznavale, niti se niso čutile k temu zavezane. Vendar pa so te države imele možnost kandidirati prek sedežev Bližnjega vzhoda in britanske skupnosti, kar so tudi dosegle (npr. Indija prvič leta 1946 in Egipt) (Bourantonis 2005, 11).

¹¹ VS naslednje zadeve obravnava kot postopkovne: Uvrstitev točk na dnevni red-agendo, vrstni red točk na dnevnem redu, odlog obravnave točk, odstranitev točke s seznama zadev, za katere VS nima pristojnosti, odločitve predsednika, začasna ukinitve ali preložitve seje, povabila k sodelovanju, potek dela ter sklic izrednega posebnega zasedanja GS (Bailey in Daws 1998, 226).

poglavja in splošnega mandata VS) treba opraviti s pritrdilnimi glasovi devetih članic vključno s soglasjem vseh stalnih članic VS (Lowe in drugi 2010, 6). Te se lahko glasovanja tudi vzdržijo, kar pa ne zadrži sprejema odločitve, če je zanjo zagotovljena zahtevana večina (Oludoun 2014, 80; Security Council Report 2014).

Praksa OZN kaže, da sposobnost VS odigrati ključno vlogo pri spodbujanju mednarodnega miru in varnosti dejansko temelji na uspešni izgradnji konsenza med petimi stalnimi članicami oz., kot jim pogosto rečejo, P5 (P5 – *Permanent Five*) (Wallenstein 1997, 117; Lei 2014, 15) oz. je njegova učinkovitost odvisna od doseganja kolektivne volje stalnih članic (Hanhimäki 2008, 51–52). Hladna vojna je pomembno oblikovala vlogo in omejila delovanje OZN in njenih organov v mednarodnih odnosih (Hanhimäki 2008, 18–19). Čeprav je po stabiliziranju mednarodnega političnega ozračja po koncu hladne vojne VS postal zelo aktiven in bolj operativen (Teng 2003, 4) pa je še vedno velikokrat omejen z nacionalnimi interesi (Nadin 2014b) in unilateralnim delovanjem (uporabo sile pri regionalnih konfliktih) najmočnejših držav (kot je bilo v primeru napovedi vojne proti terorizmu in invaziji na Irak) (Lei 2014, 15). Dandanes se tako VS sooča s podobnimi težavami kot v času hladne vojne, zlasti glede konfliktov na Bližnjem vzhodu in severnoafriških državah ter njihovih humanitarnih kriz (Hannay 2009, 6).

Delovanje VS v zadnjih 70. letih je predmet zelo različnih razlag in interpretacij. Nekateri so ga videli kot (delno) uspešnega (zmanjšalo se je denimo število vojn med državami) (Luck 2006, 31; Lowe in drugi 2010, 49–50). Nekateri pa so ga videli kot neuspešnega zaradi neuresničitve številnih zastavljenih ciljev v UL (neukrepanje v posameznih konfliktih ali zaradi neinteresa velesil ali zaradi grožnje ali dejanske uporabe veta) (Lowe in drugi 2010, 50). Danes je situacija še posebno zaskrbljujoča (Aljazeera 2014), saj je mednarodna skupnost preplavljena z različnimi in številnimi konflikti, med katerimi večina vključuje člane VS. Kot institucija, katere primarni cilj je mednarodni mir in varnost in s tem mednarodno upravljanje konfliktov, se VS ukvarja s številnimi krizami, v katerih pa ni odredil nobene pomembnejše intervencije (Falls 2014), niti niso bila njegova dejanja sposobna preprečiti ali končati številnih velikih konfliktov in preprečiti na milijone žrtev, kot npr. v Siriji (Fabius 2013; The Guardian 2014). Paraliza odločanja, nesposobnost in neuspeh sistema VS pri identificiranju in ustreznem odzivanju na grožnje miru in varnosti (Sheeran 2014) so posledica odražanja politik članic VS, ki verjamejo, da vse dokler takšne grožnje ne predstavljajo nobene neposredne ali takojšnje grožnje njihovim nacionalnim interesom, ponavadi nočejo/ne želijo ukrepati ali posredovati, zaradi česar je sistem šibek, počasen, nesposoben in neučinkovit (Oludoun 2014, 73–74). Obseg in moč VS sta tako omejena s strukturnimi šibkostmi

znotraj sistema OZN in z vplivom nacionalnih politik na mednarodne in kolektivne interese, kar povzroča zmanjševanje kredibilnosti celotne organizacije (Hanhimäki 2008, 69).

Velika težava je tudi reprezentativnost VS, saj od 193 članic OZN na pomembne odločitve mednarodnega miru in varnosti ter druge odločitve GS, ki zahtevajo priporočila VS, ves čas vpliva pet stalnih držav VS, ki so tako posledično oblikovale skoraj vsako večjo mednarodno odločitev glede miru in varnosti od konca 2. svetovne vojne (Teng 2003, 7–8). Večja enotnost med stalnimi članicami jim omogoča, da učinkovito uporabljajo svoje privilegije, prav tako pa imajo možnost, da še naprej krepijo svojo dominantno vlogo (Krisch 2010, 137). Delovne metode VS temeljijo na 'Začasnih postopkovnih pravilih'¹² (1982) in vrsti *ad-hoc* in razvitih praks (Lei 2014, 17), saj so velesile nasprotovale vzpostavitvi natančnih in celovitih pravil, ki bi lahko preprečila sposobnost delovanja VS in prilagajanja različnim situacijam (Šabič 1999, 168). Obstoječa postopek in praksa VS se tako še naprej razvijata (Bailey in Daws 1998, 18). Klasično večinsko glasovanje dejansko postaja izjemen dogodek v VS (Šabič 1999, 179–180). Tako npr. večina dejanskega (odločevalskega) dela VS zdaj poteka prek neformalnih posvetovanj (zlasti med P5) za zaprtimi vrati (Bailey in Daws 1998, 18) in so tam izpogajane oz. sprejete različne odločitve (Teng 2003, 7), pri čemer so javni sestanki pogosto izvedeni le za namen formalnega glasovanja oz. zaokroženja teh dodelanih osnutkov do izvoljenih članic tik pred načrtovanim sprejemom, zaradi česar pa imajo nestalne članice (Krisch 2010, 137; Security Council Report 2015c, 7) v takšnem odločanju veliko manjši vpliv (Šabič 1999, 191). Tako se velika večina drugih držav čuti na obrobju in izključene iz te elitne skupine. Afrika in Latinska Amerika, na primer, nimata nobenega stalnega glasu v VS (Teng 2003, 8).

Medtem ko izgradnja konsenza vsekakor igra neko vlogo v VS, zaradi tajnosti odločanja tako ni jasno, kako pomembna je ta vloga, torej koliko resolucij oz. splošno sprejetih odločitev je rezultat pristne izgradnje konsenza. Prav tako se države lahko v neformalnih ureditvah odločijo za koncesije, ki jih nikoli ne bi mogle sprejeti, če bi bilo odločanje predmet javnega nadzora (Šabič 1999, 123). Takšni primeri prispevajo k dojetju med nekaterimi izvojenimi članicami, da jih P5 velikokrat ne vključujejo v pomembne razprave in odločitve. Razlike v moči, znanju in izkušnjah med stalnimi in izvoljenimi članicami so pogoste. Mnoge od teh razlik izhajajo iz pravic, ki so dodeljene stalnim članicam s strani UL. Vendar pa so se nekatere izmed njih razvile s časom preko navad in kulture (Security Council Report 2015c, 7). 10 nestalnih članic večinoma določa značaj VS v določenem letu in njegovo menjavo ter tako predstavljajo bolj občutljivo in aktivno interese celotnega članstva OZN, kot pa to počnejo stalne članice, in lahko tudi izkoristijo nepriljubljenost

---

12 United Nations Security Council. (1983). Provisional Rules of Procedure of the Security Council, S/96/Rev7.

tistih nekaj privilegiranih držav (Greenstock 2010, 251). Ker obstaja potreba po povečani vključenosti nečlanov VS in drugih akterjev, ki so na kakršen koli način vključeni v delo VS, bi moral VS še bolj izkoristiti veliko možnost inovacij (kot so npr. sestanki 'Arria Formula'),¹³ ki jih dopušča UL glede njegovih delovnih metod, da bi tudi prek tega povečal svojo sposobnost delovanja v svetu (Nadin 2014d).

V kolikor prizadevanja za boljšo vključitev izvoljenih članic v delo VS ne bodo storjena, bo odločevalsko okolje še naprej trpelo, posledično z negativnimi rezultati glede miru in varnosti (Security Council Report 2015c, 7). Koncentracija moči v rokah petih držav (zaradi njihovega pomena leta 1945) je bila v večji meri predmet kritik, ker VS izvršuje širok spekter moči nad preostalim sistemom OZN (Hanhimäki 2008, 33). Ravno zato je reforma na agendi že od samega

---

¹³ Zasedanja Arria so bila inovacija z namenom izboljšanja tako procesov kot rezultatov delovnih metod VS leta 1992, ko je veleposlanik Diego Arria iz Venezuele povabil bosanskega duhovnika na pričanje v konferenčno sobo, ne v uradne prostore VS (Posvetovalno sobo VS), kamor je povabil tudi vse članice VS. Članice VS so kasneje iz te neformalne vzpostavitve razvile obliko sestankov t. i. Arria formula, kjer se lahko neformalno in zaupno srečujejo/sestajajo z nečlanicami (posamezniki, strokovnjaki in nevladne organizacije) za razpravo o težavah/vprašanjih, ki jih zanimajo ali skrbijo ali za informiranje VS o določeni zadevi (Nadin 2014d). Gre za obojestransko koristno izmenjavo mnenj in pogledov s fleksibilnim postopkovnim okvirjem (United Nations Security Council 2017). Nečlanice VS se namreč ne morejo udeleževati neformalnih posvetovanj članic VS (ki sicer niso omenjena nikjer v Postopkovnih pravilih), medtem ko se lahko, če se s tem strinja VS, udeležijo zasebnih sestankov le-tega (Bailey in Daws 1998, 393). Tako kot neformalna posvetovanja celotnega VS, namreč tudi ta zasedanja niso predpisana v UL OZN ali v Začasnih postopkovnih pravilih VS. Vendar pa ima VS v skladu s 30. členom UL moč, da sam določa svoja postopkovna pravila in ima na voljo širok spekter za določitev lastnih praks (United Nations Security Council 2017). Slišati je čedalje več zahtev po pogostejših Arria zasedanjih ter vključitvi ustreznega določila v Postopkovna pravila, da lahko nečlanice zaprosijo za udeležbo na neformalnih posvetovanjih, imajo možnost vpliva na odločitve VS in informirajo VS o zadevah, ki neposredno vplivajo na njih (npr. skupine ljudi na območjih konfliktov lahko na ta način podajo svoj pogled in poznavanje dejanske situacije ter pogojev na omenjenih območjih) (The Elders 2017). Težava leži predvsem v dejstvu, da VS sprejema odločitve, ki imajo lahko daljnosežne posledice za nečlanice (uvedba sankcij in drugih zadev) (Bailey in Daws 1998, 393). V zadnjih dveh desetletjih so imele članice VS prek Arria zasedanj več srečanj z različnimi družbeno-civilnimi organizacijami (The Elders 2017). Druge novejšje oblike sestankov vključujejo še 'wrap-up' zasedanja, neformalne interaktivne razprave/dialoge in 'horizon scanning briefings' (Nadin 2014d). 'Wrap-up' (sklepna/zaključna) zasedanja so se kot praksa VS prvič pojavila leta 2000 in zagotavljajo vpogled v delo VS širšemu članstvu. Skliče jih predsedujoča država VS v tekočem mesecu, da bi lahko neformalno interaktivno obravnavali in ocenili dosežke in delo VS prejšnjega meseca in razpravljali o nadaljnjih ukrepih. Na ta način predstavljajo sredstvo vključevanja in informiranja nečlanic VS glede njegovega dela, hkrati pa omogočajo večjo transparentnost glede dela VS (Maresca 2016b). Neformalne interaktivne razprave/dialogi so se kot delovne metode VS uveljavili zelo hitro. Gre za neformalne zasebne sestanke članic VS z eno ali več nečlanicami VS. Neformalne dialoge vodi predsedujoči VS in ne potekajo v Posvetovalni sobi VS ali uradni dvorani VS, temveč v manj uradnih prostorih. Takšna oblika sestankov omogoča vsem članicam boljšo izmenjavo pogledov glede situacij, ki se jih neposredno dotikajo. Od zasedanj Arria formula se razlikujejo v tem, da so večinoma specifični glede obravnavane situacije, njihovi udeleženci so navadno visoke uradne osebe, vstop pa je omejen na članice VS. Kot pa je primer pri vseh oblikah sestankov VS, ne obstajajo nobeni natančni zapiski glede njih, zato poglobljena raziskava predstavlja velik izziv. 'Horizon scanning briefings' (kot obveščanja analiz perspektiv) služijo kot interaktivni dialog z namenom obveščanja članic VS (s strani Generalnega sekretarja ali Sekretariata, zlasti Oddelka za politične zadeve) o nujnih varnostnih vprašanjih in potencialnih grožnjah (tudi opozarjanju ali preprečevanju kršitev človekovih pravic in množičnih grozodejstev), ter preprečevanja konfliktov. Gre za interaktivno sejo zunaj uradnih prostorov VS s poudarkom na večjem dialogu in posvetovanju, hkrati pa tudi sprotnem obveščanju VS o hitro razvijajočih se situacijah, ki bi lahko ogrozile mednarodni mir in varnost. Je pa ta oblika sestankov kontroverzna, saj problem nastane pri določenih situacijah, ki so občutljive za nekatere članice VS in zato ne želijo razpravljati o njih. Kar kaže na dejstvo, kako je lahko sistem zgodnjega opozarjanja znotraj VS politično močno občutljiv. Kljub temu pa ta zasedanja (kadar so seveda sklicana) služijo kot način opozarjanja VS na situacije, ki bi lahko postale nestabilne (Security Council Report 2017).

začetka delovanja VS (Teng 2003, 8). Države članice, ki niso predstavljene v VS, so namreč pogosto nezadovoljne z rezultati delovanj operacij VS. Te so pogosto videne kot sebično motivirane s strani močnih držav, ki ne odražajo volje GS kot celote v dovoljšnji meri (npr. vojna v Iraku) (Teng 2003, 5). Vsi ti premiki lahko naredijo VS bolj učinkovit, a prav tako omogočajo velesilam, da nadalje širijo svoj nadzor nad institucijo (Krisch 2010, 137). Velesile nenehno poskušajo razširiti svoje že tako obsežne privilegije prek sprememb pri neformalnem delovanju VS, vendar pa so morale večkrat obupati nad zahtevami zaradi odpora drugih držav. Posledično se zdi, da VS ostaja orodje velesil, hkrati pa je tudi instrument za njihovo omejevanje (Krisch 2010, 153).

VS OZN je podobno kot drugi organi svetovne organizacije potreben reforme (Hanhimäki 2008, 70). Pravo vprašanje je, ali bodo države članice sposobne najti prave odgovore za opazno nadgradnjo njegovega delovanja? (Greenstock 2010, 260–262). Ker so se že od začetka pojavljali pozivi po reformi VS in argumenti zanjo, bo to podrobneje naslovljeno v naslednjem poglavju s tem, ko bo nadalje razpravljana pravica veta in njegova uporaba pri delovanju VS.

3.2 Pravica veta in njegova uporaba

Čeprav besede veto ne najdemo v UL (Patnode 2015), pa ta izhaja iz postopka glasovanja, ki je zapisan v UL (Mahmood 2013, 126). Drugi in tretji odstavek 27. člena UL pravita: 2) Odločitve VS o postopkovnih zadevah (npr. potrditev agende VS) (Hanhimäki 2008, 52) morajo biti sprejete s pritrdilnimi glasovi devetih članic; 3) Odločitve VS o vseh drugih (vsebinskih) zadevah (Mahmood 2013, 126) (npr. odločitev, ki poziva k neposrednim ukrepom za reševanje mednarodnega spora ali da se vzpostavi sankcija) (Hanhimäki 2008, 52), pa morajo biti sprejete s pritrdilnimi glasovi devetih članic, vključno z ujemajočimi se glasovi vseh stalnih članic (Bailey in Daws 1998, 227); s pristavkom, da se mora pri odločitvah v okviru 6. poglavja in tretjega odstavka 52. člena, stranka v sporu vzdržati glasovanja (Security Council Report 2014) in nima možnosti uporabe pravice veta na takšen osnutek resolucije.¹⁴ UL zagotavlja moč veta v pristojnosti vsake stalne članice VS, ki same določajo, kako in kdaj bodo uporabile to moč (Oludoun 2014, 79). S tem pravilom 'soglasja velesil', pogosto imenovanega kot 'moč veta' (Hanhimäki 2008, 52) lahko tako stalne članice preprečijo sprejetje vsakega (vsebinskega, nepostopkovnega) predloga (Bailey in Daws 1998, 241) osnutka resolucije z negativnim glasovanjem ne glede na večinsko podporo, ki jo uživa resolucija (Butler 2012, 30).

---

¹⁴ V praksi pa so stalne članice le selektivno upoštevale to omejitev UL. Tako se zdi, da ruski veto 15. marca 2014 na osnutek resolucije, ki bi referendum na Krimu obravnaval kot neveljaven, predstavlja kršitev tretjega odstavka 27. člena UL (Security Council Report 2015c, 2).

3.2.1 Politične okoliščine nastanka veta in njegova uporaba skozi čas (od 1945 do 2017)

Politični dogovor o glasovanju VS ter posledično določbe 27. člena UL, ki se nanašajo na glasovanje v VS, je bil dosežen na jaltski konferenci, ki je potekala med 4. in 11. februarjem 1945 (Wouters in Ruys 2005, 5), in je navadno znan kot Jaltska formula (Bailey in Daws 1998, 225). Njihov predlog je podredil glasovanje soglasju stalnih članic, tako v povezavi z izvršilnimi ukrepi (*enforcement action*) kot mirnim reševanjem sporov, čeprav so se morale v slednjem primeru stranke v sporu glasovanja vzdržati (Butler 2012, 28–29). Namen vzpostavitve moči veta je bil zagotovitev, da VS ne bi doživel enake usode kot njegov predhodnik DN. V bistvu je bila moč veta podeljena stalnim članicam kot zagotovilo, da njihovi (vitalni nacionalni) interesi ne bi bili ignorirani in v upanju, da bo zagotovila njihovo sodelovanje v novi organizaciji z namenom doseganja kredibilnosti in fleksibilnosti ter miroljubnih odnosov v svetu. To je bilo izkazano tako na sestankih v Dumbarton Oaksu¹⁵ kot v San Franciscu pri vzpostavitvi OZN (Citizens for Global Solutions 2014, 3). Med pogajanja na konferenci v San Franciscu (od 25. aprila do 26. junija 1945) so številne male in srednje velike države sicer nasprotovale privilegiranemu statusu petih stalnih članic kot nesprejemljivemu kršenju suverene enakosti držav (Wouters in Ruys 2005, 5; Butler 2012, 28–29). Države so poleg izražanja zaskrbljenosti glede dodelitve moči veta tem stalnim članicam (Bennett in Oliver 2002, 55) tudi opozarjale, da bi lahko podelitev posebnih pravic in mesta državam P5 v UL onemogočala sposobnost OZN k prilagajanju spreminjajoči se naravi mednarodnega sistema v prihodnosti (Sievers in Daws 2014, 297; Security Council Report 2015c, 2). Kljub temu pa je stalnih pet (na koncu) jasno izpostavilo, da je sprejemanje stalnega članstva in moči veta (Šabič 1999, 188) pogoj *sine qua non* za njihovo sodelovanje v novi svetovni organizaciji (Wouters in Ruys 2005, 5; Bosco 2009, 36; Krisch 2010, 136). Tako so se uspešno branile pred kakršnim koli nasprotovanjem njihovem privilegiranemu statusu in ga pogojevale kot nujnega za njihovo pripadnost tej medvladni organizaciji ter na koncu tudi prevladale (Butler 2012, 28–29).

‘Objektivna analiza’ uporabe veta je otežena zaradi dejstva, da države pogosto ne želijo razložiti svojih dejanskih motivov za njegovo uporabo. Tudi kadar podajo javno obrazložitev, ta nujno ne odraža realnega razloga (Bailey in Daws 1998, 249; Security Council Report 2015a). Stalne članice imajo dejansko štiri tipe veta zapisane v UL in ne samo enega. Prvi se nanaša na sprejemanje katerekoli vsebinske ali zavezujoče odločitve v skladu s 25. členom UL, drugi vključuje veto glede priporočila GS o osebi, ki naj bi bila imenovana za generalnega sekretarja; tretji je veto glede prošenj za članstvo v OZN; četrti pa se nanaša na odobritev sprememb v UL (tretji odstavek 27. člena in 108. člen) (Bailey in Daws 1998, 138; Butler 2012, 29). Tako definiran vpliv nad

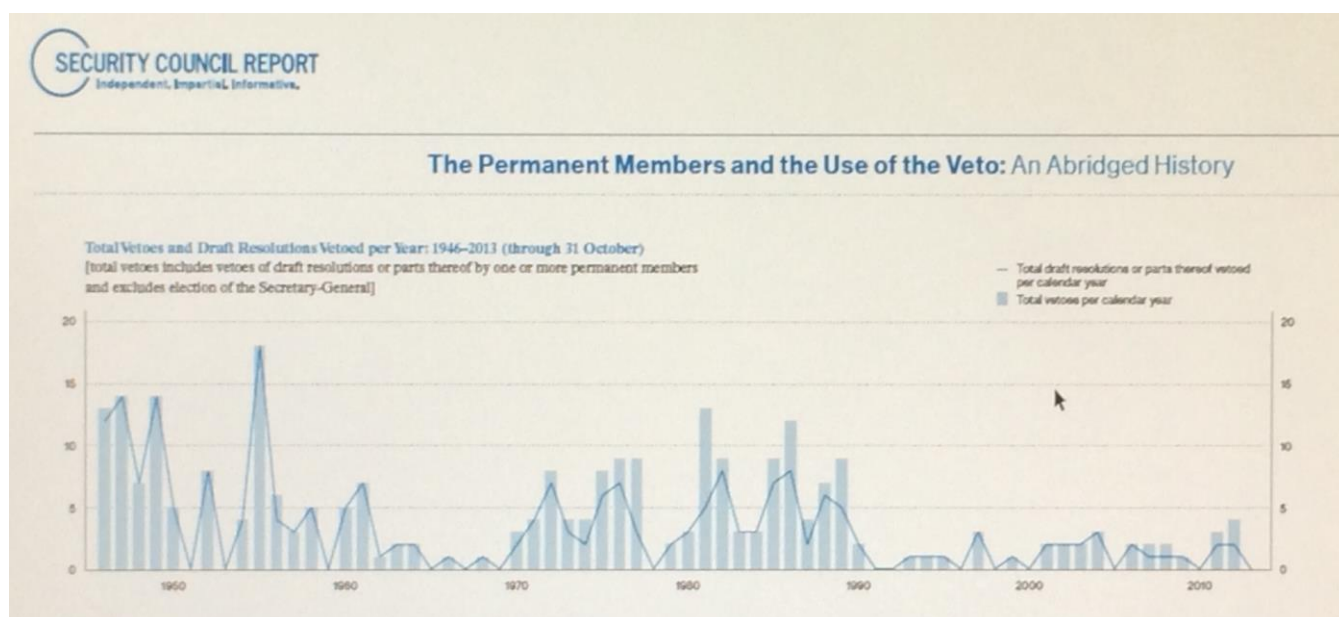
---

15 Dumbarton Oaks - Research Library and Collection (2014).

odločevalskimi procesi in samim VS (oz. celotno OZN) s strani petih držav je kritiziran že od začetka vzpostavitve VS leta 1945 kot najbolj nedemokratski vidik OZN (Mahmood 2013, 129). V teoriji pa imajo nestalne članice VS prav tako moč kolektivnega/skupnega veta (Bailey in Daws 1998, 249): če jih vsaj sedem glasuje kolektivno proti resoluciji (bodisi postopkovni bodisi vsebinski), lahko preprečijo sprejetje resolucije, tudi če vse stalne članice glasujejo za njeno sprejetje. Ta t. i. šesti veto obstaja šele od leta 1965, ko je bilo število nestalnih članic povečano s šest na deset. Čeprav so vse stalne članice že večkrat uporabile njihovo moč veta, pa šesti veto še ni bil uporabljen (Hanhimäki 2008, 52). Minimalno število glasov, ki je potrebno za sprejem resolucije, kot izhaja iz 27. člena UL, prav tako zagotavlja nestalnim članicam določen vpliv pri blokiranju osnutka resolucije, če obstaja dovolj enakomislečih članic za oblikovanje ustrezne glasovalne koalicije (Lei 2014, 16).

Dejanska uporaba veta s strani stalnih članic sicer predstavlja samo del zgodbe sistema pravice veta, namreč znotraj sistema OZN igra pomembno vlogo tudi širok spekter neformalnih procesov. Obstaja namreč razlikovanje med formalno, odkrito uporabo veta in neformalno, grožnjo uporabe ali pričakovano uporabo veta na političnem prizorišču, kar pa predstavlja veliko bolj kompleksno težavo, saj je tak 'veto' težko razkriti. Učinek veta ali 'veta' je seveda enak. Proučevalci VS ponavadi trdijo, da "tudi kadar veto ni dejansko uporabljen, še vedno ustvarja senco" (Citizens for Global Solutions 2014, 5–6).

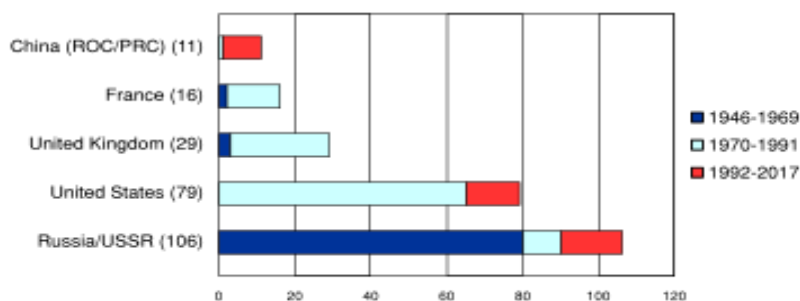
Slika 3. 1: Uporaba veta skozi zgodovino (od leta 1946 do oktobra 2013)

Vir: Security Council Report (2015b).

Stalne članice že leta uporabljajo veto za obrambo ali promocijo njihovih nacionalnih interesov¹⁶ (Security Council Report 2013, 2). Veto je bil uporabljen 282-krat,¹⁷ prvič 16. februarja 1946, ko ga je na osnutek resolucije glede umika tujih vojakov iz Libanona in Sirije vložila ZSSR (S/PV.23). Skupno je bilo na 234¹⁸ osnutkov resolucij ali njihovih delov podan veto. Med hladno vojno je bilo, kot prikazuje Slika 3.1, jasno, da je moč veta, ki se je izvajala v veliki meri (zlasti s strani ZSSR in ZDA, ki sta branili svoje strani in zaveznike) (Butler 2012, 31; McClean 2014), drastično omejila sposobnost VS, da bi učinkovito deloval pri naslavljanju problemov mednarodnega miru in varnosti (Lei 2014, 15). To je odražalo dejstvo, kot kažejo podatki Global Policy Forum, da so med leti 1945 in 2004 P5 uporabile veto 257-krat, kar je povzročilo zavrnitev več kot 200 osnutkov resolucij v VS. Veto tako predstavlja pomemben vidik prakse VS. Že leta 1946 je postalo jasno, da utegne moč veta povzročiti težave pri sprejemanju novih članic v organizacijo, predvsem zaradi nesoglasij med obema blokoma. Domneve so se uresničile. Skupaj je bilo tako uporabljenih približno ena četrtina vseh vetov od ustanovitve OZN, ki so bili usmerjeni proti prošnjam za članstvo. Ta praksa stalnih članic je tako močno govorila proti univerzalnosti OZN, hkrati pa je tudi slabila odnose med članicami (Wouters in Ruys 2005, 9–11).

Slika 3. 2: Uporaba veta s strani stalnih članic Varnostnega sveta (od 1946 do 2016)

Vir: Global Policy Forum (2016).

Kot prikazuje Slika 3.2, je bila v zgodovini VS sicer skoraj polovica vetov uporabljenih s strani ZSSR (136), pri čemer prevladujejo tisti, ki so bili oddani pred letom 1965 (Security Council Report 2015c, 3). S povečanjem VS na 15 članic ter spremembami v članstvu, katerega rast je izrazito povečala zastopanost nekdanjih kolonij, pa so se trendi spremenili in 86 odstotkov uporabljenih vetov na javnih sejah/sestankih od 1. januarja 1966 je bilo vloženi s strani zahodnih stalnih članic (Bailey in Daws 1998, 228). Drugo mesto tako zasedajo ZDA s 83 uporabljenimi veti,

¹⁶ Security Council Report (2015b).

¹⁷ Security Council Report (2016).

¹⁸ Dag Hammarskjöld Library - United Nations (2017).

zlasti za zaustavitev obsodb ali ukrepov proti Izraelu ali blokadi podpore Palestini (Ilič 2013, 38). Sledita VB in Francija z 32 in 18 veti (Security Council Report 2015c, 3). Kitajska pa ga je uporabila najmanjkrat (13-krat; 12 od teh je bilo uporabljenih s strani LRK po tem, ko je zamenjala Republiko Kitajsko 25. oktobra 1971) (Security Council Report 2013, 2). Ta slika se povsem spremeni v obdobju po hladni vojni, ko so vse članice zmanjšale svojo uporabo veta (Wouters in Ruys 2005, 9), razen Kitajske, ki je postala bolj aktivna (Security Council Report 2015c, 3). Prav tako je bilo zavrnjenih veliko manj osnutkov resolucij kot v obdobju hladne vojne (Wouters in Ruys 2005, 9). Medtem ko so tako Kitajska, kot Rusija in ZDA vlagale veto tudi v 21. stoletju, pa tega ne Francija ne VB še nista storili (nazadnje sta leta 1989) (Dag Hammarskjöld Library 2017).

Medtem ko statistični podatki jasno kažejo močan upad dejanske uporabe moči veta v povezavi z odločanjem VS od konca hladne vojne (McClellan 2014; Security Council Report 2015c, 3), pa obstaja znotraj OZN široko prepričanje, da se neformalna grožnja uporabe veta v zasebnih posvetovanjih VS (in ozadju diplomacije) ni zmanjšala (Mahmood 2013, 127; Citizens for Global Solutions 2014, 5–6). Tako ostaja aktualna uporaba t. i. skritega veta (*'hidden veto'*) ali *'posrednega/žepnega veta'* (Bailey in Daws 1998, 249; Nahory 2004). Mnogi osnutki resolucij tako zaradi grožnje veta s strani ene ali več stalnih članic niso niti formalno predstavljeni VS za glasovanje, kljub temu da lahko uživajo večinsko podporo. Številne države članice se tako pritožujejo, da *'žepni veto'* (Security Council Report 2015c, 3) močno spodkopava učinkovitost VS (Lei 2014, 15). Seveda je nemogoče ugotoviti dejansko število žepnih vetov, kajti obstajajo le zapisi dejanskih osnutkov resolucij, če so te postale dokumenti VS (Security Council Report 2013, 2), to pa se v večini primerov zgodi le, če se pričakuje njeno dejansko sprejetje. Vseeno pa avtorji poudarjajo, da je bil skriti (žepni) veto pogosto *'signaliziran'* v odločevalskih procesih VS (Butler 2012, 30), s čimer ima moč odvracanja, svarila oz. omejevanja delovanja drugih članic. Lahko pa na ta način pozove članice VS k večjim prizadevanjem doseganja kompromisov in izgradnje konsenza prek neformalnih posvetovanj. To sicer na nek način odraža namen osnovalcev UL pri vzpostavitvi moči veta, saj so želeli ohraniti primerna ravnotežja in medsebojne omejitve med velesilami, da bi spodbujali dialog, posvetovanje in izgradnjo konsenza. P5 so ravno zato ohranile postopkovna pravila VS kot *'začasna'* že več kot sedem desetletij, saj jim, taka kot so, omogočajo večjo fleksibilnost pri interpretaciji pravil (Lei 2014, 15). Splošno pomanjkanje transparentnosti (tudi glede njegovih ostalih pristojnosti) pa tako močno prežema glasovanje VS (Security Council Report 2015c, 3).

Vlaganje formalnega veta v zadnjih letih je bilo pogosto posledica (običajno napačnega) predvidevanja, da stalna članica ne bo izvršila svoje grožnje veta, ali ker so druge članice mislile, da

je zanje bolj pomembno biti viden v javnem podpiranju določenega stališča, kot pa da se izognejo uresničitvi veta, ali celo da postavijo predlagateljice veta v slabo luč (Bailey in Daws 1998, 228).¹⁹ V določenih primerih so tako članice VS pripravljene predložiti osnutek resolucije v glasovanje, kljub visoki verjetnosti, da zaradi vloženega veta ne bo sprejeta (Lei 2014, 15–16). Na ta način dejansko posredujejo uradno podporo predlagani rešitvi določenega problema (Security Council Report 2013, 2).

Verjetno najpogostejše omenjanje aktivnosti v povezavi z omejevanjem moči veta je sprejetje resolucije A/RES/377 A, poimenovane Združeni za mir (*Uniting for Peace*),²⁰ ki je takrat obudila upanje s strani večine držav članic kot alternativna rešitev za bolj aktivno in učinkovito OZN, sposobno ohraniti mir, neobremenjen z uporabo veta pri ohranjanju mednarodnega miru in varnosti (Šabič 1999, 141; Zaum 2010, 173). Resolucija navaja, da v primeru, da bi bilo VS onemogočeno delovanje v skladu s svojimi obveznostmi oz. ne bi mogel ohraniti mednarodnega miru in varnosti zaradi pomanjkanja soglasja med stalnimi članicami (oz. kot posledice grožnje veta), je lahko vsak primer, kjer se zdi, da obstaja ali grožnja ali kršitev mednarodnega miru in varnosti ali dejanje agresije, prevzet v takojšnjo obravnavo s strani GS, ki lahko priporoči nadaljnje aktivnosti za reševanje konkretnega problema (Bailey in Daws 1998, 229; Hanhimäki 2008, 59; Zaum 2010, 157; Citizens for Global Solutions 2014, 3). Ker je prenos problema/vprašanja iz VS v GS postopkovne narave in ne vsebinske, se tako nahaja izven obsega veta (Citizens for Global Solutions 2014, 3).

Procedura Združeni za mir se lahko uveljavi z dvotretjinsko večino v GS in je bila uporabljena v več kot desetih primerih od njenega sprejetja, da bi olajšala ukrepe OZN (Mahmood 2013, 128; Hanhimäki 2008, 59). Prvič je bila uporabljena novembra leta 1956 v zvezi s Sueško krizo in sovjetskim posredovanjem na Madžarskem, pri čemer je bil rezultat obeh ukrepov mešan. VB in Francija sta npr. privolili v zahteve GS v skladu z resolucijo Združeni za mir, ne toliko zaradi spoštovanja ali strahu združene moči OZN, kot zaradi učinkovite ekonomske moči ZDA (Šabič 1999, 143–144). Kljub temu da resolucija ni bila nikoli uporabljena v celoti, je ostala temelj za GS glede sklica nujnih izrednih sej. Vendar pa jih je od 10 sklicanih sej samo nekaj nakazalo možnost, da bi lahko OZN uspela kolektivno ukrepati v takšnih razsežnostih, kot je bilo to v primeru Sueške krize leta 1956 (Šabič 1999, 145; Malone 2007, 118). Zlasti stalne članice nimajo posebne želje po njeni uporabi, saj bi v primerih, ko bi same zaustavile določeno odločitev VS, druge članice lahko

---

¹⁹ Npr. v zadnjem primeru uporabe veta so osnutek resolucije S/2017/315, ki je obsojal dogodke kemičnega napada 4. aprila 2017 v Siriji in bi vzpostavil sankcije za podjetja, organizacije ali posameznike povezane s proizvodnjo ali uporabo kemičnega orožja v Siriji, predlagale Francija, VB in ZDA, a ni bil sprejet zaradi negativnega glasu Rusije, kot stalne članice VS, čeprav je za glasovalo 10 drugih članic (Dag Hamarskjöld Library 2017).

²⁰ United Nations General Assembly. (1950). Resolution 337 A, *Uniting for peace*, A/RES/377 A (V).

enako ravnale proti njim. Prav tako pa jim ni v interesu prenašanje določene zadeve v obravnavo GS in s tem spodkopavati avtoriteto VS (Gasimova 2012, 283). Tako ni presentljivo, da je bila uporaba resolucije Združeni za mir redka v zadnjih desetletjih, zadnjič leta 1997 za ukrepanje proti Izraelu (Citizens for Global Solutions 2014, 3). To sicer lahko priča o percepciji držav članic o njeni neučinkovitosti (saj je le malo prispevala h krepitvi zmogljivosti OZN glede kolektivne varnosti, izkazala pa se je tudi njena nemoč napram VS glede naslavljanja konfliktov). Vseeno pa lahko resolucija v specifičnih okoliščinah ohranja svojo podobo kot 'glas zaupanja' zlasti napram neustreznemu delovanju VS v povezavi z mednarodnimi krizami, saj se je že izkazala kot pomemben instrument opozarjanja na težave političnega pomena (Šabič 1999, 145; Zaum 2010, 155).

Kljub manjši uporabi veta v zadnjih letih je ta še vedno ostal problematičen (Wouters in Ruys 2005, 9). V zadnjem desetletju se je namreč razvil trend uporabe veta v povezavi z različnimi situacijami, vezanimi na kršitev človekovih pravic. Julija in novembra leta 2006 so ZDA uporabile veto na osnutka resolucij, ki sta pozivali k zaustavitvi vojaških operacij Izraela v Gazi, ki so ogrožale civiliste, februarja 2011 pa so podale veto v povezavi s situacijo na Bližnjem vzhodu in obsojanje izraelskega zasedanja Zahodnega brega, ki vključuje številne kršitve človekovih pravic (Citizens for Global Solutions 2014, 5–6; Kroenert 2015d). Januarja 2007 sta Kitajska in Rusija skupno podali veto na osnutek resolucije, ki je pozivala vlado Mjanmarja/Burme k prenehanju vojaških napadov proti civilistom v etnično manjšinskih regijah (Security Council Report 2015c, 3). Junija 2008 pa sta ga uporabili za osnutek resolucije po nasilnih volitvah v Zimbabveju (Citizens for Global Solutions 2014, 5–6), ki bi obsodila vlado kampanje nasilja nad civilisti in politično opozicijo. Od leta 2011 pa vse do danes sta Kitajska in Rusija skupno kar osemkrat uporabili veto za preprečitev ukrepanja in naslavljanja sirskega konflikta in obsojanja stanja vojnih zločinov ter zločinov proti človeštvu, kljub poročilom o neprestanem nasilju, agresiji in humanitarni krizi v tej državi (Center for UN Reform Education 2014a; Global Centre for the Responsibility to Protect 2014; Deutsche Welle 2017; Roth 2017; Sengupta 2017; The Guardian 2017). Namen Rusije je bil zlasti zaščititi svoje zaveznike - sirskega režim (Borger in drugi 2015; Borger in Inzaurrealde 2015). Veto s strani Rusije je bil nazadnje uporabljen 12. aprila 2017, in sicer glede resolucije OZN, ki bi obsodila kemični napad v Siriji (Roth 2017).

Kriza v Siriji, ki je povzročila, da je več kot 11 milijonov ljudi zapustilo svoje domove, za seboj pa pustila več kot 460000 smrtnih žrtev, dokazuje, kakšno škodo lahko povzroči grožnja ali dejanska uporaba veta za civiliste (Borger in Inzaurrealde 2015; Global Centre for the Responsibility to Protect 2017; Patnode 2015). Tudi delovanje VS in sprejemanje odločitev v povezavi z

Izraelom/Palestino je bilo desetletja ovirano s strani ZDA, ki tradicionalno brani interese Izraela. Odziv VS se tako omeji zgolj na odzive, kot sta predsedniška izjava in izjava za javnost. Trenutne pobude omejitve veta (tudi v okviru koncepta in globalne politične zaveze Odgovornost zaščititi (R2P – *Responsibility to Protect*) za preprečitev genocida, zločinov proti človeštvu, vojnih zločinov in etničnega čiščenja) (ICRtoP 2016) odražajo zaskrbljenost glede onemogočenega odločanja, ukrepanja in splošne paralize VS v primerih najbolj nezaslišanih kršitev človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava. Zastoj v primeru Sirije je resen primer tega. Vendar medsebojni spopadi, razdeljenost in nesposobnost članic VS, da bi sprejele dogovor in konstruktivne ukrepe o resnih vprašanjih, sega prek Sirije in prežema velik del dela VS ter s tem njegovo nezmožnost učinkovitih odzivov na krize (Security Council Report 2015c, 7). Pa tu ne gre le za Sirijo. Ko je julija 2015 Rusija uporabila veto na osnutek resolucije ob 20. obletnici genocida v Srebrenici, je ICRtoP (2016) takrat poudaril, da s tem ruski veto omogoča možnost naslednjega genocida (Deutsche Welle 2015a; The Economist 2015). Tudi primera Ruande, kjer je leta 1994 genocid zahteval 800000 smrtnih žrtev, in Darfurja leta 2004, kjer naj bi v množičnih pobojih in obežnih zlorabah človekovih pravic življenje izgubilo 400000 ljudi, sta prikazala veto kot glavni razlog za neučinkovitost VS pri odzivanju na njuni humanitarni krizi (Wouters in Ruys 2005, 16–17).

Pozivi k omejevanju veta seveda ne naslavljajo zgolj VS (Security Council Report 2015c, 7). Uporaba veta, zlasti v situacijah grozodejstev, ima namreč poleg smrtnih žrtev in neobsodbe kršiteljev velik učinek tudi na legitimnost in kredibilnost OZN (Patnode 2015; Global Centre for the Responsibility to Protect 2017). Obstaja splošno strinjanje med državami članicami, da je uporaba ali grožnja veta pogosto zlorabljen (Gasimova 2012, 247; Global Centre for the Responsibility to Protect 2015) na račun mednarodnega miru in varnosti. Dolgoletne skrbi glede uporabe veta za blokiranje ukrepanja VS v primerih množičnih grozodejstev so dandanes nadaljnje uporabe še bolj povečale. Aktualne pobude odražajo pogled, da mora VS opraviti boljše delo preprečevanja in odzivanja na množična grozodejstva (Security Council Report 2015c, 2).

Razen P5, ki imajo pravico veta, se večina držav članic OZN strinja, da je veto zastarel (Greenstock 2010, 259), predstavlja politike moči in posega v načelo suverene enakosti držav (ki predstavlja temelj UL OZN) in bi ga bilo zato treba odpraviti. Strinjajo se, da je bila neučinkovitost VS pri opravljanju svojih dolžnosti v veliki meri posledica te posebne pravice P5, saj je prispevala k temu, da je bil VS tiho glede številnih težav/vprašanj, ki so imele resne posledice za mednarodni mir in varnost (Mahmood 2014, 135). Predlogi in razprave o reformi veta za povečanje učinkovitosti in odzivnosti OZN na mednarodne varnostne grožnje pogosto večinoma vključujejo omejevanje

uporabe veta ali odpravo veta v celoti (Fassbender 1998, 162; Wouters in Ruys 2005, 3). Natančneje bodo predstavljeni v naslednjem poglavju.

4 Predlogi reform Varnostnega sveta glede pravice veta

4.1 Širitev članstva in 'manjša sprememba' v Ustanovni listini Organizacije združenih narodov

Kot že omenjeno pozivi k reformi VS tako potekajo praktično vse od začetka delovanja OZN (Mikhailtchenko 2004, 2; Weiss in Young 2005, 131; Nadin 2014c). Prav tako so bili omenjeni že nekateri uspešni reformni koraki. V prvi vrsti je treba omeniti prilagoditev strukture VS naraščajočemu članstvu, ki je leta 1963 pripeljala do manjše spremembe v UL, z razširitvijo števila nestalnih članic s šest na deset (oz. članic VS iz 11 na 15)²¹ (Gould in Rablen 2014, 1; Sievers in Daws 2014, 6; Bosco 2015). Učinek te reforme je bil kratkotrajen, saj se je članstvo OZN še povečevalo (s 113 članic leta 1963 na današnjih 193) in tako je sestava VS ostala očitno nereprezentativna, zlasti glede držav v razvoju, zato je reforma VS ostala izjemno pomembna (Wouters in Ruys 2005, 19; Gasimova 2012, 269).

Skupaj z očitnim neuspehom VS, da bi izpolnjeval svoje naloge kot primarni akter glede mednarodnega miru in varnosti (Toro 2008) v obdobju hladne vojne, je nezadovoljstvo še naprej prevladovalo med ostalimi državami članicami OZN, zlasti zaradi omejenega geografskega ravnotežja in pa v povezavi s petimi ekskluzivnimi stalnimi sedeži z močjo veta (Swart in Freiesleben 2013, 1). Številni predlogi širitve VS zaradi nadaljnje rasti članstva niso uspeli pridobiti dovolj širše podpore (Bailey in Daws 1998, 393; Mahmood 2013, 121). Kljub temu da je bilo vprašanje reforme VS dano na agendo številnih sej, je bilo vsakič znova preloženo brez kakršnekoli vsebinske odločitve (Šabič 1999, 182; Ilič 2013, 19). Konec hladne vojne in Agenda za mir²² Generalnega sekretarja Boutros-Ghalija, ki je bila objavljena januarja 1992 in se je zavzemala za bolj ambiciozen VS, sta pomembno vplivala na preusmeritev pozornosti na vprašanje reforme VS (Weiss 2003, 150; Okhovat 2011, 38). Soglasno sprejetje Resolucije A/RES/47/62 11. decembra 1992²³ je uradno postavilo vprašanje reforme VS na agendo 48. seje GS. Poleg različnih predlogov

²¹ United Nations General Assembly. (1963). *Resolution 1991 A-B (XVIII)*, A/RES/1991 A-B (XVIII).

²² Agenda za mir - *An Agenda for peace: preventive diplomacy, peacemaking and peacekeeping*, Report of the Secretary-General pursuant to the statement adopted by the Summit Meeting of the Security Council, 31. januar 1992, UN Doc. A/47/277 - S/24111.

²³ United Nations General Assembly. (1992). *Resolution 47/62*, A/RES/47/62.

širitve so bile podane tudi pobude omejitve veta in izboljšave delovnih metod VS (Swart 2015c, 1–2).

Pod nenehnimi pritiski Gibanja neuvrščених (*Non-Aligned Movement* - NAM) za reformo VS je GS leta 1993 z resolucijo A/RES/48/26 ustanovila delovno skupino, ki se je ukvarjala z vprašanji pravične zastopanosti in povečanja članstva VS ter drugimi zadevami, povezanimi z VS²⁴ (*The Open-Ended Working Group on the Question of Equitable Representation on and Increase in the Membership of the Security Council and Other Matters related to the Security Council* - OEWG). V okviru te skupine je bilo podanih mnogo predlogov reforme (Toro 2008; Swart in Freiesleben 2013, 3). Vendar pa so ji nasprotujoča nacionalna stališča glede članstva, veta in transparentnosti, evidentirana v letnih poročilih GS, preprečevala pripraviti konkretna priporočila (Wouters in Ruys 2005, 19; Okhovat 2011, 38). Razprave so večinoma ostajale na istih točkah, izziv reforme pa je ostal na dnevnem redu GS (Okhovat 2011, 38; Pangburn in Stein 2015, 4).

Različne razprave so potekale v zadnjih letih glede primernosti moči veta VS v današnjem svetu. Ključni argumenti vključujejo prepričanje, da P5, zaradi številnih globalnih sprememb, ne predstavljajo več najbolj stabilnih in odgovornih držav članic v OZN in da njihova moč veta upočasnjuje in celo preprečuje pomembne odločitve o zadevah na področju mednarodnega miru in varnosti. Drugi argument proti ohranitvi moči veta VS je, da je škodljiv za uravnotežene politične odločitve, saj mora biti vsak osnutek besedila odobren s strani vsake stalne članice, preden je lahko kakršen koli osnutek resolucije sprejet. Prav tako obstajajo razprave o potencialni uporabi moči veta s strani stalnih članic za zagotovitev pomoči in s tem "diplomatskih krink" svojim zaveznikom (Wouters in Ruys 2005, 26–27). Kritiki reforme veta izpostavljajo, da ta predstavlja temelj sistema OZN. Rusija in druge stalne članice trdijo, da potreba po tem, da stalne članice pridejo do skupne točke, včasih otežuje delo, vendar to ne pomeni, da je sistem neučinkovit. Priložnosti, kadar je veto uporabljen, so daleč prekašane z resolucijami, ki so sprejete soglasno (Yakovenko 2014). Zagovorniki moči veta verjamejo, da je prav tako potreben v sedanji geopolitični realnosti in da bi bil VS brez moči veta odprt za sprejemanje demokratičnih 'večinskih pravil' odločitev glede zadev, ki imajo posledice na globalni ravni - odločitve, ki so lahko neposredno v nasprotju z interesi stalne članice (Wouters in Ruys 2005, 3).

Že leta 1946 je GS sprejela Resolucijo 40 (I), kjer je izrazila zaskrbljenost, da bi lahko zloraba veta omejevala delo VS in posledično priporočila VS, da sprejme prakse in postopke za pomoč pri

---

²⁴ United Nations General Assembly. (1993). *Resolution 48/26, A/RES/48/26*.

zmanjševanju težav pri uporabi 27. člena (Wouters in Ruys 2005, 8). Dve leti kasneje je VB pozvala stalne članice, da uporabijo veto le v primerih, ko so 'ogroženi' njihovi vitalni interesi, kar je bilo kasneje zapisano tudi v resoluciji GS 267 (1948) (Wouters in Ruys 2005, 29). Vendar ti in nadaljnji poskusi odprave veta in tisti, ki so potekali v okviru OEWG, niso dosegli ničesar, saj se je razprava hitro osredotočila na število sedežev VS, ne pa na moč veta *per se* (Citizens for Global Solutions 2014, 4).

'Kodeks ravnanja' (*Code of Conduct*) o omejevanju veta stalnih članic VS je oživil francoski zunanji minister Hubert Védrin, torej da v zadevah, ki ne vključujejo nacionalnih interesov stalnih članic, le-te ne bi uporabile veta za oviranje sprejema osnutkov resolucij za zaustavitev ali preprečitev resnih humanitarnih kriz, ki bi drugače pridobili dovoljšno število glasov za sprejem (Security Council Report 2015c, 4). Ta Kodeks je bil po njegovem mnenju bolj realna možnost 'reform' kot formalno spreminjanje UL glede moči veta (Citizens for Global Solutions 2014, 8) in je bil kasneje tudi vključen v poročilo ICISS (*International Commission on Intervention and State Sovereignty* – Mednarodna komisija za vprašanje intervencije in državne suverenosti),²⁵ ki je ustvarilo koncept R2P, leta 2001²⁶ (ICRtoP 2012). Leta 2004 je tudi Visoki panel o grožnjah, izzivih in spremembah (*High-level Panel on Threats, Challenges and Change*), pozval stalne članice k neuporabi pravice veta v primerih genocida in obsežnih zlorab človekovih pravic, razen ko so ogroženi njihovi vitalni interesi (Wouters in Ruys 2005, 29; Security Council Report 2013, 2). Spodbujanje in širjenje ideje RN2V (*Responsibility not to veto* - 'odgovornost neuporabe veta') se je tako nadaljevalo v razpravah, ki so vodile do največjega zasedanja na vrhu glede trajnostnega razvoja, varnosti, človekovih pravic in reforme OZN leta 2005 (*The 2005 World Summit – High-Level Plenary Meeting of the 60th session of the UN General Assembly*) (Citizens for Global Solutions 2014, 8), pri čemer nobena od možnosti ni vsebovala sprememb v številu držav z močjo veta (Lowe in drugi 2010, 32). Sicer je bil v Sklepnem dokumentu²⁷ potrjen koncept R2P (Security Council Report 2015c, 4), vendar pa končna verzija tega dokumenta ni naslovlila nobenih sredstev, ki bi omejila moč veta P5 (Citizens for Global Solutions 2014, 8; Hehir 2015).

Neuspešno (formalno) spreminjanje pravice do veta je izzvalo dodatne frustracije pri državah članicah. Med reakcijami držav je bila leta 2006 najbolj vidna pobuda t. i. S5 - skupine petih majhnih držav (Kostarika, Jordanija, Liechtenstein, Singapore in Švica) (Center for UN Reform

---

²⁵ V poročilo ICISS je bilo omejevanje veta oz. t. i. Kodeks ravnanja vključen v kontekstu Odgovornost zaščititi (*Responsibility to Protect* - R2P), saj so že zgodnje razprave o načelu R2P vključevale ideje o potrebi zaveze stalnih članic o neuporabi veta ali grožnji z vetom v situacijah množičnih grozodejstev (Citizens for Global Solutions 2014, 8).

²⁶ International Commission on Intervention and State Sovereignty – ICISS (2001).

²⁷ United Nations General Assembly. (2005b). *Resolution 60/1, World summit outcome document*, A/RES/60/1.

Education 2014b), ki je s številnimi predlogi glede izboljšanja delovnih metod VS naslovila tudi uporabo veta (Martini 2010, 2; Security Council Report 2015c, 4). Zavzemala se je za RN2V ter potrebo po razlagi njegove uporabe (Global Centre for the Responsibility to Protect 2014). Vendar je ta skupina na koncu (leta 2012), kljub številnim podpornikom, svoj osnutek resolucije (A/66/L.42.Rev.1) pod pritiski P5²⁸ in nasprotovanjem nekaterih drugih držav umaknila (ICR2P 2012; Citizens for Global Solutions 2014, 9).

Kaže ponovno poudariti, da so predloge v zvezi z omejitvijo uporabe pravice veta spodbudili predvsem dogodki v 90. letih prejšnjega stoletja, predvsem genocida v Ruandi in Srebrenici (Security Council Report 2015c, 4). Prav tako pa so nanje pomembno vplivali tudi čedalje pogostejši pozivi in prizadevanja (zlasti od leta 2008) držav članic OZN (prek 117) ter civilne družbe (ICRtoP 2013; ICRtoP 2014; Global Centre for the Responsibility to Protect 2017) za izboljšanje odzivnosti mednarodne skupnosti v kriznih primerih (Security Council Report 2015c, 4). Francosko-mehiška skupna politična deklaracija in *Code of Conduct* (Kodeks ravnanja) (ki jo je sprejela skupina ACT - *The Accountability, Coherence and Transparency Group* - Skupina za odgovornost, skladnost in transparentnost), sta trenutno dve glavni pobudi znotraj članstva OZN, ki naslavljata vprašanje uporabe veta in nasploh delovne metode VS (Kroenert 2015c), in ki si prizadevata zagotoviti sprejem pravočasnih in odločnih ukrepov s strani VS za preprečevanje grozodejstev (Center for UN Reform Education 2016).

Védrinovo pobudo glede omejevanja veta v primeru množičnih grozodejstev in z namenom izogiba paraliziranosti VS je leta 2013 obudil francoski predsednik François Hollande na razpravi GS²⁹ (France in the United Kingdom - Embassy of France in London 2015). Predsednikovem pozivu je nato sledil francoski minister za zunanje zadeve Laurent Fabius z objavo članka v New York Timesu,³⁰ kjer je predlog podrobneje pojasnil (Restrain the Veto 2015). Vzdržanje uporabe veta s strani P5 naj bi se nanašalo na vse primere množičnih grozodejstev razen, kadar bi bili, kot že večkrat poudarjeno, pod vprašajem vitalni interesi stalne članice (Center for UN Reform Education 2014c). Stalne članice bi pri tem seveda samostojno presojale o tem, kdaj bi vlagale veto in kdaj ne (Fabius 2013). UL tako ne bi bila spremenjena, sprememba pa bi bila implementirana prek skupne zaveze P5. V članku je Fabius izpostavil tudi kriterije za implementacijo, ki bi bili preprosti: na zahtevo najmanj 50 držav članic (po potrebi tudi na pobudo Visokega komisarja za človekove

---

²⁸ P5 so bile namreč zaskrbljene, da bi lahko resolucija GS izničila pravico, ki jo VS podeljuje UL prek 30. člena, ki zagotavlja, da naj bi VS sprejemal svoja postopkovna pravila. Glede na to je novo ustanovljena skupina ACT spremenila taktiko s priznavanjem VS kot 'gospodarja svojih lastnih postopkov' (Lei 2014, 17).

²⁹ *Statement by Mr. François Hollande, President of the Republic* (24. september 2013) Opening of the 68th Session of the United Nations General Assembly.

³⁰ Fabius (2013).

pravice) (France in the United Kingdom - Embassy of France in London 2013) bi bil generalni sekretar OZN pozvan, skladno z 99. členom UL, da presodi o obsegu in naravi zločina (Fabius 2013).

Čeprav se je ideja RN2V ohranila v diplomatskih krogih že več kot desetletje, tudi znotraj P5, pa med stalnimi članicami VS ni dosegla ustreznega odziva (Citizens for Global Solutions 2014, 9). Francija je poleg lastnih prizadevanj glede omejevanja veta in posvetovanj z različnimi partnerji skupaj z Mehiko organizirala dve ministrski srečanja o vprašanju veta in septembra 2015 pripravila 'Politično deklaracijo o odpravi veta v primerih množičnega grozodejstva'³¹ (Kroenert 2015a; Global Centre for the Responsibility to Protect 2017), ki je odprta za podpis vseh držav članic OZN in se osredotoča na prostovoljno vzdržanje pravici veta s strani P5 v primerih grozodejstev (Center for UN Reform Education 2016). Global Centre for the Responsibility to Protect (2017) navaja, da je do 27. junija 2017 deklaracijo podprlo 96 članic.³²

Izhajajoč iz prizadevanj skupine S5 je julija 2015 25 malih in srednjih držav kot članic skupine ACT³³ zaokrožilo "*Code of conduct* (Kodeks ravnanja)"³⁴ (What's in Blue - Insights of the Work of the UN Security Council 2014), ki je odprt za vse sedanje države članice kot tudi potencialne članice VS (Center for UN Reform Education 2015e; Swart 2015b) in poziva, da se države "zavežejo podpiri pravočasnega in odločnega ukrepanja VS, namenjenega preprečevanju ali zaustavitvi izvrševanja genocida, zločinov proti človeštvu ali vojnih zločinov/.../" (Security Council Report 2015c, 5). Natančneje, poziva članice VS, da ne glasujejo (da se vzdržijo glasovanja) proti 'kredibilnim' osnutkom resolucij, ki si prizadevajo končati ali preprečiti takšne zločine (Restrain the Veto 2015; Global Centre for the Responsibility to Protect 2017). Tako vključuje zavezo za ukrepanje, kot tudi da se ne prepreči ukrepanja (Maresca 2016a). Ni proceduralnega sprožilca za uporabo Kodeksa, saj skupina ACT verjame, da bi neka kritična situacija sama spodbudila potrebo po njegovi uporabi. Kodeks sicer poziva generalnega sekretarja,³⁵ da VS opozarja na dejanja, ki vključujejo ali bi lahko vodila h genocidu, zločinom proti človeštvu ali vojnim zločinom. Tako nanj ne nalaga breme odločujočega, ampak bolj pomembnega glasu pri uporabi Kodeksa, kot je to zaenkrat v primeru francosko-mehiškega predloga (Security Council Report 2015c, 5–6). Do 22.

---

³¹ *Political statement on the suspension of the veto in case of mass atrocities*, Presented by France and Mexico - 70th General Assembly of the United Nations (2015).

³² Global Centre for the Responsibility to Protect (2016).

³³ ACT (2015).

³⁴ Code of Conduct - Explanatory Note (2015).

³⁵ To je v skladu z 99. členom UL OZN, ki pravi: "Generalni sekretar lahko opozori VS na katerokoli zadevo, ki bi lahko po njegovem mnenju ogrozila ohranjanje mednarodnega miru in varnosti" (Security Council Report 2015c, 5).

junija 2017 je kot 'prostovoljno politično zavezo' to pobudo podpiralo 111 držav članic OZN in dve opazovalki³⁶ (Kroenert 2015b; Global Centre for the Responsibility to Protect 2017).

Druge skupine so prav tako izrazile pobude in interes pri naslavljanju zlorab veta (Center for UN Reform Education 2016). Februarja 2015 je tako raznolika in neodvisna skupina svetovnih voditeljev, imenovana *The Elders* (Starešine), sprejela izjavo o krepitvi OZN.³⁷ Tudi njihovi predlogi (Zaveza s strani P5, glas za civilno družbo, nova kategorija članic, bolj neodvisen generalni sekretar) vključujejo poziv P5, da bolj odgovorno uporabljajo pravico veta (The Elders 2017) in se zavežejo, da "ne bodo uporabile ali grozile z uporabo veta" v krizah, v katerih so storjeni ali obstaja nevarnost, da se zgodijo genocid ali druga množična grozodejstva/zločini "brez jasne in javne razlage, kakšna alternativna ravnanja predlagajo kot kredibilna in učinkovita za zaščito ogroženih prebivalstev." Po njihovem mnenju bi se morala taka razlaga nanašati na skrbi glede mednarodnega miru in varnosti in ne bi smela sloneti na nacionalnem interesu, saj uporaba veta pod takšnimi pogoji predstavlja zlorabo privilegija. V primerih, ko je bil veto uporabljen bi morala biti dolžnost držav članic VS še naprej iskati možnosti oblikovanja skupnega stališča, da bi se vložitvi veta lahko izognili, hkrati pa uveljavljali temeljno načelo, na podlagi katerega VS sploh deluje, to je ohranjanje mednarodnega miru in varnosti (Security Council Report 2015c, 5–6; The Elders 2017).

Že od prvega dne vključitve reforme VS na agendo GS je bilo razpravljano o številnih predlogih, oblikovale so se številne koalicije, krogi medvladnih pogajanj (*Intergovernmental negotiations* - IGN) se iz leta v leto nadaljujejo, toda napredka ni na vidiku, prav tako ne veliko prostora za kompromise (Pangburn in Stein 2015, 1). Medtem ko je vseh pet glavnih vprašanj reforme³⁸ rutinsko naslovljenih/obravnavanih, v IGN prevladuje razprava o kategorijah članstva, regionalni zastopanosti in velikosti razširjenega VS. V OZN sicer obstaja več skupin, ki redno spodbujajo specifične predloge o tem, kako naj bi bil VS reformiran (Center for UN Reform Education 2016). Vendar pa ves proces otežuje dejstvo, da nekatere države sodelujejo v več skupinah hkrati, tudi če so formalne članice le ene, (vključno) z nekaterimi kot posamezne države P5, ki podpirajo le določene vidike posameznih predlogov (Swart 2015c, 7). Pogosto se znotraj vsake skupine člani razhajajo glede vsebine predlogov, različnih stališč ter s tem povzročajo notranje razdore (Center

---

³⁶ Permanent Mission of the Principality of Liechtenstein (2017).

³⁷ The Elders (2015).

³⁸ Pri vzpostavitvi IGN na neformalnem zasedanju GS leta 2008 so države soglasno sprejele resolucijo 62/557 (United Nations General Assembly. (2008). *Resolution 62/557, A/RES/62/557*), kot del skupne podlage za pogajanja o petih ključnih področjih (Pangburn in Stein 2015, 4): kategorije članstva VS (stalno, nestalno ali tretja možnost); vprašanje veta; regionalna zastopanost/reprezentativnost; velikost povečanega/razširjenega VS in delovne metode VS ter odnos med VS in GS (Swart in Pace 2015, 1). Verjetno je Resolucija 62/557 povzročila, da so razprave v IGN še bolj kompleksne kot v OEWG (Swart 2015c, 5).

for UN Reform Education 2015b), nekatere države pa so celo del skupin s konkurenčnimi ali različnimi stališči (Swart 2015c, 7). Zaradi številnih različnih stališč se pogajanja o reformi VS konstantno nadaljujejo in potekajo zelo počasi (Center for UN Reform Education 2016). V priprave predlogov za reforme so vključene različne skupine držav (G4, L69, UfC, AU in druge manjše skupine), o čemer bo več govora v naslednjem poglavju.

4.2 Predlogi različnih skupin pobudnikov reforme Varnostnega sveta

Tabela 4.1: Predlogi reforme Varnostnega sveta različnih skupin

	G4	UfC	AU	L69	CARICOM	Arabska skupina	NAM	ACT	The Elder's	FRA-MEX iniciativa
širitev stalnega članstva	x		x	x	x	x				
širitev nestalnega članstva	x	x	x	x	x	x	x			
ukinitev pravice veta		x	x		x	x		x	x	x
razširitev pravice veta	x		x	x	x					
omejitev uporabe veta			x				x	x	x	x
delovne metode				x			x	x		
vmesni pristop, dolgotrajnejši mandati		x					x		x	

V Tabeli 4.1 so prikazani predlogi različnih skupin, ki si prizadevajo za reformo VS na različnih področjih. Skupine, ki so predmet obravnave v tem poglavju, vključujejo predstavnice G4 (Nemčijo, Japonsko, Indijo in Brazilijo), koalicija 'Združeni za konsenz' (*Uniting for Consensus* – UfC), Afriška skupina kot AU (*African Union* - Afriška unija), članice L69,³⁹ CARICOM (*Caribbean Community* - Karibska skupnost), Arabska skupina in NAM. G4 si v prvi vrsti želijo lastne stalne sedeže v VS skupaj s pravico veta (Mahmood 2013, 122; Swart 2015c, 7). Brazilija in Indija pa hkrati pripadata tudi skupini L69, ki ima drugačno razmišljanje glede razširitve pravice

³⁹ Skupina je bila imenovana po osnutku resolucije A/61/L69, ki je pozvala k prehodu (vprašanja reforme VS iz Delovne skupine) na proces IGN (Center for UN Reform Education 2016), njene predlagateljice pa so ostale aktivne v tej skupini (Center for UN Reform Education 2015a). Skupino sestavlja približno 42 držav (Swart 2015c, 8), med drugim 2 G4 članici, 11 afriških držav in male otoške države Azije in Pacifika, članice CARICOM ter precejšnje število držav Latinske Amerike in Karibov (Center for UN Reform Education 2015b; Swart 2015, 8).

veta (Center for UN Reform Education 2014a). G4 se je pripravljena začasno odpovedati pravicam veta, če bi postale stalne članice, da bi s tem reformi proces lažje stekel (Center for UN Reform Education 2016).

Kot najbolj resne kandidatke za stalno (ali dolgoročno-dolgotrajno) članstvo v VS pa države skupine G4 še niso uspele pridobiti dovolj podpore (Francija in VB jih podpirata) (Ilič 2013, 30; Global Policy Forum 2015). Države G4 sicer podpirajo Afriško skupino pri njihovem zavzemanju za dva stalna sedeža skupaj s pravico veta in katere skupno stališče je predstavljeno v Ezulwini konsenzu⁴⁰ (Mhofu 2016; The Hindu 2016). Ker Afriška skupina trdi, da je Afrika edina celina brez stalnega predstavnštva v VS, se zavzemajo še za pet nestalnih sedežev (Davis 2015). Čeprav Afriška skupina predstavlja skupno stališče v IGN, zlasti prek C10,⁴¹ pa skriva enako mero notranjih razdorov kot druge regije, saj vsaka država želi zase najboljši položaj v primeru reforme (Gowan in Gordon 2014, 30; Swart 2015c, 7). Kljub številnim pritiskom drugih držav (npr. ZDA), da se izjasnijo glede skupnega stališča o reformi (zlasti glede podpore kandidatkam za stalno članstvo) (Center for UN Reform Education 2015a; Morgan 2015; Swart 2015c, 8), pa afriški predlog uživa malodane univerzalno podporo (Global Policy Forum 2015). Čeprav izpostavljajo nepravilnosti v povezavi s pravico veta in so za njeno odpravo v celoti (Mahmood 2013, 124), pa se zavzemajo, da mora biti, vse dokler obstaja, razširjena tudi na nove stalne članice (kar trdijo zlasti tiste članice, ki so hkrati članice skupine L69 in so bolj fleksibilne glede pravice veta) (Pangburn in Stein 2015, 7; Swart 2015c, 8).

Članice skupine L69 so pretežno države v razvoju in male otoške države, vključujejo pa tudi 11 afriških držav in tudi dve državi skupine G4, Indijo in Brazilijo (Gasimova 2012, 272; Mahmood 2013, 125; Center for UN Reform Education 2015a). Čeprav se v njihovi osnovni resoluciji niso posebno navezovali na pravice veta (Swart 2015c, 9), se vseeno zavzemajo za celovito reformo VS (Gowan in Gordon 2014, 29) in s tem pozivajo k širitvi tako stalnega kot nestalnega članstva v VS in boljšo reprezentativnostjo držav v razvoju ter malih otoških držav (Mahmood 2013, 125; Center for UN Reform Education 2016). Ta predlog uživa podporo okoli 80 držav (Ilič 2013, 30). Leta 2012 je bolj jasno izpostavila svoje stališče na IGN in izrazila strinjanje z Afriško skupino glede njihovih predlogov (Center for UN Reform Education 2014a; The Hindu 2016), ter da morajo biti pravice veta prenesene tudi na nove stalne članice. Vendar pa so kasneje številne pripadnice te skupine pokazale večjo fleksibilnost kar se tiče reforme VS (zlasti glede veta), podobno kot države

---

⁴⁰ African Union (2005).

⁴¹ *The AU Committee of 10 Heads of State and Government on the reform of the UNSC* – Odbor AU 10 vodij držav ali vlad glede reforme VS OZN (Swart 2015c, 7).

G4 (Center for UN Reform Education 2015b; Swart 2015c, 9), za katere se zdi, da v tej skupini lobirajo za privržence njihovih načel (Center for UN Reform 2015a).

Podobno kot Afriška skupina tudi Arabska skupina poziva k dodelitvi vsaj dveh nestalnih sedežev za arabske države, obenem še vključitev stalnega arabskega sedeža v primeru kakršnekoli širitve stalnega članstva (Center for UN Reform Education 2014a; Swart 2015c, 9), načeloma pa so za odpravo pravice veta (Wouters in Ruys 2005, 21). Proti vetu so tudi glavni nasprotniki in regionalni rivali skupine G4 v združenju UfC,⁴² saj nasprotujejo širitvi stalnega članstva (Mahmood 2013, 129; Global Policy Forum 2015) ter pozivajo le k povečanju nestalnega predstavnštva.⁴³ Tudi ta skupina se sicer sooča z notranjimi razlikami, saj so nekatere članice bolj fleksibilne glede svojih stališč kot druge (Swart 2015c, 8). Pogosto pa ta skupina s postopkovnimi ovirami zaustavlja pogajanja o reformi.

Druge skupine so sicer manj aktivne, a vseeno vredne omembe. Ena takšnih je Vzhodnoevropska, ki zahteva vsaj še en dodatni nestalni sedež za Vzhodno Evropo, če bi se ta kategorija članstva povečala (Center for UN Reform Education 2015b). Male otoške države v razvoju se zavzemajo za medregionalni nestalni sedež malih otoških držav v razvoju v zameno za njihovo podporo novim stalnim sedežem, kar otežuje usklajevanje z zahtevami skupine G4 in Afriške skupine (Center for UN Reform 2015a; Swart 2015c, 9), sicer pa so za povečanje članstva v obeh kategorijah sedežev VS (Pangburn in Stein 2015, 8). Zahteve teh različnih manjših skupin še dodatno zapletajo proces reformiranja VS glede sporazuma o skupni in končni rešitvi (Center for UN Reform Education 2015b). Male države, ki sestavljajo več kot polovico članstva OZN, se zavedajo, da ne morejo biti stalne članice VS, si pa toliko bolj prizadevajo za širitev nestalnega članstva (Ilič 2013, 34). Tudi CARICOM se zavzema za povečanje števila nestalnih sedežev, zlasti enega za male otoške države v razvoju (Gowan in Gordon 2014, 30). Ker so nekatere njene članice tudi članice L69, sta skupini zelo povezani in se zdi, da se želita zblížiti s stališči Afriške skupine, saj sta izrazili podporo afriškemu predlogu (Center for UN Reform Education 2014a; Gowan in Gordon 2014, 31) ter razširitvi pravice veta na nove stalne članice. V nasprotnem primeru pa se zavzemajo za njegovo odpravo (Pangburn in Stein 2015, 8).

NAM - Gibanje neuvrščenih opozarja na potrebo sorazmerne regionalne zastopanosti ter predlaga povečanje članstva, pri čemer trdi, da bi morala iti reforma povečanja članstva z roko v roki z reformo delovnih metod VS. Skupina pravi, da bi morala biti oblikovana nova, vmesna kategorija

---

⁴² Skupina vključuje Italijo, Pakistan, Španijo, Argentino, Kanado, Mehiko in Kolumbijo (Center for UN Reform Education 2016).

⁴³ United Nations General Assembly (2005a).

sedežev in se zavzema za omejitev uporabe veta (Pangburn in Stein 2015, 8). Tem pogledom se pridružuje tudi skupina UfC (Permanent Mission of Italy to the UN 2015). Poleg osnovne skupine UfC še dodatnih 20-30 držav članic podpira idejo o dolgotrajnih in/ali obnovitvenih mandatih, vendar nekatere ne podpirajo strategij UfC v medvladnih pogajanjih (Swart 2015c, 8).

4.3 Predlogi in odzivi stalnih članic

Stalne članice so zaradi svojih različnih pogledov na reformo VS neformalno razdeljene v dve skupini, P3 (ZDA, Rusija in Kitajska) ter P2 (VB in Francija) (Gowan in Gordon 2014, 29), kot to prikazuje tudi Tabela 4.2. VB in Francija imata podobno stališče, ostale tri stalne članice pa imajo različne poglede na reformo (Center for UN Reform Education 2014a).

Tabela 4.2: Predlogi reforme Varnostnega sveta s strani stalnih članic

	ZDA	Rusija	Kitajska	Francija	VB
širitev članstva	x	x	x	x	x
ohranitev pravice veta	x	x	x	x	x
omejitev uporabe pravice veta				x	x

Čeprav ima vsaka od stalnih petih svoj individualen pogled na reformo, se načeloma strinjajo (predvsem ZDA, Rusija in Kitajska), da je treba ohraniti njihovo pravico veta. Le VB in Francija sta pokazali nekaj fleksibilnosti pri tem vprašanju (Mahmood 2013, 130). Medtem ko Francija že vrsto let promovira in razpravlja o svoji pobudi omejevanja veta (Permanent Mission of France to the United Nations in New York 2015), VB pa podpira omejevanje veta v primerih množičnih grozodejstev (Security Council Report 2015a). Obe državi sta tudi podprli Kodeks ravnanja skupine ACT in sta hkrati pozvali ostale stalne članice k enakemu ravnanju (Kroenert 2015d; UNAS 2015). Vendar pa se zdi, da se nove države, ki se zavzemajo za nove stalne sedeže, ne želijo pridružiti temu stališču (Center for UN Reform Education 2015a). VB sicer ni podprla francosko-mehiške

politične deklaracije, domnevno zato, ker ne opredeli kriterija 'kredibilnega osnutka resolucije' (Security Council Report 2015c, 7). VB in FRA sta predlagali tudi vmesni pristop z namenom, da se prebije zastoj v pogajanjih, z zagotovitvijo nove kategorije sedežev z daljšim mandatom, ki bi po pregledu postali stalni (Center for UN Reform Education 2015a; Mahmood 2013, 134).

Na splošno se P5, zlasti Kitajska, Rusija in ZDA, ki to tudi javno podpirajo, strinja zgolj s skromno/manjšo širitvijo VS (Sreenivasan 2015; Swart 2015c, 8), z dodajanjem nekaterih stalnih (in nestalnih) članic, vendar ni soglasja, katere države bi to bile, kar iskanje rešitve še otežuje. Vendar pa z izjemo Francije in VB, ki podpirata idejo vključitve novih članic v obeh kategorijah, zlasti stalnih sedežev za G4 in afriške države (Center for UN Reform Education 2015b), s tem, da je VB proti podaljšanju pravic veta, Francija pa za (Sreenivasan 2015; UNA-UK 2015), stalne članice večinoma sledijo politiki 'počakaj in vidi'. Na splošno so namreč zadovoljne s *statusom quo* in (počasno) razpravljanje o reformi jim ne predstavlja težave. Celo različna stališča med P5 so večasih videna kot način za izogib vsebinski reformi (Mahmood 2013, 130). Kljub vsemu so ZDA očitno proti kakršnekoli predlogu reforme, Rusija pa je proti podeljevanju moči veta morebitnim drugim članicam (Sreenivasan 2015). P3 se tako verjetno ne bodo strinjale s podaljšanjem veta drugim morebitnim članicam ali da bi prepustile preostalemu članstvu OZN, da bi izbral nove stalne članice (Swart 2015c, 8). Nekateri viri omenjajo, da bi bile P3 pripravljene razmisliti o dolgotrajnih mandatih, a ne želijo promovirati te rešitve, dokler ostaja preostalo članstvo tako razdeljeno glede svojih stališč (Center for UN Reform Education 2015b). Takšna situacija in odnos stalnih članic ima dovolj potenciala, da blokira kakršnokoli reformo VS v prihodnosti (Gharekhan 2014).

ZDA in Rusija ves čas nasprotujejo kakršnemu koli spreminjanju ali razširjanju pravic veta, saj se zavzemata za nedotakljivost in ohranjanje privilegijev trenutnih P5, še zlasti Rusija, ki v celoti nasprotuje pobudam omejevanja veta (Gowan in Gordon 2014, 29; Hindustimes 2015). Veleposlanik Rusije Vitalij Čurkin je namreč izpostavil, da je veto "pripomoček, ki omogoča VS, da sprejema uravnotežene odločitve", in da "včasih lahko odsotnost veta povzroči katastrofo". Po mnenju Rusije je tako pravica veta celo koristna za ohranjanje ravnotežja in zadovoljstva med velesilami, da ne prihaja do konfliktov med njimi (Security Council Report 2015a). Čurkin je dodal, da je pozivanje k omejevanju veta v primerih, ki se nanašajo na množične zločine, problematično, ker ni upoštevalo vsebine posameznih osnutkov resolucij, ki bi lahko avtorizirali kontra-produktivne ukrepe. V javnosti so ZDA promovirale svojo zavezo za preprečevanje množičnih grozodejstev, ne da bi podale natančno razlago svojih pogledov na omenjene/razpravljane predloge omejevanja veta. Zasebno pa naj bi diplomatom iz drugih držav članic domnevno izrazile zadržke o omejevanju veta (Security Council Report 2015c, 8). Rusija, ki, denimo, podpira Indijo kot novo

stalno članico (HindusTimes 2015), je odprta za razpravo o vmesnem modelu širitve in za možno razširitev pravic veta na morebitne nove stalne članice, a pravi, da se lahko o tem pogovarjajo šele, ko bodo članice izbrane, podobno kot ZDA. Rusija v primeru reforme VS podpira manjše članstvo VS, do nekje 20 članic. Vendar pa zavzema previdno stališče s tem, ko trdi, da bi podprla kakršenkoli predlog reforme, ko bi bil ta podprt z veliko večino glasov v GS, večjo celo od dveh tretjin. Podpira pa splošno reformo v zvezi z delovnimi metodami VS (Mahmood 2013, 132). Strinja se, da je nujno potrebno reformirati VS zaradi nezastopanosti številnih regij (Azija, Afrika, Latinska Amerika)” (RT 2015).

Kitajska je opisala različne predloge reforme VS kot nezrele in je zagovornica sprejetja celovitega predloga (Mahmood 2013, 132). Sicer pa je med P5 najbolj zadržana glede tega vprašanja. Tako kot ZDA in Rusija tudi Kitajska še ni podprla pobud za omejevanje veta (Security Council Report 2015c, 8). Favorizira manjšo reformo VS in podpira zagotovitev večje reprezentativnosti držav v razvoju, zlasti afriškega kontinenta v VS, nasprotuje pa stalni kandidaturi Japonske in Indije (Lei 2014, 4; Bagchi 2015; Sreenivasan 2015), prav tako pa aktivno sodeluje v strokovnih srečanjih skupine UfC (Center for UN Reform Education 2014a). Kitajsko stališče sicer zagovarja le splošno izjavo glede kategorij članstva ter se zavzema za nadaljnje razprave o tem problemu (Gowan in Gordan 2014, 29). Medtem ko priznava potrebo po reformi in odražanju stališč vseh držav (Shambaugh 2016), poudarja pomen posvetovanj in izgradnje konsenza, zlasti zaradi večjega razdora med različnimi skupinami glede reforme. Prav tako verjame, da bi morale biti izboljšave delovnih metod VS narejene na uravnotežen način in zagovarja nadaljni obstoj P5 v VS, sloneč na pravicah veta kot mehanizma stabiliziranja mednarodnega sistema (Lei 2014, 14–17).

4.4 Aktualno dogajanje - odzivi mednarodne skupnosti

Nekdanja generalna sekretarja OZN Ban Ki-moon in Kofi Annan poudarjata, da je prišel čas novega obdobja sodelovanja in delovanja VS, da obdrži svojo legitimnost, izboljša svojo učinkovitost, sposobnost/uspešnost in ima še naprej pomembno vlogo v mednarodnem upravljanju konfliktov, saj nosi velik pomen za stabilnost mednarodne skupnosti (Cox 2009, 116; The Guardian 2014). Reforma je tako nujen korak (Fassbender 1998, 1), da bi nadalje zagotovil učinkovitost in relevantnost svojih postopkov odločanja (Phiri 2013; Grant in Payne-Frank 2015) ter da bi bil sposoben naslavljati različne izzive in se prilagajati spreminjajočemu mednarodnemu sistemu (Butler 2012, 39; United Nations GA 2014, 69. zasedanje, 49. in 50. sestanek).

Čeprav so IGN, ki so nadomestila Odprto delovno skupino od leta 2008 naprej (ki vse od leta 1993 ni prinesla večjih uspehov) (Okhovat 2011, 4; Center for UN Reform Education 2015a), trenutno uradni forum držav članic za razpravljanje o reformi VS, pa so pogosto opisana kot počasna in ponavljajoča, ki niso prinesla pomembnejših rezultatov (Kugel 2009, 3; Okhovat 2011, 39). Čedalje več držav članic se obrača na druge forume in k drugim pobudam ter na bolj neformalne kanale za naslavljanje svojih pomislekov in izražanje idej za reformiranje VS (Center for UN Reform Education 2016). Medtem ko se IGN veliko bolj osredotočajo na širitev VS (Center for UN Reform Education 2015b), se prizadevanja zunaj IGN osredotočajo na druge vidike reforme VS, še posebno na prilagajanje in spreminjanje delovnih metod (ICRtoP 2015) in uporabo veta (npr. skupina ACT) (kar je za nekatere članice bolj relevantno), čeprav so ta vprašanja tudi v obravnavi v IGN.

Od leta 2010 je VS gostil letno Odprto razpravo o delovnih metodah, kjer pogosti predlogi za reformo vključujejo večje sodelovanje VS z drugimi organi OZN, kot so Sekretariat, GS, ECOSOC in Komisija za izgradnjo miru (Center for UN Reform Education 2016); bolj pogosto uporabo javnih postopkov in sestankov po Arria formuli (The Elders 2017); in izboljšano sodelovanje z drugimi institucijami, kot so mednarodne regionalne organizacije in Mednarodno kazensko sodišče (*International Criminal Court - ICC*) (Center for UN Reform Education 2016; Maresca 2016b). Vprašanje veta pa je vprašanje delovnih metod, ki je v zadnjem času pridobilo daleč največ pozornosti in zahtev po reformiranju s strani držav članic (Kroenert 2015c; Center for UN Reform Education 2016; ICRtoP 2016). V dneh, ki so vodili do 70. obletnice OZN, so največ pozornosti pridobile tri pobude, ki so naslovile eno od najtežjih težav, s katerimi se sooča organizacija - kako lahko VS učinkoviteje prepreči ali zaustavi množična grozodejstva, ne da bi bil pri tem, kot organ odločanja, paraliziran. Ti predlogi vključujejo: francoski predlog, pobudo ACT in predlog reforme s strani skupine *the Elders* (Starešine) (Security Council Report 2015a).

Prvi dve omenjeni pobudi si prizadevata preprečiti neukrepanje s strani VS v primerih genocida, množičnih grozodejstev ter vojnih zločinov, in sta trenutno prejeli največ podpore med državami članicami in civilno-družbenimi skupinami (ICR2P 2014; Kroenert 2015e; Center for UN Reform Education 2016). V mnogih državah članicah so tako predlogi za omejitve uporabe veta vzbudili upanje za premik naprej v procesu reformiranja VS in dosegu večje učinkovitosti in odzivnosti delovanja VS, vsaj v primerih množičnih grozodejstev (Gowan in Gordon 2014, 15; ICR2P 2015) ter celo izrazili upanje, da bi uresničitev obeh pobud utegnila voditi k popolni odpravi veta v prihodnosti in večji politični odgovornosti v OZN (Lane 2014; Center for UN Reform Education 2015c; Kroenert 2015d). Nekateri so celo poudarili, da bodo podprli kandidate, ki se bodo potegovali za sedež v VS in hkrati podpirajo Kodeks ravnanja skupine ACT (Security Council

Report 2015c, 8). Tako pobudi predstavljata odličen primer sodelovanja držav, ki si želijo izboljšav v OZN (Kroenert 2015d). Veliko strokovnjakov ju opisuje kot 'medsebojno krepitvena', komplementarna predloga, s francosko-mehiškim predlogom, ki se nanaša le na P5 in predlogom ACT, ki se nanaša na celotno članstvo (Kroenert 2015a; Center for UN Reform Education 2016). Kot že rečeno, oboji predlagatelji si predvsem želijo zagotoviti (politično) neparaliziranost in (hitro) ukrepanje VS na različne grožnje ter zaščito civilistov in legitimnosti VS ter obsodbo zlorabe in grožnje veta v primerih množičnih grozodejstev, sploh v zadnjem primeru Sirije (Global Centre for the Responsibility to Protect 2015; Global Centre for the Responsibility to Protect 2017) in so tudi javno izrazili podporo drug drugemu in njihovim pobudam (Center for UN Reform Education 2016).

Tudi druge skupine so izrazile interes pri naslavljanju zlorab veta, kot so to storili npr. *the Elders* (Starešine) v svojih priporočilih za reformo OZN (The Elders 2017). Globalna podpora za bolj odgovoren VS tako čedalje bolj raste (Restrain the veto 2015). Obe pobudi, predstavljeni v OZN, lahko z zadostnim pritiskom povečata politične stroške in mednarodno izolacijo stalnih članic VS, ki bi neodgovorno uporabile veto v situacijah genocida, vojnih zločinov ali zločinov proti človeštvu. Kot je izpostavilo 34 civilno-druženih organizacij, s podpiranjem teh novih pobud "lahko države pomagajo zagotoviti, da politika ne bo več omejevala zaščite populacij znotraj VS" (Patnode 2015).

Vendar pa tako kot znotraj VS obstajajo nasprotni/konfliktni pogledi tudi med širšim članstvom glede omenjenih predlogov (Security Council Report 2015c, 8). Nekatere države članice so tako zaskrbljene, da bi bil lahko poudarek na omejevanju veta škodljiv za širšo agendo reforme VS (Swart in Pace 2015, 3). Te države (npr. Kitajska, skupina UfC) vidijo omejevanje veta kot parcialni pristop k večjemu številu vprašanj/težav, ki bi morala biti naslovljena skupaj. Poleg tega so nekatere države članice pristavile, da trenutni predlogi ne gredo dovolj daleč, saj naslavlja le omejevanje veta v primerih množičnih zločinov. Te države (med drugim članice ACT in NAM) so pozvale stalne članice, naj ne uporabljajo veta tudi v drugih primerih, kot je v povezavi z izbiranjem generalnega sekretarja ali v povezavi s prošnjami za članstvo v organizaciji (npr. Palestina). Obstaja tudi zaskrbljenost med omejenim številom držav na globalnem jugu glede napačne uporabe koncepta R2P. Te države ne marajo veta, vendar so navadno previdne glede ukrepov VS, ki vključujejo vmešavanje v domače zadeve suverenih držav. To lahko povzroči, da bodo imele zadržke glede podpore trenutnim pobudam omejevanja veta (Security Council Report 2015c, 8).

Že več kot 20 let med zasedanji GS večina držav članic vedno znova obravnava potrebo po reformi VS (Niemetz 2013, 293; Sachs 2015) oz. vzpostavitvi pogojev za prilagoditev in delovanje VS in

OZN nasploh skladno s spreminjajočim se svetom (Center for UN Reform Education 2014a; United Nations GA 2014, 69. zasedanje, 49. in 50. sestanek). Opozarjanje na neuspeh VS glede Ukrajine in Sirije je le še dodatno spodbujal kritike njegove strukture v 21. stoletju in pravice veta stalnih članic (Ukraine Crisis Media Center 2014; Deo 2015), katerih konstantna uporaba ogroža dolgoročno legitimnost VS in povečuje tveganje, da ta organ postane preprosto irelevanten (Deo 2015). Države se namreč glede svojih sporov čedalje bolj obračajo na druge institucije za preiskovanje grozodejstev. O sestavi je bilo v tem magistrskem delu tudi že večkrat govora: ta je preprosto premalo reprezentativna glede globalne distribucije populacije in ekonomske moči (zlasti glede sil v vzponu), kar vpliva na njegovo učinkovitost. Del razloga za omenjen vpliv VS leži tudi v neupoštevanju mnenj držav, ki se dejansko nahajajo na območju, kjer potekajo konflikti in kjer deluje VS (zlasti kar se tiče afriškega kontinenta) (Borger in Inzaurrealde 2015; Mutambo 2016). Teh problemov pa ni tako preprosto nasloviti ali odpraviti, saj P5 VS ne želijo, da bi se njihova moč in privilegiji stalnega članstva spreminjali. In tako kljub temu da je bilo mnogo predlogov že danih, se doslej še ni veliko spremenilo (Okhovat 2011, 4).

Eden pomembnejših dosežkov IGN je gotovo Ustna odločitev o reformi VS - *Oral Decision on Security Council Reform*,⁴⁴ kot rezultat posvetovanja Predsednika GS in držav članic o besedilu elementov združitve glede dveh od petih ključnih vprašanj reforme VS, in sicer odnos med VS in GS ter velikost razširjenega VS in delovne metode VS - *Elements of Convergence on two of the five key issues of Security Council reform, namely 'the relationship between the Council and the General Assembly', and 'size of an enlarged Security Council and working methods of the Council'*⁴⁵ - izhajajoč iz IGN, predstavljena in sprejeta na plenarnem zasedanju GS julija 2016. Z Ustno odločitvijo so države članice potrdile nadaljnje sodelovanje in prizadevanja v okviru IGN, ki bodo slonela na vseh dosedanjih 'napredkih' in z njimi povezanih besedilih (Shambaugh 2016) (kot je bila odločitev⁴⁶ septembra 2015 za nadaljevanje prizadevanj za reformo (Center for UN Reform Education 2015f), na podlagi Okvirnega dokumenta oblikovanega (sestavljene) s strani držav članic in njihovih zbranih stališč glede reforme VS - *Populated Framework Document' on Security Council Reform*⁴⁷ - kot podlagi za IGN o reformi VS in pisma z 31. julija za nadaljnja medvladna pogajanja o reformi VS⁴⁸ (Center for UN Reform Education 2015c; 2015č; 2015d) ter njegovih prilogah).⁴⁹

---

⁴⁴ The President of the General Assembly. (2016b).

⁴⁵ The President of the General Assembly. (2016a).

⁴⁶ United Nations General Assembly. (2015). Draft Decision submitted by the President of the General Assembly.

⁴⁷ The President of the General Assembly. (2015a).

⁴⁸ --- (2015b). PGA Letter to MS about the IGN, 31 July 2015.

⁴⁹ --- (2015c). Annex Part I to the PGA Letter from 31 July 2015: Submission by Member States to Framework Document. --- 2015č. Annex Part II to the PGA Letter from 31 July 2015.

Čeprav je bila sprejeta s konsenzom, je kar nekaj skupin izrazilo frustracijo in različne poglede na proces pogajanj (Shambaugh 2016). Pogajanja so namreč pokazala, da se niso nič bolj približali dogovoru glede reforme (UN Meetings Coverage and Press Release 2015, 69. zasedanje, 104. sestanek). Okvirni dokument je namreč razkril, da stališča držav članic ostajajo široko razdeljena tako kot prej v zgodovini (Sreenivasan 2015). Največje ovire za napredek v procesu reforme postavljajo Kitajska, Rusija, ZDA (Deutsche Welle 2015b) in nekatere druge države s postopkovnim manevriranjem, vključno s skupino UfC, ko nejasno a negativno izražajo svoja stališča in jih tudi ne želijo vključevati v kakršen koli dokument. Želijo namreč, da bi se pogajanja nadaljevala zelo počasi, ne na podlagi določenega osnutka besedila dokumenta ali sklepov. Zbrana stališča v Okvirnem dokumentu so pokazala, da tudi razlike med ostalimi skupinami, zunaj stalnega članstva (o čemer je bilo govora v predhodnem poglavju), ostajajo. Pomanjkanje politične volje je tako preželo celoten proces (Sreenivasan 2015; Swart 2015a).

Zaradi številnih nesporazumov in različnih pričakovanj ter interesov države še niso prišle do skupnega stališča glede vprašanja, kakšna reforma bi najbolje odražala raznolikost interesov in porazdelitev moči v mednarodni skupnosti (Lee 2011; Mahmood 2013, 118) ter da bi najbolje služila vsem narodom po svetu (Yakovenko 2014; Global Policy Forum 2016). Tudi pričujoče magistrsko delo kaže, da se veliko držav načeloma strinja z nadaljevanjem izboljševanja delovnih metod in širšega institucionalnega okvirja ter iskanjem bolj reprezentativnega članstva OZN (Hassler 2013, 2; Lei 2014, 14; Nadin 2014c), ki bi odražalo geopolitične realnosti 21. stoletja (navadno s povečanjem članstva manj oz. nepredstavljenih skupin v VS), obenem pa bi OZN omogočilo izpolnjevati svoj mandat in ohranjevati mednarodni mir in varnost (United Nations (Meetings Coverage and Press Releases) – GA 2013, 68. zasedanje, 46. in 47. sestanek; Center for UN Reform Education 2015c). Žal pa je do danes vsak poskus reforme naletel na nasprotovanje ključnih akterjev. Zdi se, da so vsi za reformo, dokler ne pride do usklajevanja podrobnosti. Kljub številnim lobiranjem, sestankom in različnim predlogom, se še vedno ohranja *status quo*, kar konstantno vodi v naslednje kroge pogajanj in razprav ter s tem ustvarja začaran krog (Davis 2015).

Takšno stanje je zaskrbljujoče. Kot kaže, ni problem zgolj v tem, da tri od petih stalnih članic (ZDA, Kitajska in Rusija) nasprotujejo oz. so skeptične do kakršnekoli pomembnejše spremembe institucije v bližnji prihodnosti oz. niti nimajo interesa za reformo (Gowan in Gordon 2014, 4). Zagotovo je ta ovira najpomembnejša, a so še druge. Opazovalci ugotavljajo, da so pogajanja o reformi začela izgubljati zagon (Keating 2011, 1). Še vedno namreč obstaja pomanjkanje skupne vizije, zavezanosti in konsenza za spremembo, z namenom dajati in jemati med različnimi koalicijami in regionalnimi skupinami, ki so vključene v razpravo v New Yorku, zunaj OZN pa je

vprašanje reforme le redko omenjeno, če sploh, s strani politikov. Omeniti pa kaže tudi dejstvo, da različne skupine držav članic niso uspele uspešno uskladiti medsebojnih stališč. Tu predvsem kaže izpostaviti povezavo z Afriško skupino. Prav tako je pomanjkanje povezanosti, da ne rečemo upoštevanja Afrike oz. afriških držav pri vprašanju reforme onemogočilo napredek, ali prek poglobljenega sodelovanja z isto-mislečimi državami ali prek vzpostavitve svoje skupne afriške pozicije. Afrika namreč kot celota 54 držav članic predstavlja 42 odstotkov od 129 glasov, ki je potrebnih za sprejem resolucije v GS, to pa predstavlja pomembno utež pri razpravah o reformi VS (Gowan in Gordon 2014, 4–5).

Tako je bilo posledično kljub številnim predlogom reforme doseženega le malo napredka od leta 1993 (Global Policy Forum 2015). Tudi nekdanji generalni sekretarji so poskušali spodbujati reforme in za svoje pobude celo pridobivali načelno soglasje članstva. Vendar so naleteli na odpor obstoječih članic kot tudi na nesoglasja več skupin glede podrobnosti, kot npr. glede tega, kdo bi moral biti dodan kot nova (stalna) članica (Mahmood 2013, 118; Global Policy Forum 2015; Grant 2015). P5 so se, na kar sem v magistrskem delu večkrat opozorila, dosledno (z izjemo povečanja članstva leta 1966) upirale vsakršni pomembni reformi VS kljub spreminjanju mednarodnega okolja (Bosco 2015). Njihova razlaga nasprotovanja je, da bi povečanje in spreminjanje načinov glasovanja vodilo k manj in ne bolj učinkovitemu VS (The Guardian 2013).

Tudi nečlanice same so razdeljene. Regionalni tekmeci vodilnih članic kandidatk so se celo povezali skupaj z namenom zaustavljanja napredka (Borger in Inzaurrealde 2015). Trenuten zastoj in aktualni dogodki, ki so povzročili frustracije glede procesa reforme (Keating 2011, 1), je lahko prekinjen le z voljo vlaganja v javno diplomacijo glede pomena okrepljenega VS, treba je povezati pozive po reformi pri naslavjanju ključnih težav, kot je uporaba veta v situacijah množičnih kršitev in dati večjo pozornost dinamiki razprav o reformi VS izven New Yorka. Čeprav nič od tega ne vodi do takojšnje rešitve vprašanja reforme, pa je pomembno nasloviti njene ovire, kar lahko zagotovi ponovni zagon za pristop k spremembam UL. To zahteva tudi prilagodljivost in pripravljenost na pogajanja različnih skupin (Gowan in Gordon 2014, 4). Kljub dodatnim pozivom ob 70-letnici obstoja OZN (The Japan Times 2015) za spodbudo napredka reforme, se stališča različnih skupin niso precej spremenila od začetka pogajanj (Swart in Pace 2015, 1) in tako zaenkrat zaradi pomanjkanja kompromisa med državami še ni prišlo do končne rešitve (Gowan in Gordon 2014, 5).

Potreba po (institucionalni) reformi je tako nujna, vendar pa lahko uspe le, če bo volja do kompromisa (Maresca 2016a). To se je sicer najbolj pokazalo leta 2016 z napredkom pri

okrepljenem sodelovanju GS in VS pri izbiri novega generalnega sekretarja. Pobude omejitve uporabe veta so dosegle precejšnjo podporo, predvsem s Kodeksom ravnanja je bil narejen največji korak naprej, a so še vedno potrebna konsistentnejša prizadevanja k skupnim stališčem. Države članice so že poudarile, da “brez sprememb v vladanju, ne bomo dosegli funkcionalnosti, ki jo potrebujemo”, saj z neuspehom reformiranja VS OZN dejansko nazaduje. Predsedujoča IGN za 70. sejo, veleposlanica Sylvie Lucas, je izpostavila potrebo po identifikaciji in iskanju skupnih stališč in predlogov ter področij reforme VS, ki so že dosegla napredek zunaj IGN ter pozvala k neponavljanju starih stališč (Maresca 2016b).

Predsednik GS Peter Thomson je poudaril, da se je svet spopadel s številnimi spremembami, vključno s povečanimi izzivi in grožnjami mednarodnemu miru in varnosti. VS pa je zadnjo večjo reformo doživel pred 50 leti z dodatnimi nestalnimi članicami. Za VS je tako nujno potrebno, da se zmore prilagoditi, soočiti in primerno odzivati na izzive moderne dobe ter tako v polni meri izpolni svoj mandat in deluje v skladu s svojimi nameni in načeli ter obljubami. Učinkovito delovanje v povezavi z globalnimi razmerami je zlasti pomembno za kredibilnost organizacije nasploh. Zaradi kompleksnosti, težavnosti in občutljivosti reševanja vprašanja reforme se članice zavedajo, da si je treba prizadevati za napredek procesa s pristnim in odprtim dialogom, sodelovanjem z veliko mero fleksibilnosti (nevtrajati pri starih stališčih) in kompromisov, medsebojnega upoštevanja in razumevanja, iskanjem skupnih stališč ter kreativnih rešitev, da bi se doseglo vsebinske rezultate (General Assembly of the United Nations - President of the 71st session 2017a).

Obstaja splošno zanimanje in zavezanost k procesu reforme VS, ki poteka že 24 let, kar je vidno zlasti prek številnih sestankov, razprav in drugih vrst srečanj na to temo. Veliko spodbudo prispevajo določeni politični dosežki na multilateralni ravni, kot npr. leta 2015 sprejeta Pariški sporazum o globalnih spremembah (*Paris Agreement on Climate Change*) in Agenda 2030 za trajnostni razvoj (*2030 Agenda for Sustainable Development*) (General Assembly of the United Nations - President of the 71st session 2017b). Pomembno je spodbuditi zadostno politično voljo po spremembi, tako s strani stalnih članic, preostalega članstva OZN ter ‘zunanjega sveta’: regionalnih organizacij, raziskovalcev, medijev, nevladnih organizacij, akademskega sveta vladnih in drugih akterjev izven OZN. Prav tako bi večje zanimanje civilne družbe pomembno vplivalo na doseg oz. napredek reformnega procesa, pa tudi premostitev razlik med številnimi razpravami držav članic ter poglobljeno razumevanje razprav o reformi VS med civilno družbo in vladami (Gowan in Gordon 2014, 6–10).

Obstaja splošno strinjanje o potrebi po celoviti reformi VS, za kakršenkoli napredek oz. rešitev na tem področju pa bi morali premostiti nasprotujoča si stališča držav članic, ki onemogočajo konsenz (Weiss 2005, 6). Mnoge države se strinjajo o vzpostavitvi osnovnega okvirja za reformo, vendar so strokovnjaki dokaj pesimistični, ali bodo imele razprave kakšen učinek, glede na pomanjkanje interesa velesil. Aktualno besedilo v zvezi z reformo VS, o katerem se razpravlja, vsebuje stališča, ki so znana že leta. Skupina nekdanjih svetovnih voditeljev, kot je navedeno v *4.1 Širitev članstva in 'manjša sprememba' v Ustanovni listini Organizacije združenih*, ima in je imela mnogo zanimivih idej o prekinitvi zastoja reforme, vendar je ne podpira dovolj pomembnih držav (Grant 2015). Precejšnjo skupno točko so udeleženci v številnih pogovorih in pogajanjih uspeli vsaj deloma najti v pobudah omejevanja veta v primerih, ko prihaja do masovnih ogrožanj človekovih življenj (npr. genocid). Vsaj na tem področju bi se nekaj moralo spremeniti: ironično je, da VS, kot primarni organ OZN, odgovoren za globalni mir in varnost, ni učinkovit pri preprečevanju številnih konfliktov in milijonov žrtev (UNAS 2015).

5 Analiza obetov za uveljavitev sprememb glede pravice veta

Če želimo razumeti, celo 'predvideti' razvoj razprav o reformi VS, še posebej glede pravice veta, je v analizo treba ponuditi širšo, konceptualno sliko problema – zakaj se države glede reforme VS obnašajo tako, kot se obnašajo? Je mogoče vzorce obnašanja preseči? V iskanju odgovora bo magistrsko delo najprej ponudilo refleksijo perspektiv realizma in liberalizma. Temu sledi sinteza, v kateri bom predstavila svoje videnje problematike in njenega 'reševanja' v prihodnje.

5.1 Pogled z realistične perspektive

Po realistični teoriji se velike sile zavzemajo za ohranjanje *statusa quo* zaradi koristi, ki jim jih zagotavlja (Pease 2012, 57), kar posledično pomeni, da si ne želijo sprememb ali reform v sistemu ter se izogibajo kakršnim koli poskusom ali prizadevanjem v tej smeri. Glede na nepripravljenost večine P5 k reformi VS in OZN h kompromisom na sploh, je ta zaenkrat težko dosegljiva (Mahmood 2013, 130; Sreenivasan 2015). Tudi pravica veta bo po realističnih napovedih ostala nedotaknjena vse dokler se hegemon oz. hegemoni (stalnih pet) tej pravici ne bodo sami odpovedali, saj imajo le oni moč spreminjanja tega pravila, kar pa je scenarij, ki bo težko uresničljiv (Hanhimäki 2008, 138–139). Sprememba UL namreč zahteva soglasje vseh P5, poleg dvotretjinske večine OZN (Karl in Mützelburg 1995, 1168; Rothwell 2013; Stewart 2013). Vsaj ZDA, Rusija in Kitajska ne dajejo nobenih signalov, da bi se pravici do veta samostojno odpovedale. To utemeljujejo z zavezo po ohranjanju ravnotežja moči – klasični realistični koncept, ki razlaga ohranjanja miru in stabilnosti v vmesnem obdobju – normalno stanje je namreč anarhija in nasilno reševanje konfliktov. Nad njimi pa tudi ni višje avtoritete, ki bi jim lahko to zapovedala (Dunne in Schmidt 2007, 208). OZN namreč ne more omejevati delovanja velesil (Pease 2012, 57). Če imajo slednje občutek, da prek te organizacije ne morejo zasledovati svojih interesov, jo preprosto zaobidejo in delujejo unilateralno (Lei 2014, 15).

Nacionalna država in ozki nacionalni interesi so bili tako že od začetka postavljeni pred univerzalne ideje, ki so bile v središču ustanovitve OZN (Hanhimäki 2008, 30–32). Morda bi se v prihodnosti lahko zgodila sprememba ravnotežja moči in bi nekatere druge države prišle do nekakšne nadvlade nad njimi. Vprašanje pa je, če bi se to lahko zgodilo brez konfliktov širših razsežnosti, s tem pa bi se odprlo tudi vprašanje trdnosti in zavezanosti k UL OZN (Inayatullah 2009, 73). Vsak poskus reforme je naletel tudi na nasprotovanje politik moči (Deo 2015). Tako se je reforma VS izkazala kot izjemno težka politična naloga iz več razlogov, saj se je tekmovanje za reformo izkazalo tudi

kot bojevanje držav članic, katera bo dobila čimveč vpliva in moči v VS (Sachs 2015). Različna preračunavanja nacionalnih interesov, geopolitični dejavniki in realpolitika so tako vodili k nadaljnji stagnaciji razprave o reformi brez konkretnih sporazumov za reformo VS ter k frustraciji splošnega članstva OZN (Pangburn in Stein 2015, 4). VS OZN je tako bil in ostaja arena moči in realpolitike. In kljub poskusom reforme ta organ ostaja po sedmih desetletjih bolj ali manj tak, kot je bil ob ustanovitvi: opolnomočen v teoriji, a nezmožen v praksi (Hanhimäki 2008, 54).

Ker zgodovinsko gledano stalne članice niso favorizirale spreminjanja obstoječe sestave VS, mora tako vsako prizadevanje za reformo vključevati njihova stališča, kot tudi načine, da se jih vključi v razpravo glede kakršnihkoli sprememb VS in imajo pri tem ogromen vpliv (Mahmood 2013, 125). Znotraj OZN so tako še vedno najpomembnejši akterji suverene nacionalne države, ki določajo ravnanje organizacije (Dunne in Schmidt 2007, 207). Drugi - nedržavni akterji imajo le obrobno vlogo in lahko podajajo priporočila, predloge, prisostvujejo nekaterim sestankom ter izvajajo določen pritisk, a vseeno na koncu prevlada volja in moč držav članic (Lei 2014, 17; Security Council Report 2015c, 7), kar potrjuje realistično predpostavko o prevladi držav kot akterjev na mednarodnem prizorišču (Akoko Otieno 2013, 3). P5 so tako imele vedno, kadar so želele, moč nad različnimi posamezniki ali skupinami pobudnikov reform, da so dokončno umaknili svoje predloge (kot je bilo v primeru skupine S5 leta 2012) ali bili preglasovani (Citizens for Global Solutions 2014, 9). Odločitve P5 so namreč oblikovale skoraj vsako mednarodno odločitev glede miru in varnosti, pri čemer so bile tako druge države veliko šibkejše (Teng 2003, 8). Učinkovitost mednarodnih institucij pa je odvisna od podpore glavnih sil (Lamy 2007, 268). Tako OZN in predvsem VS, pa tudi ostale organizacije, služijo le kot podaljšek velesil pri uresničevanju njihovih interesov in moči, tako je delovanje teh organizacij in sprejemanje odločitev odvisno od volje velesil (Krisch 2010, 153).

Glede na neuspeh reforme bi lahko rekli, da vsaka država igra po svojih najboljših močeh, da bi dosegla svojo zmago in izpolnila svoje interese (realizem) ali da bi vsaj ohranila relativno prednost pred svojimi tekmeci (neorealizem) in ji tako ni prioriteta zavzemanje za neko skupno sodelovanje, če bi to pomenilo boljši položaj drugih držav (Gasimova 2012, 273). Nadalje bi lahko glede na realistične predpostavke o anarhičnem mednarodnem sistemu in neprestanem boju za moč, varnostni dilemi (Rittberger in Zangl 2006, 15), trdili, da sama reforma ali celovita ali samo delna na enem področju (npr. širitev VS ali omejitev pravice veta), ne bo v celoti odpravila konfliktov v mednarodni družbi (Dunne in Schmidt 2007, 205–206) – konfliktov bi utegnilo biti celo več, vanje pa bi bile vključene velesile, ki si bodisi želijo ohraniti položaj v mednarodni skupnosti ali si ga pridobiti. Z reformo - kot npr. spreminjanjem vzorcev delovanja organizacije bi lahko prišlo tudi do

dodatnih težav (Gavrila 2013), saj bi s širitvijo članstva lahko izzvali težave pri usklajevanju glasovanja in iskanju konsenza med še več državami članicami (Dunne in Schmidt 2007, 207). Trenutna rešitev – VS, kot je bil organiziran leta 1945 – se torej v realistični perspektivi zdi kot najbolj smisljena.

VS je tudi že večkrat dokazal, da je učinkovit le, kadar obstaja soglasje stalnih članic (Hanhimäki 2008, 51). Dandanes primer Sirije najbolj kaže nemoč VS, ko pride do spopada interesov stalnih članic (Anwar 2014) ter njihove prevladujoče moči (vpliva in prevlade nacionalnih politik) nad drugimi in samo organizacijo (Teng 2003, 3), kar potrjuje realistični pesimizem o neodvisni vlogi mednarodnih organizacij (Waltz 2000, 18). Mnogi trdijo, da se je OZN zaenkrat obdržala zgolj zaradi ravnotežja moči (zlasti prek pravice veta) med velesilami, kar je tudi pripomoglo, da ni prišlo do naslednje svetovne vojne (Hanhimäki 2008, 14–15). Kaj pomenijo dejanski premiki v porazdelitvi moči med ostalimi članicami in velesilami, ki se dogajajo na mednarodnem prizorišču (npr. vloge Nemčije, Indije, Japonske), pritiski in prizadevanja za večjo moč v najpomembnejšem organu, pa tudi za večjo reprezentativnost (Center for UN Reform Education 2014a), pa bo pokazal čas.

5.2 Pogled z liberalistične perspektive

Z vidika liberalistične perspektive, ki je pozitivnejša glede vere v boljši svet, pa bi lahko zaključili, da gre pri reformi VS in OZN nasploh za veliko razočaranje, saj se nič ni spremenilo na bolje. Ker je človek po naravi dober in ker naj bi mednarodne organizacije služile v skupno dobro, bi se lahko v tej veri 'hegemoni' odpovedali pravici veta (vsaj v določenih situacijah) v skupno dobro (tj. da bi se preprečile morebitne vojne, ki se zaradi pravice veta nadaljujejo oz., da bi se omogočilo kolektivno delovanje oz. izgradnja konsenza med velesilami, ki bi omogočila odzivnost in ukrepanje VS) ali vsaj dopustili možnost reforme (Wouters in Ruys 2005, 3).

Po mnenju liberalcev bi lahko rekli, da se kljub občasni nepopolnosti VS njegova popolnost vseeno lahko doseže, saj še vedno predstavlja pomemben mehanizem za izogibanje unilateralizmu in sledenju lastnega interesa, za usklajevanje odzivov držav na grožnje varnosti in doseganja koristi sodelovanja (Lowe in drugi 2010, 28–29). VS se je prav tako izkazal za koristnega pri upadu števila meddržavnih vojn, sama organizacija pa s prilagajanjem nekaterim novim razmeram npr. z razvojem mednarodnega humanitarnega prava, s konceptom R2P, z bojem proti terorizmu in jedrskemu orožju ter s prizadevanji za uveljavitev demokratičnih praks v državah (Lowe in drugi 2010, 53–54), kar pomeni, da je tudi reforma in sodelovanje ter sprejemanje kompromisov v namen

boljšega delovanja organizacije mogoča. Zlasti neoliberalistični institucionalisti so prepričani, da je procese globalizacije mogoče voditi zgolj z vzpostavljanjem učinkovitih mednarodnih institucij, kot sta OZN in VS (Lamy 2007, 268).

Danes je tako predvsem pomembno zagotoviti, da bo VS deloval bolje in izkoristiti UL kot pomembno sredstvo za doseganje ciljev OZN (Ilič 2013, 6). UL vsekakor predstavlja v večji meri (spodbujanje in razvoj) liberalne ideje (Hanhimäki 2008, 52), širi pa liberalno demokracijo in vladavino prava ter sredstva za miroljubno reševanje sporov (Pease 2012, 59). Ravno liberalne vrednote, norme, ideje, jezik in načela združujejo in so skupni državam članicam celotne OZN ter univerzalnega pomena, saj imajo veliko moč mobiliziranja 'globalne družbe' k skupni reformi za boljše delovanje organizacije in s tem skupne koristi iz naslova sodelovanja. Države članice so prek vzpostavitve OZN in medsebojnega sodelovanja uspele ohraniti svet pred naslednjo svetovno vojno (Anwar 2014).

Znotraj OZN imajo dokaj velik pomen tudi številni nedežavni akterji, tj. akademske institucije, nevladne organizacije, posamezniki ipd., ki so vedno bolj vključeni v procese delovanja VS (Lei 2014, 17) in reformne predloge. Tako se npr. zlasti pobudniki omejitev veta čedalje pogosteje obračajo na te akterje za posvete o izboljšavah njihovih predlogov (Global Centre for the Responsibility to Protect 2017). Upravljanje medsebojne odvisnosti in procesov globalizacije (Lamy 2007, 273) ter z njimi povezanih globalnih problemov se je izkazalo za najboljše oz. najlažje prek OZN, njenih organov in medsebojnega sodelovanja družb na mnogih problemskih področjih znotraj teh struktur, saj unilateralizem nima veliko moči oz. teh problemov posamezna država ne more obvladati sama (Rittberger in Zangl 2006, 16; Lamy 2007, 273). Večinoma pa je to predvsem zato, ker imajo države skupno korist in ugodnosti (Keohane in Martin 1995, 42) tudi pri širjenju sodelovanja in usklajevanja odzivanja na različne probleme, kot je npr. terorizem (Lamy 2007, 273). Potrebujejo namreč učinkovito mednarodno upravljanje (Pease 2012, 74) pri vodenju globalne politike zlasti prek mednarodnih organizacij (Engel in Pallas 2015, 5).

Več kot 70 let po uveljavitvi UL se je svet močno spremenil (Teng 2003, 3). Globalni izzivi, s katerimi se spopada mednarodna skupnost danes, kot so napetosti na Bližnjem vzhodu, okolje ipd., so lahko rešeni le prek koordiniranih in multilateralnih prizadevanj (Teng 2003, 21). Univerzalen značaj ter celovitost delata OZN unikaten in nezamenljiv forum za vlade, da skupno naslovijo globalne težave (Teng 2003, 3). Tako zlasti VS in OZN nosita ogromen pomen v mednarodnih odnosih (Sachs 2015), saj si le redko kdo predstavlja, da ne bi obstajala (zlasti prek omogočanja produciranja multilateralnih odločitev), kar še krepi pomen reforme (Pease 2012, 72).

Da bi namreč OZN ohranila svojo unikatno in vitalno globalno vlogo v 21. stoletju (kot pomembna politična inovacija 20. stoletja in prav tako najboljše pogajališče na svetu), mora biti nadgrajena na številnih nivojih delovanja (Sachs 2015). Prek usklajevanja in upoštevanja stališč vseh držav kot enakopravnih članic, skupne zaveze za izboljšanje delovanja organizacije in neprestanega prizadevanja za reformo, je ta lahko dosežena (Pangburn in Stein 2015, 13). Temeljita reforma VS bi prispevala k boljšemu globalnemu vladanju in zagotavljanju mednarodnega miru in varnosti (Bailey in Daws 1998, 411), kar pa se lahko uresniči le z okrepljenim sodelovanjem in z voljo vseh stalnih članic VS (Cox 2009, 126), da se zavežejo k bolj demokratičnemu deljenju moči in želji za doseganjem kompromisov (Hannay 2009, 10).

Velik pomen oz. upanje za reformo in s tem pozitivno sliko o možnosti reforme predstavlja stališče Francije in VB, ki sta bolj odprti in fleksibilni pri temu procesu (Mahmood 2013, 130), zlasti prva, ki je dejansko predlagala omejitev veta v situacijah množičnih grozodejstev in sodeluje tudi z ostalimi velesilami, da se temu zavežejo, kar predstavlja pomemben korak naprej (Security Council Report 2015a). Obe pa hkrati spodbujata tudi ostale P5, da delujejo podobno (Center for UN Reform Education 2016). Prav tako ogromna podpora predlogom omejitve veta in vztrajno iskanje sprejemljivih reform, označujeta pozitivne vidike k dejanskemu napredku pri tem procesu (ICRtoP 2016). Povedano drugače, zmerni optimizem za oblikovanje bolj odprtega, demokratičnega in učinkovitega VS ter s tem boljšega sveta še vedno ostaja (Paul in Nahory 2005, 2; Global Policy Forum 2016).

5.3 Sinteza

Celovita reforma VS in iskanje rešitve, ki bi jo vsi podprli, predstavljata zelo zahtevno nalogo in naj bi bili težko dosegljivi na kratki rok zaradi različnih stališč, nesprejemanj kompromisov, pomanjkanja politične volje in različnih drugih ovir v procesu (United Nations GA 2014, 69. zasedanje, 49. in 50. sestanek), tako da so številni zastoji pri napredku reforme povsem pričakovani, kot to trdijo tudi realisti. Čeprav se zdi, da je reforma VS težko dosegljiva in da je bilo na tem področju le malo doseženega, pa se je zgodilo nekaj sprememb v delovnih metodah VS (Weiss 2003, 154) brez večjega javnega oglaševanja in tudi brez sprememb UL. V zadnjih letih so države namreč spreminjale in prilagajale postopke VS (Okhovat 2011, 41), zlasti glede spodbujanja sodelovanja nečlanov (držav, nevladnih organizacij, zunanjih strokovnjakov itn.) s samim VS (Okhovat 2011, 42). Poleg teh malih korakov proti bolj vključujočemu in transparentnemu VS (Bailey in Daws 1998, 395), ki je postal veliko manj skrivnosten in zaprt (Okhovat 2011, 42), pa ta prizadevanja niso uspela doseči večjih uspehov reforme (Kugel 2009, 3). Reforme na določenih

področjih, kot so delovne metode, so vseeno bolj verjetne (transparentnost pri delu VS in omejevanje veta), kot pa spreminjanje sestave VS (Gowan in Gordon 2014, 10).

Kljub temu pa je reformo pravice veta v bližnji prihodnosti težko pričakovati. Že sama zgodovina poskusov reformiranja je pokazala, da se bodo P5 le težka odrekle svojim privilegijem, na to nas opozarjajo že realistične predpostavke. Dodajenje novih članov pa tudi ne bi avtomatično povečalo reprezentativnosti VS. Če je širši cilj večja legitimnost, potem bi lahko trdili, da je potrebno manj pozornosti namenjati vprašanjem velikosti in več povečanju/krepitvi odgovornosti in transparentnosti/preglednosti VS (Lowe in drugi 2010, 33). Kot že omenjeno in glede na idealistične predpostavke, bi bila potrebna močna politična volja vseh akterjev in stremenje k soglasju doseči kolektivno dobro in ne korist individualnih nacionalnih interesov (Pangburn in Stein 2015, 13). Kajti težava ne leži le v neinteresu P5 glede spreminjanja njihovih pravic, temveč tudi v nesoglasjih med preostalimi članicami, ki se glede na realistične predpostavke za promoviranje lastnih interesov raje izognejo rešitvi reforme, kot da bi svoje mesto prepustile komu drugemu. V tem primeru tudi prevlada realistični argument nad idealističnim doseganjem skupnega dobrega (Gasimova 2012, 273). Ker lahko reforma poteka na dva načina, *de jure* ali *de facto*, in ker že prihaja do nekaterih neformalnih sprememb v VS, predvsem na področju delovnih metod, se poraja vprašanje, ali predstavlja neformalni postopek učinkovitejši (če ne drugega vsaj hitrejši/lažji) način doseganja reforme kot pa reforme, ki bi bile izvedene skladno z določbami UL (Bourantonis 2005, 1–2), ki seveda zahtevajo njeno spremembo, podprto z dvotretjinsko večino in s soglasjem vseh stalnih članic VS (Ustanovna listina Združenih narodov, 108. in 109. člen). Primer neformalnega reformiranja predstavlja tudi reforma prek prakse, ki se je izkazala za izjemno koristno in nemotečo ter prilagodljivo spremembam v mednarodnem okolju (Ilič 2013, 7).

Tako realna pričakovanja reforme ležijo v delovnih metodah, ki ne vključujejo spreminjanja UL. Namreč če bo UL ostala bistveno nespremenjena in če bodo sledile samo drobne izboljšave v delovanju VS iz sprememb v Začasnih postopkovnih pravilih ali uveljavljenih praks VS, ostaja vprašanje, v kateri smeri naj iščemo rešitev oz. sredstvo za izboljšanje učinkovitosti VS pri njegovi primarni nalogi ohranjanja svetovnega miru (Bailey in Daws 1998, 411)? Tako se mnogo analitikov strinja, da je bolje, lažje in učinkoviteje prilagajati postopke in delovanje VS (kot se je to izkazalo v 90. letih brez spreminjanja UL) (Bailey in Daws 1998, 410), ki lažje ohranjajo in izboljšujejo kredibilnost VS, kot pa formalno spreminjanje UL (članstvo in po njej določene postopke), ki zahteva težko dosegljiv pogoj za dejansko implementacijo reforme (Weiss 2003, 155). Glede na pojav močnega VS ni presenetljivo, da trenutne razprave o reformi vključujejo številne pozive k 'demokratizaciji' OZN, kar vključuje spremembe tako v smislu zastopanosti kot ureditvi glasovanja

v VS ter preprečitvi prevlade velesil. Neka prilagoditev na obstoječe okoliščine, ki so precej različne od tistih, ko je bila OZN ustanovljena, je (Šabič 1999, 191) vsekakor potrebna, to pa bi hkrati pomagalo povečati sposobnost organizacije, da sprejme odločitve, s katerimi bi se članstvo kot celota želelo poistovetiti in jih podpreti (Šabič 1999, 123).

Tako kot nas idealizem za razliko od realizma spodbuja s svojo pozitivno naravnostjo, je vseeno in prav, da se nad poskusi reformiranja ne obupa, temveč vztraja s čedalje bolj dodelanimi in realnimi predlogi, kar lahko posledično tudi vzpostavlja nekakšen pritisk na kršitelje oz. zlorablence privilegijev (UNAS 2015). Pomembno je napredovati s predlogi, ki so pridobili največ podpore (kot je npr. Kodeks ravnanja skupine ACT) (Center for UN Reform Education 2016) in napredovati morda le na enem področju, kljub potrebi po celoviti reformi VS, da pride vsaj do postopnih rešitev. Seveda velik pomen nosi tudi sprejemanje kompromisov za izgradnjo konsenza, pritiski civilne družbe, medijev, akademskega sveta, nadaljnja, neprestana prizadevanja za reformo (torej poleg državnih tudi nedržavni akterji, kot to pomembno izpostavljajo idealisti/liberalisti) in nevztrajanje pri 'zastarelih' stališčih, ki niso pridobila dovolj podpore, ter razjasnitev mnogih nejasnosti pri nekaterih državah (kot so npr. ZDA), ki ne želijo podati mnenja, dokler ne obstajajo specifični in dodelani predlogi reforme. Vsekakor je lažje razpravljati in predstaviti problematiko reforme VS, kot pa podati rešitev zanjo (Ilič 2013, 55).

Ker obstaja veliko število predlogov in se na razpravljanem področju ves čas nekaj dogaja, je pomembno ohraniti optimizem tudi v bodoče. Vprašanje reforme je namreč vsekakor zelo relevantno, saj VS, kot je bil organiziran leta 1945, ni več primeren za vse večjo globalno medsebojno odvisnost in odzivanje na številne svetovne spremembe, ki so se zgodile v mednarodni skupnosti. Na tem mestu so tako veliko bolj prepričljivi argumenti idealistov, kot pa realistov, ki si ne želijo sprememb in bi ohranili *status quo* (Paease 2012, 57). Zaradi unikatne vloge (univerzalne politične organizacije) in ogromnega pomena za celotno mednarodno skupnost kot pomembne institucije sposobne učinkovitega globalnega upravljanja (Cox 2005, 116) (ki ji ni v interesu prenehanje njenega delovanja), se OZN preprosto mora prilagoditi novim razmeram na mednarodnem prizorišču, kar hkrati tudi daje upanje, da se lahko na tem področju vseeno kaj spremeni na bolje (Gavrila 2013).

6 Zaključek

Kot je prikazalo pričujoče magistrsko delo, predstavlja reforma VS za mednarodno skupnost težko nalogo. Države se sicer strinjajo o napakah VS, ne pa tudi o možnih rešitvah. Tako kot pravi nekdanja Visoka komisarka za človekove pravice Navi Pillay, problem leži širše v kratkoročnih geopolitičnih vidikih in nacionalnih interesih, ki imajo stalno prednost pred neznosnim človeškim trpljenjem in hudimi kršitvami ter predstavljajo dolgoročne grožnje mednarodnemu miru in varnosti, ki sta glavna cilja delovanja VS (Aljazeera 2014; The Guardian 2014). Najbolj problematično vprašanje reforme predstavlja pravica veta, kot že tolikokrat omenjeno v magistrskem delu, zaradi ovire, ki jo predstavlja pri odzivanju na številne mednarodne grožnje miru in varnosti (danes npr. Sirija). In čeprav je analiza pričujočega dela pokazala, da so po koncu hladne vojne stalne članice postale previdnejše pri uporabi veta, so se tako pozivi k reformi vseeno povečevali. Več kot 100 delegacij je v preteklih letih izrazilo razočaranje in zaskrbljenost zaradi pomanjkanja napredka na tem področju, tako so večkrat pozivali h kompromisu in prilagodljivosti, da bi dosegli nujno sporazumno platformo in reforme VS.

Na temelju analize problematike delovanja VS in številnih predlogov reforme lahko zaključim, da so glavni dejavniki zaviranja napredka na tem področju vsekakor politična volja med bolj izkušenimi državami, pomanjkanje konsenza med številnimi predlagateljicami reformnih predlogov glede skupnega stališča o reformi, vztrajanje pri zakoreninjenih in starih stališčih, zasledovanje nacionalnih namesto univerzalnih interesov, nasprotovanje večine stalnih članic in problemi, nepovezani z reformo OZN, ki še naprej povzročajo trenja med ostalimi članicami OZN. Vsi ti dejavniki pa so izjemno pomembni glede napredovanja s procesom reforme, saj pri analizi zgodovinskih stališč držav članic in procesov reforme ugotavljam, da ravno pomanjkanje sprememb pri teh dejavnikih zavira uspeh reforme. Vendar pa obstaja precedens za pomembno spremembo, ko se je rotirajoče članstvo VS razširilo/povečalo v 60. letih, čeprav so obstajala jasna nasprotovanja stalnih članic na začetku. Ali bi lahko bil takšen uspeh ponovljen v precej različnih svetovnih razmerah in z veliko večjim OZN, je drugo vprašanje. Nekateri pravijo, da če se nič ne uspe spremeniti, lahko VS vseeno nadaljuje s svojim delovanjem in le sprejema drobne spremembe glede transparentnosti njegovih odločitev. Kritiki pa trdijo, da je brez temeljnih reform obsojen na propad kot institucija, kar pa bi prineslo še večje težave za svet.

Po 20 letih je očitno, da dokler ne bo obstajala resnična zavezanost k pogajanju in politični volji in edinstvenemu duhu sodelovanja iz prestolnic držav članic za dosego nekakšnega kompromisa med različnimi stališči, bo reforma VS ostala na agendi OZN še nadaljnja leta. V kolikor želi institucija

ohraniti svoj pomen, mora reforma dobiti svojo priložnost. Velik pomen, ki ga nosi OZN, zlasti pa VS v zadevah mednarodnega miru in varnosti, še dodatno krepi nujnost nadaljevanja s procesom reforme za večjo prilagodljivost, demokratičnost, sposobnost, učinkovitost, legitimnost ter odraz dejanskega stanja današnjega sveta. Veliko avtorjev se namreč strinja, da ukrepi OZN in VS v veliki meri prispevajo k ohranjanju miru na svetu ter igrajo pomembno vlogo. Temeljita reforma VS, zlasti pravice veta, bi lahko prispevala k boljšemu globalnemu upravljanju ter ohranitvi miru in varnosti v svetu. Namreč z okrepljenim sodelovanjem in s pripravljenostjo P5, da se vzdržijo uporabe pravice veta (vsaj v situacijah množičnih grozodejstev) ter se vključijo v bolj demokratično deljenje moči in pripravljenost dosegati compromise (pri čemer tako lahko prevlada liberalistični teoretski pogled nad realističnim, ki je bolj pesimističen), je to mogoče doseči.

Vendar pa ne glede na številne predloge spreminjanja ali odprave moči veta, in kot je prikazala sama analiza v magistrskem delu, stalne članice (vsaj za zdaj) nimajo interesa spreminjanja tega privilegija in se zavzemajo za ohranjanje *statusa quo*, kot to predvideva tudi realistična teorija v proučevanju mednarodnih odnosov. Težavo reforme dodatno predstavlja kakršnokoli formalno spreminjanje UL, saj imajo pri tem P5 pravico veta. In malo verjetno je, da bi katerakoli od stalnih članic potrdila spremembe, ki bi bile škodljive za njihove lastne nacionalne interese. Veliko večjo priložnost reforme tako predstavljajo neformalne poti spreminjanja UL na področju delovnih metod. Velik pomen in upanje za uspeh reforme na področju pravice veta zlasti predstavljata zavzemanji Francije in VB glede omejitve veta v situacijah množičnih grozodejstev in spodbujanju ostalih P5, da delujejo podobno.

Na sploh velika podpora predlogom omejitve veta, kot je Kodeks ravnanja in vztrajno iskanje rešitve vprašanja reforme, kažeta zelo spodbudno sliko k dejanskemu napredku pri temu procesu. Kljub temu da je realistični pogled tisti, ki prevladuje glede samega delovanja VS ter obnašanja njegovih članic in ni naklonjen reformi VS, pa je, kot v magistrskem delu priča analiza idealističnega pristopa k proučevanju OZN, pomembno in potrebno ohraniti optimizem in pozitivno naravnost glede procesa reforme VS, saj nam številni avtorji pričajo o pomembnih korakih, ki so bili storjeni in se še vedno dogajajo v smeri iskanja skupne rešitve. Glede na sam pomen, ki ga v svetu nosi celotna OZN, pa smo lahko skoraj zagotovo prepričani, da se bo na področju reforme nekaj spremenilo v smeri, ki je potrebna za učinkovitejše delovanje te izjemno pomembne globalne organizacije, zlasti za današnji svet.

7 Viri

ACT. (2015). *The Accountability, Coherence and Transparency Group - Better Working Methods for today's UN Security Council: Factsheet*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/sites/default/files/FACT%20SHEET%20ACT%20June%202015.pdf#overlay-context=node/633%3Fq%3Dnode/633> (2. januar 2017).

African Union. (2005). *The Common African Position on the Reform of the United Nations: 'The Ezulwini Consensus'*. Dostopno prek: http://responsibilitytoprotect.org/files/AU_Ezulwini%20Consensus.pdf (5. november 2016).

Agenda za mir - *An Agenda for peace: preventive diplomacy, peacemaking and peacekeeping*, Report of the Secretary-General pursuant to the statement adopted by the Summit Meeting of the Security Council on 31 January 1992, UN Doc. A/47/277 – S/24111. Dostopno prek: <http://www.un-documents.net/a47-277.htm> (11. september 2015).

Akoko Otieno, Alvin. (2013). *The United Nations is Structurally Realist and Functionally Idealist*. Nairobi: The University of Nairobi College of arts and social sciences, Department of political science and public administration. Dostopno prek: https://www.academia.edu/6623388/The_United_Nations_is_Structurally_both_Realist_and_Idealist_in_Functioning..._DISCUSS. (4. januar 2017).

Aljazeera. (2014, 22. avgust). *UN's Pillay slams Security Council 'failure'*. Dostopno prek: <http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2014/08/un-pillay-slams-security-council-failure-2014821223555682253.html> (10. julij 2015).

Anwar, Mohammed Amir. (2014). UN Security Council's failure stretches from Syria to Crimea. *The Conversation*. Dostopno prek: <http://theconversation.com/un-security-councils-failure-stretches-from-syria-to-crimea-21852> (12. julij 2015).

Bagchi, Idrani. (2015, 1. avgust). China emerges as principal opposition to UNSC reforms. *The Times of India*. Dostopno prek: <http://timesofindia.indiatimes.com/india/China-emerges-as-principal-opposition-to-UNSC-reforms/articleshow/48303032.cms> (11. april 2016).

Bailey, Sydney D. in Sam Daws. (1998). *The procedure of the UN Security Council*, 3. izdaja. Oxford: Clarendon Press.

Bennet, A. LeRoy in James K. Oliver. (2002). *International Organizations: Principles and Issues*, 7. izdaja. New Jersey: Pearson Education.

Borger, Julian in Bastien Inzaurrealde. (2015, 23. september). Russian vetoes are putting UN security council's legitimacy at risk, says US. *The Guardian*. Dostopno prek: <http://www.theguardian.com/world/2015/sep/23/russian-vetoes-putting-un-security-council-legitimacy-at-risk-says-us> (21. april 2016).

Borger, Julian, Bastien Inzaurre, Cath Levett, Chris Newell, Finbarr Sheehy in Phil Maynard. (2015, 23. september). Vetoed! What's wrong with the UN security council - and how it could do better. *The Guardian*. Dostopno prek: <http://www.theguardian.com/world/ng-interactive/2015/sep/23/un-security-council-failing-70-years> (3. maj 2016).

Bosco, David L. (2009). *Five To Rule Them All: The UN Security Council and the Making of the Making of the Modern World*. Oxford: Oxford University Press. Dostopno prek: <https://global.oup.com/academic/product/five-to-rule-them-all-9780195328769?cc=si&lang=en&> (13. april 2016).

--- (2015, 29. september). The United States Doesn't Want to Reform the U. N. Security Council. Foreign Policy. *Foreign Policy*. Dostopno prek: <http://foreignpolicy.com/2015/09/29/the-united-states-doesnt-want-to-reform-the-u-n-security-council/> (16. april 2016).

Bourantonis, Dimitris. (2005). *The History and Politics of UN Security Council Reform*. New York: Routledge.

Butler, Richard. (2012). Reform of the United Nations Security Council. *Penn State Journal of Law and International Affairs* 1 (1): 23–39.

Carswell, Andrew J. (2013). Unblocking the UN Security Council: The Uniting for Peace Resolution. *Journal of Conflict and Security Law* 18 (3).

Center for UN Reform Education. (2014a). *Is There Momentum for Security Council Reform? What are the Obstacles?* Dostopno prek: <http://www.centerforunreform.org/?q=node/602> (12. junij 2015).

--- (2014b). *69th Session of the UN General Assembly: The General Debate and UN Reform*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/?q=node/624> (12. junij 2015).

--- (2014c). *Open Debate on Security Council Working Methods*. Dostopno prek: <http://www.centerforunreform.org/?q=node/625> (11. junij 2015).

--- (2015a). *Security Council Reform Update 2015: Similar Scenarios, Same Positions, New Outcomes?* Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/?q=node/627> (12. junij 2015).

--- (2015b). *Security Council Reform: How to arrive at a more operational text?* Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/?q=node/628> (12. junij 2015).

--- (2015c). *Chair Presents Framework Document on Security Council Reform*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/?q=node/630> (12. junij 2015).

--- 2015č. *'Populated Framework Document' on Security Council Reform*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/?q=node/631> (12. junij 2015).

--- (2015d). *New Text Released for Intergovernmental Negotiations on Security Council Reform*. Dostopno prek: <http://www.centerforunreform.org/?q=node/668> (3. avgust 2015).

--- (2015e). *ACT members release final text of proposed SC Code of Conduct*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/?q=node/671> (12. oktober 2015).

--- (2015f). *General Assembly adopts decision to advance efforts to reform and increase membership of Security Council*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/?q=node/672> (12. oktober 2015).

--- (2016). *Security Council Reform*. Dostopno prek: <http://www.centerforunreform.org/?q=securitycouncil> (2. december 2015).

Citizens for Global Solutions. (2014). *The Responsibility Not To Veto: A Way Forward*. Dostopno prek: http://globalsolutions.org/files/public/documents/RN2V_White_Paper_CGS.pdf (11. maj 2016).

Code of conduct - Explanatory Note. (2015). *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/sites/default/files/Final%202015-09-01%20SC%20Code%20of%20Conduct%20Atrocity.pdf> (12. oktober 2015).

Cox, Brian. (2009). United Nations Security Council Reform: Collected Proposals and Possible Consequences. *South Carolina Journal of International Law and Business* 6 (1): 89–128.

Dag Hammarskjöld Library - United Nations. (2017). *Security Council - Veto List*. Dostopno prek: <http://research.un.org/en/docs/sc/quick> (19. januar 2017).

Dallaire, Romeo A. in Krystel Carrier. (2014). Rwanda. V *The United Nations Security Council and the Age of Human Rights*, ur. Jared Genser in Bruno Stagno Ugarte, 275–287. Cambridge: Cambridge University Press.

Davis, Rebecca. (2015, 22. september). Analysis: Can South Africa win a seat on the UN Security Council? *Daily Maverick*. Dostopno prek: <http://www.dailymaverick.co.za/article/2015-09-22-analysis-can-south-africa-win-a-seat-on-the-un-security-council/#.VyuwynA307C> (23. april 2016).

Deo, Neelam. (2015, 28. september). Is the UN Security Council's reform motion too little too late? *Quartz India*. Dostopno prek: <http://qz.com/512161/is-the-un-security-councils-reform-motion-too-little-too-late/> (16. april 2016).

Deutsche Welle. (2015a, 16. junij). *UN reform urged by veteran diplomats*. Dostopno prek: http://www.dw.com/en/un-reform-urged-by-veteran-diplomats/a-18519580?utm_content=bufferd7d60&utm_medium=social&utm_source=linkedin.com&utm_campaign=buffer (16. julij 2015).

--- (2015b, 26. september). *Chancellor Merkel says UN Security Council must be reformed*. Dostopno prek: <http://www.dw.com/en/chancellor-merkel-says-un-security-council-must-be-reformed/a-18743897> (12. marec 2016).

--- (2017, 28. februar). *Russia vetoes UN sanctions on Syria over chemical weapons*. Dostopno prek: <http://www.dw.com/en/russia-vetoes-un-sanctions-on-syria-over-chemical-weapons/a-37755164> (28. februar 2017).

Dumbarton Oaks - Research Library and Collection. (2014). *The Dumbarton Oaks Conversations*. Dostopno prek: <http://www.doaks.org/about/dumbarton-oaks-history/the-dumbarton-oaks-conversations-1> (5. avgust 2015).

Dunne, Tim in Brian C. Schmidt. (2007). Teorije svetovne politike: Realizem. V *Globalizacija svetovne politike: Uvod v mednarodne odnose*, ur. John Baylis in Steve Smith, 205–237. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Dunne, Tim. (2007). Teorije svetovne politike: Liberalizem. V *Globalizacija svetovne politike: Uvod v mednarodne odnose*, ur. John Baylis in Steve Smith, 237–263. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Engel, Susan in Josh Pallas. (2015). *International Relations Theory and the UN: A short primer*. New South Wales: University of Wollongong. Dostopno prek: https://wikieducator.org/images/8/89/Engel_Pallas_International_Relations_Theories_2015.pdf (23. december 2016).

Fabius, Laurent. (2013, 4. oktober). A Call for Self-Restraint at the U. N. *The New York Times*. Dostopno prek: http://www.nytimes.com/2013/10/04/opinion/a-call-for-self-restraint-at-the-un.html?_r=1 (15. julij 2015).

Falls, Scott. (2014). The Future of the UN Security Council (Part I): Fixing the Damage. *The Atlantic (NATO) Council of Canada*. Dostopno prek: <http://natocouncil.ca/the-future-of-the-un-security-council-part-i-fixing-the-damage/> (10. julij 2015).

Fassbender, Bardo. (1998). *UN Security Council Reform and the Right of Veto: A Constitutional Perspective*. The Hague, London, Boston: Kluwer Law International.

--- (2003). All Illusions Shattered? Looking Back on a Decade of Failed Attempts to Reform the UN Security Council. *Max Planck Yearbook of United Nations Law* 7: 183–218.

France in the United Kingdom - Embassy of France in London. (2013, 4. oktober). *France calls for UN veto reform for mass crimes*. Dostopno prek: <http://www.ambafrance-uk.org/France-calls-for-UN-veto-reform> (10. april 2016).

--- (2015, 2. oktober). *France advocates reform of UN right of veto*. Dostopno prek: <http://www.ambafrance-uk.org/France-advocates-reform-of-UN-right-of-veto> (10. april 2016).

Freyberg-Inan, Annette. (2004). *What Moves Man: The Realist Theory of International Relations and Its Judgement of Human Nature*. Albany: State University of New York Press.

Gasimova, Shafa G. (2012). The Security Council's Endless Enlargement Debate. *Central European Journal of International and Security Studies* 6 (4): 269–288.

Gavrila, Maria Andreea. (2013). Liberal and Realist Considerations of UN Effectiveness. *E-International Relations Students*. Dostopno prek: <http://www.e-ir.info/2013/05/02/liberal-and-realist-considerations-of-un-effectiveness/> (12. januar 2017).

General Assembly of the United Nations. (2015). *Security Council Reform*. Dostopno prek: <http://www.un.org/en/ga/president/65/issues/screform.shtml> (9. avgust 2015).

General Assembly of the United Nations - President of the 71st session. (2017a). *UN General Assembly Plenary Debate on Security Council Report*. Dostopno prek: <http://www.un.org/pga/71/2016/11/07/un-general-assembly-plenary-debate-on-security-council-reform/> (9. februar 2017).

General Assembly of the United Nations - President of the 71st session. (2017b). *UN General Assembly Intergovernmental Negotiations on Security Council Reform*. Dostopno prek: <http://www.un.org/pga/71/2017/02/06/un-general-assembly-intergovernmental-negotiations-on-security-council-reform/> (12. februar 2017).

Gharekhan, R. Chinmaya. (2014, 6. februar). Why UNSC reform is an uphill task? *The Indian Express*. Dostopno prek: <http://indianexpress.com/article/opinion/columns/why-uns-c-reform-is-an-uphill-task/> (13. julij 2015).

Gilpin, Robert. (1981). *War and Change in World Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Global Centre for the Responsibility to Protect. (2014). *UN Security Council Veto Reform*. Dostopno prek: http://www.globalr2p.org/our_work/un_security_council_veto_reform (11. julij 2015).

--- (2015). *The Responsibility of the UN Security Council in Mass Atrocities Situations*. Dostopno prek: <http://www.globalr2p.org/media/files/the-responsibility-of-the-un-security-council-in-mass-atrocity-situations-1.pdf> (20. april 2016).

--- (2016). *List of Supporters of the Political Declaration on Suspension of Veto*. Dostopno prek: <http://www.globalr2p.org/media/files/veto-list.pdf> (2. januar 2017).

--- (2017). *UN Security Council Code of Conduct*. Dostopno prek: http://www.globalr2p.org/our_work/un_security_council_code_of_conduct (7. maj 2016).

Global Policy Forum. (2015). *Security Council Reform*. Dostopno prek: <https://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform.html> (12. junij 2015).

--- (2016). *UN Reform*. Dostopno prek: <https://www.globalpolicy.org/un-reform.html> (21. april 2016).

Gould, Matthew in Matthew D. Rablen. (2014). *Reform of the United Nations Security Council: Equity and Efficiency*, Working paper No. 14-01. CEDI - Centre for Economic Development and

Brunel University West London. Dostopno prek: http://www.brunel.ac.uk/__data/assets/pdf_file/0019/372430/CEDI_14-01.pdf (21. avgust 2015).

Gowan, Richard in Nora Gordon. (2014). *Pathways to Security Council Reform*. New York University: Center on International Cooperation. Dostopno prek: http://csnu.itamaraty.gov.br/images/pathways_sc_reform_final.pdf (7. avgust 2015).

Grant, Harriet. (2015, 23. september). UN security council must be revamped or risk irrelevance, Kofi Annan warns. *The Guardian*. Dostopno prek: <http://www.theguardian.com/world/2015/sep/23/un-security-council-must-be-revamped-or-risk-irrelevance-kofi-annan-warns> (13. januar 2016).

Grant, Harriet in Noah Payne-Frank. (2015, 23. september). Kofi Annan: UN security council must expand and reform - video interview. *The Guardian*. Dostopno prek: <http://www.theguardian.com/world/video/2015/sep/23/kofi-annan-un-security-council-expand-reform-video> (12. januar 2016).

Greenstock, Jeremy. (2010). The Security Council and the Post-Cold War World. V *The United Nations Security Council and war: The Evolution of Thought and Practice since 1945*, ur. Vaughan Lowe, Adam Roberts, Jennifer Welsh in Dominik Zaum, 248–265. New York: Oxford University Press.

Grieco, Joseph M. (1988a). Anarchy and the Limits of Cooperation: A Realist Critique of the Newest Liberal Institutionalism. *International Organization* 42 (3): 485–507.

--- (1988b). Realist Theory and the Problem of International Cooperation: Analysis with an Amended Prisoner's Dilemma Model. *The Journal of Politics* 50 (3): 600–624.

Hanhimäki, Jussi M. (2008). *The United Nations: A Very Short Introduction*. New York: Oxford University Press.

Hannay, David. (2009). The European Union and the Reform of the United Nations: Effectiveness and ineffectiveness of the UN Security Council in the last 20 years. *EU-UN: Effective Multilateralism*. Dostopno prek: <http://www.effectivemultilateralism.info/content.asp?Contentid=1647> (11. avgust 2015).

Hassler, Sabine. (2013). *Reforming the UN Security Council Membership: The Illusion of Representativeness*. New York: Routledge.

Hehir, Aidan. (2015). The campaign to restrain the UN Security Council's veto is wrongheaded and pointless. *The Conversation*. Dostopno prek: <http://theconversation.com/the-campaign-to-restrain-the-un-security-councils-veto-is-wrongheaded-and-pointless-38875> (12. september 2016).

HindusTimes. (2015, 12. avgust). *India suffers setback as US, Russia, China oppose UNSC reforms*. Dostopno prek: <http://www.hindustantimes.com/india/india-suffers-setback-as-us-russia-china-oppose-uns-c-reforms/story-MxtYV7ZFUk67mWut8upPyO.html> (10. april 2016).

Innayatullah, Sohail Tahir. (2009). *Global Transformations and World Futures: Knowledge, Economy and Society*, Volume 2. Oxford: EOLSS Publishers and UNESCO.

International Coalition for the Responsibility to Protect - ICRtoP. (2012). *A "Responsibility Not to Veto"? The S5, the Security Council, and Mass Atrocities*. Dostopno prek: <https://icrtopblog.org/2012/05/18/a-responsibility-not-to-veto-the-s5-the-security-council-and-mass-atrocities/> (13. februar 2016).

--- (2013). *Putting Down their Cards: Limiting the Veto in RtoP Cases*. Dostopno prek: <https://icrtopblog.org/2013/10/28/putting-down-their-cards-limiting-the-veto-in-rtop-cases/> (12. februar 2016).

--- (2014). *Joint Letter to France - Use of Veto in Mass Atrocity Situations; ICR2P and other NGOs*. Dostopno prek: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/136-latest-news/5334-global-centre-for-r2p-joint-letter-to-france-use-of-veto-in-mass-atrocity-situations> (16. februar 2016).

--- (2015). *The UN Security Council and the Responsibility Not to Veto*. Dostopno prek: <http://responsibilitytoprotect.org/Veto%20guide%20UPDATED%281%29.png> (15. februar 2016).

--- (2016). *The Responsibility Not to Veto*. Dostopno prek: <http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/42-learn-about-the-responsibility-to-protect/5965-veto-work> (12. april 2016).

International Commission on Intervention and State Sovereignty - ICISS. (2001). *The Responsibility to Protect: Report of the ICISS*. Ottawa: International Development Research Centre. Dostopno prek: <http://responsibilitytoprotect.org/ICISS%20Report.pdf> (12. januar 2017).

Ilič, Katarina. (2013). *Reforma Varnostnega sveta Organizacije združenih narodov* (diplomska naloga). Univerza v Ljubljani, Pravna fakulteta, Ljubljana. Dostopno prek: <http://www.google.si/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0CCwQFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.unaslovenia.org%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2Ffile%2FIlic.pdf&ei=tkqfVKuqJcj6UJaSgZgL&usg=AFQjCNE9dzqU2XAbGdQOiujmIphqS3hQ&sig2=4cGkW9NAezU30a4TRTvD2A&bvm=bv.82001339,d.d24> (4. julij 2015).

Karl, W. in B. Müntzelburg (1995). 'Amendments'. V *The Charter of the United Nations: A Commentary*, ur. B. Simma, str. 1167–1180. Oxford: Oxford University Press.

Keating, Colin. (2011). *Stalled UN Security Council Reform - Time to consider resetting policy?* Institute for Security Studies: Policy Brief, št. 29. Dostopno prek: <https://www.issafrica.org/uploads/No29.pdf> (13. junij 2015).

Kennedy, Paul in Bruce Russett. (1995, september–oktober). Reforming the United Nations. *Foreign Affairs*. Dostopno prek: <https://www.foreignaffairs.com/articles/1995-09-01/reforming-united-nations> (16. julij 2015).

Keohane, Robert. (1984). *After Hegemony: Cooperation and Discord in the World Political Economy*. Princeton: Princeton University Press.

Keohane, Robert O. in Lisa L. Martin. (1995). The Promise of Institutional Theory. *International Security* 20 (1): 39–51.

Kovač, Matija. (2006). *Vpliv sekretariata OZN na reformo v organizaciji po letu 1992* (diplomsko delo). Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana. Dostopno prek: http://www.unaslovenia.org/sites/default/files/file/kovac-vpliv_sekretariata.pdf (4. januar 2017).

Krisch, Niko. (2010). The Security Council and the Great Powers. V *The United Nations Security Council and war: The Evolution of Thought and Practice since 1945*, ur. Vaughan Lowe, Adam Roberts, Jennifer Welsh in Dominik Zaum, 133–154. New York: Oxford University Press.

Kroenert, Jessica. (2015a). France and Mexico co-host high-level meeting on ‘Framing the veto in the event of mass atrocities’. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/?q=node/674> (18. oktober 2015).

--- (2015b). ACT group holds high-level event on proposed Security Council Code of Conduct. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/?q=node/675> (18. oktober 2015).

--- (2015c). Security Council Hosts Annual Open Debate on Working Methods. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/?q=node/677> (27. oktober 2015).

--- (2015d). ACT group formally launches Security Council Code of Conduct. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/?q=node/679> (27. oktober 2015).

--- (2015e). UN Reform at the 70th Session of the UN General Assembly. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/?q=node/680> (5. november 2015).

Kugel, Alischa. (2009). *Reform of the security council - a new approach*. Friederich Ebert Stiftung, Briefing Paper št. 12. Dostopno na: <http://library.fes.de/pdf-files/iez/global/06696.pdf> (11. avgust 2015).

- Lamy, Steven L. (2007). Sodobni večinski pristopi: neorealizem in neoliberalizem. V *Globalizacija svetovne politike: Uvod v mednarodne odnose*, ur. John Baylis in Steve Smith, 263–291. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Lane, Sabra. (2014, 12. december). UN ineffective while Russia has veto claims Ukraine President. *ABC News*. Dostopno prek: <http://www.abc.net.au/7.30/content/2014/s4148030.htm> (11. julij 2015).
- Lee, Seryon. (2011). The Feasibility of Reforming the UN Security Council: Too Much Talk, Too Little Action? *Journal of East Asia & International Law* 4 (2): 405–418.
- Lei, Xue. (2014). China as a Permanent Member of the United Nations Security Council. *Friedrich Ebert Stiftung*. Dostopno prek: <http://library.fes.de/pdf-files/iez/10740.pdf> (31. marec 2016).
- Lowe, Vaughan, Adam Roberts, Jennifer Welsh and Dominik Zaum. (2010). *The United Nations Security Council and War: The Evolution of Thought and Practice since 1945*. New York: Oxford University Press.
- Luck, Edward C. (2006). *UN Security Council: Practice and Promise*. Routledge: New York.
- (2010). A Council for All Seasons: The Creation of the Security Council and Its Relevance Today. V *The United Nations Security Council and war: The Evolution of Thought and Practice since 1945*, ur. Vaughan Lowe, Adam Roberts, Jennifer Welsh in Dominik Zaum, 61–85. New York: Oxford University Press.
- Mahmood, Fakiha. (2013). Power Versus the Sovereign Equality of States: The Veto, The P-5 and United Nations. *Journal of International Affairs* 18 (4): 117–138.
- Malone, David. (2007). Security Council. V *The Oxford Handbook on the United Nations*, ur. Weiss Thomas in Daws Sam, 117–135. Oxford University Press.
- Maresca, Alex. (2016a). Liechtenstein, The Elders Sponsor Panel discussion on UN Reform. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/?q=node/693> (12. april 2016).
- (2016b). IGN on Security Council reform begins for the 70th Session. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://www.centerforunreform.org/?q=node/696> (16. april 2016).
- Marinič, Ana. (2011). *Kozmopolitska demokracija kot način reševanja nadnacionalnih problemov* (diplomsko delo). Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana. Dostopno prek: http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska_dela_1/pdfs/mb11_marinic-ana.pdf (3. januar 2017).
- Martini, Elisabetta. (2010). *Restarting Negotiations for the Reform of the Security Council*. Rome: Istituto Affari Internazionali. Dostopno prek: <http://www.iai.it/sites/default/files/iai1008.pdf> (14. avgust 2015).

McClellan, Emma. (2014). Hard Evidence: who uses veto in the UN Security Council most often - and for what? *The Conversation*. Dostopno prek: <http://theconversation.com/hard-evidence-who-uses-veto-in-the-un-security-council-most-often-and-for-what-29907> (21. julij 2015).

Mhofu, Sebastian. (2016, 24. januar). Africa Wants Veto Powers in UN Security Council. *Voice of America*. Dostopno prek: <http://www.voanews.com/content/africa-wants-veto-powers-in-un-security-council/3160507.html> (12. februar 2016).

Mikhailtchenko, Maria. (2004). Reform of the Security Council and its implications for global peace and security. *Journal of Military and Strategic Studies* 7 (1): 1–13.

Moravcsik, Andrew. (1997). Taking Preferences Seriously: A Liberal Theory of International Politics. *International Organization* 51 (4): 513–53.

Morgan, Samuel. (2015, 28. september). UN Security Council reform back in the limelight. *EurActiv*. Dostopno prek: <https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/un-security-council-reform-back-in-the-limelight/> (17. april 2016).

Mutambo, Aggrey. (2016, 24. januar). AU leaders to revive push for UN Security Council reforms. *Daily Nation*. Dostopno prek: <http://www.nation.co.ke/news/africa/AU-leaders-to-revive-push-for-UN-Security-Council-reforms/-/1066/3046748/-/jb9305z/-/index.html> (9. april 2016).

Nadin, Peter. (2014a). United Nations Security Council 101. *United Nations University*. Dostopno prek: <http://unu.edu/publications/articles/united-nations-security-council-101.html> (2. december 2015).

--- (2014b). What the UN Security Council is not. *United Nations University*. Dostopno prek: <http://unu.edu/publications/articles/what-the-un-security-council-is-not.html> (2. december 2015).

--- (2014c). United Nations Security Council Reform. *United Nations University*. Dostopno prek: <http://unu.edu/publications/articles/united-nations-security-council-reform.html> (2. december 2015).

--- (2014d). Vision 2020: A Discussion of UN Security Council Reform. *United Nations University*. Dostopno prek: <http://ourworld.unu.edu/en/vision-2020-a-discussion-of-un-security-council-reform> (14. januar 2016).

Nahory, Celine. (2004). The Hidden Veto. *Global Policy Forum*. Dostopno prek: <https://www.globalpolicy.org/component/content/article/185/42656.html> (16. avgust 2015).

Niemetz, Martin. (2013). *Promoting a deliberative system for global peace and security: how to reform the United Nations' decision-making procedures* (doktorska dizertacija). The London School of Economics and Political Science (LSE), London. Dostopno prek: <http://etheses.lse.ac.uk/609/> (21. junij 2015).

Okhovat, Sarah. (2011). *The United Nations Security Council: Its Veto Power and Its Reform*. The University of Sydney: The Centre for Peace and Conflict Studies. Dostopno prek: http://sydney.edu.au/arts/peace_conflict/docs/working_papers/UNSC_paper.pdf (4. julij 2015).

Oludoun, Temitope. (2014). Peace and security as a catalyst for the reform of the UN Security Council. *Review of International Law & Politics* 10 (39): 63–96.

Pangburn, Aaron in Sabrina Stein. (2015). The State of Security Council Reform. *SSRC - Conflict Prevention and Peace Forum*. Dostopno prek: https://s3.amazonaws.com/ssrc-cdn1/crmuploads/new_publication_3/%7B1054B45E-F7DD-E411-940A-005056AB4B80%7D.pdf (21. avgust 2015).

Patnode, Angela. (2015, 30. september). UN Security Council: The responsibility not to veto. *Global Justice - Coalition for the ICC*. Dostopno prek: <https://ciccglobaljustice.wordpress.com/2015/09/30/united-nations-how-the-regulation-of-use-of-the-veto-can-contribute-to-justice/> (2. september 2016).

Paul, James in Celine Nahory. (2005). Theses Towards a Democratic Reform of the Security Council. *Global Policy Forum*. Dostopno prek: <http://dspace.africaportal.org/jspui/bitstream/123456789/17696/1/Theses%20Towards%20a%20Democratic%20Reform%20of%20the%20UN%20Security%20Council.pdf?1> (22. junij 2015).

Pease, Kelly-Kate S. (2012). *International Organizations*, 5. izdaja. ZDA: Pearson Education.

Permanent Mission of France to the United Nations in New York. (2015). *France and UN Reform*. Dostopno prek: <http://www.franceonu.org/France-and-UN-Reform> (12. april 2016).

Permanent Mission of Italy to the UN. (2015). *UfC Document from 25th March 2015: UN Security Council reform is possible*. Dostopno prek: <http://www.italyun.esteri.it/NR/rdonlyres/666B4E6B-5486-43EB-91DB-BE7CB7FE15A8/0/UfCdocument25March2015.pdf> (2. avgust 2015).

Permanent Mission of the Principality of Liechtenstein. (2017). *List of Supporters of the Code of Conduct regarding Security Council action against genocide, crimes against humanity or war crimes, as elaborated by ACT*. Dostopno prek: <http://www.globalr2p.org/media/files/2017-01-25-coc-list-of-supporters.pdf> (3. april 2017).

Phiri, Gift. (2013, 26. september). African nations push for permanent UNSC seat. *Aljazeera*. Dostopno prek: <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2013/09/african-nations-push-for-permanent-unsc-seat-2013924133231925482.html> (10. april 2016).

Political statement on the suspension of the veto in case of mass atrocities, (2015), Presented by France and Mexico - 70th General Assembly of the United Nations. Dostopno prek: http://www.franceonu.org/IMG/pdf/2015_08_07_veto_political_declaration_en.pdf (7. december 2015).

#*Restrain the veto (in mass atrocities situations)*. (2015). Dostopno prek: <http://restrainthetveto.com/> (13. marec 2016).

Rittberger, Volker in Bernhard Zangl. (2006). *International Organization: Polity, Politics and Policies*. New York: Palgrave Macmillan.

Rohr, Anders. (1994). *Zgodovinski atlas sveta od prazgodovine do danes: Združeni narodi*, str. 115. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Roth, Richard. (2017, 13. april). Russia vetoes UN resolution on Syria. *CNN Politics*. Dostopno prek: <http://edition.cnn.com/2017/04/12/politics/assad-syria-sarin-gas/> (19. april 2017).

Rothwell, Sonia. (2013, 7. november). Security Council Reform: Why it matters and why is it not happening? *OpenSecurity*. Dostopno prek: <https://www.opendemocracy.net/opensecurity/sonia-rothwell/security-council-reform-why-it-matters-and-why-its-not-happening> (11. junij 2015).

RT. (2015, 16. september). *Russia to support UNSC reform if backed by over 2/3 of member states - Foreign Ministry*. Dostopno prek: <https://www.rt.com/news/315510-un-security-council-reform/> (10. april 2016).

Sachs, Jeffrey D. (2015, 24. avgust). 3 Reforms the UN needs as it turns 70. *World Economic Forum*. Dostopno prek: <https://www.weforum.org/agenda/2015/08/3-reforms-the-un-needs-as-it-turns-70> (21. april 2016).

Security Council Report. (2013). *Monthly Forecast: In Hindsight: The Veto*. Dostopno prek: http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF96CF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/2013_11_forecast.pdf (19. julij 2015).

--- (2014). *In Hindsight: Obligatory Abstentions. Monthly Forecast*. Dostopno prek: http://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2014-04/in_hindsight_obligatory_abstentions.php (1. avgust 2015).

--- (2015a). *In Hindsight: Security Council Decision-Making and the Veto*. Dostopno prek: http://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2015-10/in_hindsight_security_council_decision-making_and_the_veto.php (12. april 2016).

--- (2015b). *The Permanent Members and the Use of the Veto: An Abridged History*. Dostopno prek: <http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF96CF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/P5%20and%20Use%20of%20the%20Veto.pdf> (11. januar 2016).

--- (2015c). *The Veto. Research Report, No. 3*. Dostopno prek: http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF96CF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/research_report_3_the_veto_2015.pdf (12. april 2016).

Security Council Report. (2016). *The Security Council Veto*. Dostopno prek: http://www.securitycouncilreport.org/un-security-council-workingmethods/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/working%20methods_the%20veto.pdf (11. januar 2016).

Security Council Report. (2017). *UN Security Council Working Methods*. Dostopno prek: <http://www.securitycouncilreport.org/un-security-council-working-methods/> (20. avgust 2017).

Sengupta, Somini. (2017, 28. februar). Russia and U. S. Clash Over Syria in Security Council Vote. *The New York Times*. Dostopno prek: https://www.nytimes.com/2017/02/28/world/middleeast/united-nations-security-council-syria-sanctions-russia-trump.html?_r=0 (28. februar 2017).

Shambaugh, Phoebe. (2016). General Assembly Adopts Oral Decision on Security Council Reform; Debate Continues into the 71st Session. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://www.centerforunreform.org/?q=node/700> (3. januar 2017).

Sheeran, Scott. (2014, 11. avgust). The U.N. Security Council veto is literally killing people. *The Washington Post*. Dostopno prek: <http://www.washingtonpost.com/posteverything/wp/2014/08/11/the-un-security-council-veto-is-literally-killing-people/> (10. julij 2015).

Sievers, Loraine in Sam Daws. (2014). *The Procedure of the UN Security Council*, Fourth Edition. Oxford University Press: Oxford.

Sreenivasan, T. P. 2015, (17. september). Reform eludes UN Security Council. *The Hindu*. Dostopno prek: <http://www.thehindu.com/opinion/lead/reform-eludes-un-security-council/article7659944.ece> (18. april 2016).

Statement by Mr. François Hollande, President of the Republic – (24 September 2013) - Opening of the 68th Session of the United Nations General Assembly - Dostopno prek: https://gadebate.un.org/sites/default/files/gastatements/68/FR_en.pdf (27. december 2016).

Stewart, Patrick. (2013). ‘Do you foresee Un Security Council Reform in near future, and if so, in what form?’ *Council on Foreign Relations*. Dostopno prek: <http://www.cfr.org/international-organizations-and-alliances/do-you-foresee-un-security-council-reform-near-future-if-so-form/p30362> (22. julij 2015).

Swart, Lydia. (2015a). The Chair Advances Security Council Reform, but Substantial and Procedural Complexities Persist. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/?q=node/632> (11. junij 2015).

--- (2015b). Ambassador Paul Seger of Switzerland Explains Key Goals and Strategies of the ACT Group. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/?q=node/633> (12. junij 2015).

--- (2015c). Timeline of UN Security Council reform: 1992 - November 2015. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/sites/default/files/Timeline%20November%202015%20final.pdf> (15. november 2015).

Swart, Lydia in Cile Pace. (2015). Changing the Composition of the Security Council: Is There a Viable Solution? *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/sites/default/files/SCReform1March2015.pdf#overlay-context=> (12. junij 2015).

Swart, Lydia in Jonas von Freiesleben. (2013). *Governing and Managing Change at the United Nations: Reform of the Security Council from 1945 to September 2013*. New York: Center for UN Reform Education. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/sites/default/files/SC%20Reform%20Sept%202013%20publication.pdf#overlay-context=node/604%3Fq%3Dnode/604> (1. avgust 2015).

Šabič, Zlatko. (1999). *Voting in international organisations: Mere formality or a matter of substance?* Ljubljana: Faculty of Social Sciences.

Teng, Michael. (2003). United Nations Security Council Reform. *EDGE*. Dostopno prek: <http://www.google.si/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=8&ved=0CFsQFjAH&url=http%3A%2F%2Fweb.stanford.edu%2Fclass%2Fe297a%2FUnited%2520Nations%2520Security%2520Council%2520Reform.doc&ei=wAj3VJG2KePR7Ab734GYAg&usg=AFQjCNH8o1CRJpiKDZ8b1t7WY7CGUreYrQ&sig2=oPmwURYPs5kkcxmh6w5rJg&bvm=bv.87519884,d.ZGU> (4. julij 2015).

Tharoor Shashi. (2011). Security Council Reform: Past, Present, and Future. *Ethics & International Affairs* 25 (4).

The Economist. (2015, 30. julij). *Russia vetoes a tribunal and the Netherlands seeks a solution*. Dostopno prek: <http://www.economist.com/news/europe/21660245-country-lost-196-citizens-trial-political-necessity-after-russia-vetoes-mh17> (2. avgust 2015).

The Elders. (2015). *Strengthening the United Nations, Statement by the Elders*, 7 February 2015. Dostopno prek: http://theelders.org/sites/default/files/2015-04-22_elders-statement-strengthening-the-un.pdf (12. februar 2016).

The Elders. (2017). *A UN fit for purpose*. Dostopno prek: <http://theelders.org/un-fit-purpose> (12. maj 2016).

The Guardian. (2013, 7. september). *Don't sideline the UN Security Council Reinvent it for today - Observer editorial*. Dostopno prek: <http://www.theguardian.com/commentisfree/2013/sep/08/dont-sideline-un-security-council> (12. januar 2016).

--- (2014, 22. avgust). *UN Human Rights chief criticizes Security Council over global conflicts*. Dostopno prek: <http://www.theguardian.com/world/2014/aug/22/un-human-rights-chief-criticises-security-council-over-global-conflicts> (10. junij 2015).

--- (2017, 28. februar). *Russia and China veto UN resolution to impose sanctions on Syria*. Dostopno prek: <https://www.theguardian.com/world/2017/mar/01/russia-and-china-veto-un-resolution-to-impose-sanctions-on-syria> (2. marec 2017).

The Hindu. (2016, 8. februar). *UN Security Council reform: Talks focus on points of accord*. Dostopno prek: <http://www.thehindu.com/news/international/unsc-reform-talks-focus-on-points-of-accord/article8209557.ece> (9. april 2016).

The Japan Times. (2015, 24. april). *Asia, Africa leaders call for U. N. Security Council reform*. Dostopno prek: <http://www.japantimes.co.jp/news/2015/04/24/national/politics-diplomacy/asia-africa-leaders-call-u-n-security-council-reform/> (28. junij 2015).

The President of the General Assembly. (2015a). Populated Framework Document, 5 May 2015. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: http://centerforunreform.org/sites/default/files/050515_security-council-reform-framework-document.pdf (12. junij 2015).

--- (2015b). PGA Letter to MS about the IGN, 31 July 2015. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://www.centerforunreform.org/sites/default/files/PGA%20Letter%20to%20MS%20IGN%20%2B.pdf#overlay-context=user/1%3Fq%3Duser/1> (3. avgust 2015).

--- (2015c). Annex Part I to the PGA Letter from 31 July 2015: Submission by Member States to Framework Document. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: http://centerforunreform.org/sites/default/files/Security-Council-reform-IGN-31-July-2015-ANNEX_Part1.pdf (13. december 2016).

--- (2015č). Annex Part II to the PGA Letter from 31 July 2015. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: http://centerforunreform.org/sites/default/files/Security-Council-reform-IGN-31-July-2015-ANNEX_Part2.pdf (13. december 2016).

--- (2016a). Elements of convergence on two of the five key issues of Security Council reform, namely “the relationship between the Council and the General Assembly”, and “size of an enlarged Security Council and working methods of the Council”. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/sites/default/files/Security-Council-Reform-12-July-2016.pdf#overlay-context=securitycouncil%3Fq%3Dsecuritycouncil> (3. januar 2017).

--- (2016b). Draft Oral Decision on Security Council Reform. *Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://centerforunreform.org/sites/default/files/Plenary-meeting-on-agenda-item-121-21-July-2016.pdf#overlay-context=securitycouncil%3Fq%3Dsecuritycouncil> (3. januar 2017).

Toro Vargas, Eduardo C. (2008, november). UN Security Council Reform: Unrealistic Proposals and Viable Reform Options. *American Diplomacy: Foreign Service Dispatches and Periodic Reports on U. S. Foreign Policy*. Dostopno prek: http://www.unc.edu/depts/diplomat/item/2008/1012/comm/vargas_un.html (14. junij 2015).

Ukraine Crisis Media Center. (2014). *Russia's annexation of Crimea Threatens World Peace: Is the UN Obsolete?* Available at: <http://uacrisis.org/russias-annexation-of-crimea/> (11. julij 2015).

UNA-UK. (2015). *UK reaffirms commitment to UN Security Council reform*. Dostopno prek: <http://www.una.org.uk/news/15/02/uk-reaffirms-commitment-un-security-council-reform> (11. april 2016).

UNAS - United Nations Association of Slovenia. (2015). *Round table debate: Right to veto in R2P situations*. Ljubljana: Pravna fakulteta. Dostopno prek: <http://www.unaslovenia.org/node/2929> (12. januar 2016).

United Nations General Assembly. (1950). *Resolution 377 A, Uniting for peace, A/RES/377 A (V)*. sprejeta 3. novembra 1950. Dostopno prek: <http://habitat.igc.org/ufp/a-r377e.htm> (11. september 2015).

--- (1963). *Resolution 1991 A-B (XVIII), A/RES/1991 A-B (XVIII)*, sprejeta 17. decembra 1963. Dostopno prek: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/1991%28XVIII%29&Lang=E&rea=RESOLUTION (11. september 2015).

--- (1992). *Resolution 47/62, A/RES/47/62*, sprejeta 11. decembra 1992. Dostopno prek: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=a/res/47/62 (11. september 2015).

--- (1993). *Resolution 48/26, Question of equitable representation on and increase in the membership of the Security Council, A/RES/48/26*, sprejeta 3. decembra 1993. Dostopno prek: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=a/res/48/26 (11. september 2015).

--- (2005a). *Uniting for consensus' group of states introduces text on Security council reform to General Assembly: 2005*. Dostopno prek: <http://www.un.org/press/en/2005/ga10371.doc.htm> (11. september 2015).

--- (2005b). *Resolution 60/1, World summit outcome document, A/RES/60/1*, sprejeta 24. oktobra 2005. Dostopno prek: <http://www.un.org/womenwatch/ods/A-RES-60-1-E.pdf> (11. september 2015).

--- (2008). *Resolution 62/557, Question of equitable representation on and increase in the membership of the Security Council and related matters, A/RES/62/557. Center for UN Reform Education*. Dostopno prek: <http://www.centerforunreform.org/sites/default/files/62%3A557.pdf> (12. junij 2016).

--- (2015). *Sixty-ninth session, agenda item 119: Question of equitable representation on and increase in the membership of the Security Council and related matters; Draft Decision*

submitted by the President of the General Assembly. Dostopno prek: http://centerforunreform.org/sites/default/files/N1527816%20%281%29_0.pdf (12. april 2016).

United Nations (Meetings Coverage and Press Releases) - GA, 68. zasedanje, 46. in 47. sestanek. (2013). *Calling for Security Council Reform, General Assembly President Proposes Advisory Group to Move Process Forward*. Dostopno prek: <http://www.un.org/press/en/2013/ga11450.doc.htm> (21. april 2016).

--- GA, 69. zasedanje, 49. in 50. sestanek. (2014). *Speakers, Voicing Frustration at Lack of Progress, Call for Security Council Reform to Reflect Current Political Realities*. Dostopno prek: <http://www.un.org/press/en/2014/ga11583.doc.htm> (11. julij 2015).

--- GA, 69. zasedanje, 104. sestanek. (2015). General Assembly Adopt, without Vote, 'Landmark' Decision on Advancing Efforts to Reform, Increase Membership of Security Council. Dostopno prek: <http://www.un.org/press/en/2015/ga11679.doc.htm> (12. april 2016).

United Nations Security Council. (1983). *Provisional Rules of Procedure of the Security Council, S/96/Rev7*. Dostopno prek: <https://www.un.org/ar/sc/pdf/rules.pdf> (13. junij 2015).

United Nations Security Council. (2017). *The Security Council*. Dostopno prek: <http://www.un.org/en/sc/> (2. januar 2017).

Ustanovna listina Združenih narodov – *Charter of the United Nations*, podpisana 26. junija 1945 v San Franciscu, v veljavi od 24. oktobra 1945. Dostopno prek: <http://www.un.org/documents/charter/chapter1.shtml> (7. julij 2015).

Wallenstein, Peter. (1997). *Representing the World: A Security Council for the 21st Century*. V, *The Politics of Global Governance: International Organizations in an Interdependent World*, ur. Paul F. Diehl, 103–117. London: Lynne Rienner Publishers.

Waltz, Kenneth N. (1995). *Realist Thought and Neorealist Theory*. V *Controversies in International Relations Theory: Realism and Neoliberal Challenge*, ur. Charles W. Kegley, Jr., 67–82. New York: St. Martin's Press.

--- (2000). *Structural Realism after the Cold War*. *International Security* 25 (1): 5–41.

Weiss, G. Thomas. (2003). *The Illusion of UN Security Council Reform*. *The Washington Quarterly* 26 (4): 147–161.

Weiss, G. Thomas. (2005). *Overcoming Security Council Reform Impasse: The Implausible versus the Plausible*, occasional papers n. 14. New York: Friedrich-Ebert-Stiftung. Dostopno prek: <http://library.fes.de/pdf-files/iez/global/50099.pdf> (10. avgust 2015).

Weiss, G. Thomas in Karen E. Young. (2005). *Compromise and Credibility: Security Council Reform?* *Security Dialogue* 36 (2): 131–154.

What's in Blue - Insights of the Work of the UN Security Council. (2014). *Adoption of the Security Council Annual Report*. Dostopno prek: <http://www.whatsinblue.org/2014/10/adoption-of-the-security-council-annual-report-1.php> (4. avgust 2015).

Wouters, Jan in Tom Ruys. (2005). *Security Council Reform: a new veto for a new century?* Leuven: Institute for international law. Dostopno prek: <http://aei.pitt.edu/8980/1/ep9.pdf> (4. marec 2015).

Yakovenko, Alexander. (2014, 5. oktober). UN Security Council: Why is the veto right so important? *RT*. Dostopno prek: <http://rt.com/op-edge/193352-un-urkaine-human-rights/> (10. avgust 2015).

Zaum, Dominik. (2010). The Security Council, the General Assembly, and War: The Uniting for Peace Resolution. V *The United Nations Security Council and war: The Evolution of Thought and Practice since 1945*, ur. Vaughan Lowe, Adam Roberts, Jennifer Welsh in Dominik Zaum, 154–175. New York: Oxford University Press.